บทที่ 1
กระแส Home School ในโลกแห่งเสรีภาพการเรียนรู้

<u>ความหมายและข้อพิจารณาเบื้องต้นเกี่ยวกับ Home School</u>

ความคิดเรื่อง **"โรงเรียนในบ้าน"** หรือ **"Home School"** หรือ *"กิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้ถูกวางแผนขึ้นอย่างตั้งใจสำหรับเด็กที่เป็นสมาชิกของครอบครัว โดยกิจกรรมส่วนใหญ่เกิดขึ้นในบ้านหรือสภาพการณ์แบบครอบครัว ที่มีผู้ปกครองทำหน้าที่ครูหรือผู้กำกับดูแลกิจกรรมเหล่านั้น"* [1] จะว่าไปแล้วอาจจะดูเป็นเรื่องใหม่ ถ้าดูในแง่ของการยอมรับทางกฎหมายหรือรูปแบบการจัดระบบระเบียบเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของเด็กที่ไม่ไปโรงเรียนเหมือนเด็กทั่วไปแต่หาก **"เรียนรู้อยู่กับบ้าน"** เหล่านี้ แต่ถ้าดูในแง่ **"จิตใจพ่อแม่"** และ **"กระบวนการเรียนรู้สู่ลูกน้อย"** ที่เกิดขึ้นในวิถีทางของการจัดโรงเรียนในบ้านแล้ว เราก็คงจะรู้สึกเหมือน ๆ กันว่า ความคิดเรื่องนี้เป็นเรื่องเก่าแก่แต่โบราณที่ยังคงเกิดขึ้นอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน ในครอบครัวที่อบอุ่นสักครอบครัวหนึ่งที่กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ค่านิยม ความเชื่อ บุคลิกภาพ ดำเนินไปอย่างเป็นธรรมชาติ ผ่านความสัมพันธ์อันเป็นธรรมชาติระหว่างพ่อ-แม่-ลูก

แต่ที่มีการนำเรื่องนี้มาพูดกันมากในวงการศึกษาไทยในปัจจุบัน ก็เพราะมี **"กระแส"** ที่นำโดยหลายประเทศในปัจจุบัน ที่รัฐให้สิทธิและเปิดโอกาสให้พ่อแม่ผู้ปกครองที่สนใจใส่ใจการศึกษาของลูกอยู่แล้ว ก้าวเข้ามาจัด **"โรงเรียนในบ้าน"** เสียให้เป็นรูปธรรม ให้เป็น **"การศึกษาทางเลือก"** อีกแบบหนึ่งที่สอดคล้องกับยุคสมัยแห่งสิทธิเสรีภาพของปัจเจกบุคคล ที่ใคร ๆ ก็เรียกร้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ความคิดเรื่องโรงเรียนในบ้านที่กำลังพูดกันอยู่ในปัจจุบัน จึงเป็นเพียงความพยายามที่จะ *"จัดระบบ"* ให้แก่กิจกรรมอันเป็นวิถีชีวิตและวิถีการดำรงอยู่ของสถาบันครอบครัวที่มีมาช้านาน ให้เป็นที่ยอมรับในเชิงกฎหมาย เป็นที่วางใจในเชิงคุณภาพการศึกษา และเป็นสิ่งที่ทรงคุณค่าในเชิงการเรียนรู้สำหรับเด็ก ๆ

แต่ในความพยายามที่จะ **"จัดระบบ"** ให้แก่รูปแบบการเรียนอยู่กับบ้านนี้ ก็มีประเด็นที่ละเอียดอ่อนและต้องช่วยกันขบคิดให้ดีหลายเรื่อง เพื่อการวาง **"ฐานคิด"** ที่ถูกต้องให้แก่รูปแบบการศึกษาทางเลือกดังเช่นที่กล่าวนี้

- *พ่อแม่ผู้ปกครองพึงมีสิทธิอันชอบธรรมในการจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานของตนมากน้อยเพียงไร หากจะมีการให้สิทธิในเรื่องนี้แก่พ่อแม่ผู้ปกครองตามนัยแห่งรัฐธรรมนูญก็ดี หรือกฎหมายการศึกษาก็ดี จะกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบของพ่อแม่ หรือแบ่งสรรปันส่วนความรับผิดชอบในเรื่องนี้ระหว่างพ่อแม่กับหน่วยงานการศึกษาของรัฐอย่างไร รัฐยังพึงมีสิทธิ*

ที่จะแทรกแซงในเรื่องนี้แค่ไหนในฐานะที่การศึกษาคือกลไกพื้นฐานของการสนองอุดมการณ์รัฐ และการศึกษายังอาจกลายเป็น "ความเสี่ยงร่วม" ของคนทั้งสังคม หากรัฐปล่อยปละละเลยหรือให้สิทธิเสรีภาพในการจัดการศึกษาอย่างไม่เหมาะสม

- *หากมีการ "ให้สิทธิ์" ในเรื่องนี้แล้ว รัฐจะวางมาตรการ "กำกับ-สนับสนุน-ตรวจสอบ" อย่างไรให้มีดุลยภาพอันควรระหว่าง "สิทธิ์" กับ "ความรับผิดชอบ" ของพ่อแม่ผู้ปกครอง และระหว่างมาตรการ "ส่งเสริมเสรีภาพ" กับมาตรการ "ประกันคุณภาพ" โดยรัฐ พ่อแม่ผู้ปกครองจะมีวิถีทาง "ทวงสิทธิ์-รักษาสิทธิ์" ควบคู่ไปกับการ "เปิดรับการตรวจสอบจากภายนอก" ในเรื่องนี้ได้อย่างไร*
- *ในท่ามกลางความยืดหยุ่นหลากหลายไม่เป็นทางการของรูปแบบการเรียนอยู่กับบ้าน อะไรคือ "หลักการร่วม" ของการเรียนรู้ที่ดี ที่ไม่ว่าโรงเรียนในแบบ โรงเรียนนอกแบบ หรือโรงเรียนทางเลือกที่ใดล้วนพึงยึดถือ อะไรคือแนวทางการจัดโรงเรียนในบ้านที่พิสูจน์แล้วว่ามีประสิทธิภาพและมีคุณค่าสำหรับเด็ก ๆ หลักการและแนวทางร่วมเหล่านี้จะเป็นหลักประกันไม่ให้กระแส "Home School" กลายเป็นเพียงการดิ้นรนหาทางออกจากความขมขื่นที่พ่อแม่จำนวนมากมีต่อระบบการศึกษา ที่อาจพาความขมขื่นรูปแบบใหม่มาสู่เด็ก ๆ และสังคมโดยไม่ตั้งใจ*
- *ความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่าง "บ้าน-โรงเรียน" ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในบ้านควรเป็นอย่างไร โรงเรียนจะส่งเสริมบ้านและบ้านจะใช้ประโยชน์โรงเรียนได้อย่างไรในการจัดโรงเรียนในบ้าน อะไรคือ "จุดเชื่อมต่อ" ระหว่างการศึกษาทางเลือกกับการศึกษาในระบบ เด็ก ๆ "Home School" ที่ต้องการศึกษาต่อจะเป็นที่ยอมรับของสถาบันการศึกษาได้อย่างไร*
- *เราจะเรียนรู้อะไรได้บ้างจากปรากฏการณ์ Home School ที่เกิดขึ้นทั่วโลก เพื่อการส่งเสริมให้มี "การปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนตลอดจนระบบการบริหารการศึกษาในภาพรวม" เพื่อการเรียนรู้ที่ดีและมีความสุขของเด็กทุกคน*

สิ่งเหล่านี้คือประเด็นคำถามสำคัญในการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาให้เปิดกว้างสำหรับการศึกษาทางเลือกแบบนี้ ให้เป็นการศึกษาทางเลือกที่ดีอย่างแท้จริงสำหรับเด็กไทยจำนวนหนึ่งและสังคมไทยในภาพรวม

ความคิดเรื่องโรงเรียนในบ้านที่กำลังพูดกันอยู่ในปัจจุบันจึงเป็นเพียงความพยายามที่จะ “**จัดระบบ**” ให้แก่กิจกรรมอันเป็นวิถีชีวิตและวิถีการดำรงอยู่ของสถาบันครอบครัวที่มีมาช้านานให้เป็นที่ยอมรับในเชิงกฎหมาย เป็นที่วางใจในเชิงคุณภาพการศึกษาและเป็นสิ่งที่ทรงคุณค่าในเชิงการเรียนรู้สำหรับเด็ก ๆ

ในทางตรงกันข้าม หากไม่มีการขบคิดให้รอบคอบในการส่งเสริมการศึกษาทางเลือกแบบต่างๆ แต่เปิดกว้างไปตามกระแสเรียกร้องหรือการเอาอย่างต่างประเทศ โดยไม่กำหนดให้ดีว่าใคร

พึงทำอะไร อย่างไร เพื่อใครในเรื่อง “โรงเรียนในบ้าน” นี้ ก็อาจส่งผลเสียต่อเด็กไทยและสังคมไทยได้เช่นกัน

<u>ปัจจัยผลักดันความคิดเรื่อง Home School</u>

ปัจจุบันการจัดโรงเรียนในบ้านแพร่หลายมากขึ้นในหลายประเทศ โดยกระแสความเคลื่อนไหวในเรื่องนี้ปรากฏชัดเจนในระยะสองทศวรรษที่ผ่านมานี่เอง ซึ่งปัจจัยที่จุดกระแสการศึกษาทางเลือกแบบนี้ขึ้นนั้นมีอยู่หลายประการ ทั้งในส่วนที่เป็น ปัจจัยเฉพาะประเทศ ได้แก่ บริบทหรือความเปลี่ยนแปลงอันเป็นเครื่องอธิบายกระแสความต้องการเรื่องการศึกษาทางเลือกในแต่ละประเทศ อาทิ ในสหรัฐอเมริกาในช่วงต้นทศวรรษ 1980 ได้มีภาวะวิกฤตทางการศึกษาที่ก่อให้เกิดกระแสความต้องการมหาชนต่อการปฏิรูปการศึกษาอย่างรุนแรง มีหนังสือที่ออกมาชี้ภาวะวิกฤตทางการศึกษา เช่น “A Nation At Risk”[2] เป็นต้น ปัญหาความไม่เหมาะสมของการศึกษาที่รัฐจัดให้จึงเป็นมูลเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ครอบครัวจำนวนหนึ่งหันไปพึ่งการศึกษาทางเลือกในรูป Home School มากขึ้น

นอกจากนี้กระแส Home School ยังอาจเกิดขึ้นจาก ปัจจัยร่วม ได้แก่ บริบทหรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นร่วมกันในหลาย ๆ ประเทศและเป็นส่วนผลักดันกระแสความนิยมเรื่อง Home School เช่นกัน อาทิ ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีทางการศึกษาในรอบสองทศวรรษที่ผ่านมาได้เจริญรุดหน้าไปมาก การเรียนด้วยตนเองผ่านสื่ออิเลคโทรนิคส์และมัลติมีเดียมีความเป็นไปได้มากขึ้นและราคาถูกลงในประเทศที่เจริญแล้ว เป็นเหตุให้รูปแบบการเรียนรู้อยู่กับบ้านที่ **“ผู้เรียนกำกับวิถีทางการเรียนรู้ของตนเอง” (Self-directed Learning)** จึงมีความเป็นไปได้โดยสะดวกและเป็นที่นิยมมากขึ้นเป็นลำดับ

ในประการแรกจากเอกสารวิชาการตลอดจนบทความต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัด Home school ชี้ว่าความเสื่อมศรัทธาต่อระบบโรงเรียนนั้นอาจจัดได้ว่าเป็นปัจจัยหลักและเป็นปรากฏการณ์ร่วมในหลายประเทศที่เกิดขึ้นเด่นชัดนับตั้งแต่ทศวรรษ 1980 (พ.ศ. 2523) เป็นต้นมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาความล้มเหลวของระบบการศึกษาของหลายประเทศที่ไม่อาจช่วยยกระดับการรู้หนังสือและศักยภาพของบุคคลได้อย่างแท้จริง

- *ในสหรัฐอเมริกามีการประมาณการในปี 1986 ว่าคนอเมริกันวัยผู้ใหญ่ถึง 1 ใน 3 ขาดทักษะการอ่านที่พอเพียงสำหรับการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การอ่านบทความในหนังสือพิมพ์ การอ่านฉลากคำเตือนข้างขวดยา หรือแม้แต่การอ่านตารางรถประจำทาง*[3]
- *ในปี 1987 มีผลการวิจัยจาก Lancaster University ในประเทศอังกฤษ ได้ประมาณว่ามีคนอังกฤษถึง 7 ล้านคน หรือร้อยละ 13 ของประชากรทั้งหมดที่ไม่รู้หนังสือ*[4]
- *ในอังกฤษอีกเช่นกัน ที่ผลการสำรวจอีกชิ้นหนึ่งพบว่าร้อยละ 52 ของเด็กวัยรุ่นอังกฤษที่จบการศึกษาภาคบังคับออกมา ยังไม่สามารถทำความเข้าใจกับคำอธิบายเกี่ยวกับข้อปฏิบัติเวลา*

เกิดเพลิงไหม้ที่ติดอยู่ทั่วไปได้ นอกจากนี้มีถึง 1 ใน 3 ที่ยังไม่สามารถคำนวณร้อยละง่ายได้ (เช่น " จำนวนเท่าไรคือ 50 % ของ 180 ?" เป็นต้น) และอีก 1 ใน 4 ที่ไม่สามารถกรอกแบบฟอร์มสมัครงานได้อย่างถูกต้อง[5]

เฉพาะปรากฏการณ์ความล้มเหลวของระบบการศึกษาของอังกฤษนั้น รุนแรงถึงขั้นที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการของอังกฤษขณะนั้นคือ Sir Keith Joseph ถึงกับออกมากล่าวว่าเด็กอังกฤษร้อยละ 40 เกือบจะไม่ได้สติปัญญาอะไรเพิ่มเติมเลยจากการศึกษาภาคบังคับ 11 ปีที่รัฐจัดให้[6]

ในสหรัฐอเมริกา นักศึกษาคนหนึ่งได้เขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ New York Times ฉบับวันที่ 6 พฤศจิกายน 1991 มีความตอนหนึ่งว่า

"ดิฉันเชื่อว่าสาเหตุหลักที่ทำให้ประเทศเราตกไปอยู่หางแถวในเรื่องการศึกษาเป็นเพราะเราถูกสอนแต่ให้ท่องจำเป็นหลักจนถึงเกรด 10 หรือ 11 ด้วยซ้ำ จะดีกว่ามากถ้าครูในชั้นประถมและมัธยมต้นของเราตั้งต้นอธิบายเบื้องหลังสูตรคณิตศาสตร์ หรือชวนมาคุยถึงแง่มุมต่าง ๆ ในวรรณคดีและประวัติศาสตร์ ดิฉันจำไม่ได้เลยว่าเคยถูกครูถามอะไรเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดที่ดิฉันมีต่อเหตุการณ์บางอย่างในสังคมหรือการตัดสินใจบางอย่างที่เปลี่ยนแปลงชะตากรรมของประเทศ ถ้าเราไม่รู้จักจำแนกแยกแยะและวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ รอบตัวเราตั้งแต่อยู่ในโรงเรียน เราจะไปแข่งขันในโลกแห่งความเป็นจริงได้อย่างไร ปัญหาที่เราต้องเผชิญในชีวิตจริงไม่ใช่ปัญหาที่มีใครเขียนโจทย์มาให้พร้อมเฉลยท้ายเล่มเหมือนในโรงเรียน....."[7]

ความเสื่อมศรัทธาในระบบการศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งที่ทำให้คนอเมริกันจำนวนไม่น้อยเริ่มรู้สึกถึงความต้องการที่จะเข้ามาบัญชาการการศึกษาของลูกหลานด้วยตนเองมากขึ้น

นอกจากนี้ในสหรัฐอเมริกานั้น ข้อมูลบ่งชี้ประการหนึ่งที่ทำให้คนทั่วไปเริ่มวิตกกังวลกับการศึกษาคือการขาดแคลนครูดี ๆ มากขึ้นเป็นลำดับ และในระบบการศึกษาอเมริกันนั้น คนที่ทำหน้าที่ **"ครู"** จริง ๆ ก็มีสัดส่วนน้อยกว่าบุคลากรสายอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัดเมื่อเทียบกับประเทศชั้นนำอื่น ๆ จึงกลายเป็นว่างบประมาณเพื่อการศึกษาในแต่ละปีไม่ได้ทุ่มลงไปในตัว **"ครู"** จริง ๆ เท่าใดนัก แต่กลายเป็นทุ่มไปที่บุคลากรสายบริหารและสนับสนุนวิชาการเป็นส่วนใหญ่

เปรียบเทียบสัดส่วนบุคลากรทางการศึกษาของประเทศชั้นนำ[8]

ประเทศ	สัดส่วนบุคลากร			สัดส่วนจำนวนครูต่อบุคลากรสายอื่น
	ครู	ผู้บริหาร/ศึกษานิเทศก์	บุคลากรสนับสนุน/ธุรการ	
เบลเยี่ยม	80.0	10.0	10.0	4.0 : 1
ญี่ปุ่น	77.4	-	22.6	3.4 : 1
อิตาลี	76.4	7.3	14.5	3.5 : 1
ออสเตรเลีย	69.1	7.1	28.6	1.9 : 1
ฟินแลนด์	60.8	-	39.2*	1.6 : 1
ฝรั่งเศส	60.0	-	40.0*	1.5 : 1
เดนมาร์ค	57.9	28.1	15.8	1.3 : 1
สหรัฐอเมริกา	43.6	24.2	33.9	0.8 : 1

*รวมบุคลากรที่เป็นผู้บริหาร/ศึกษานิเทศก์

นอกจากนั้นแล้ว จากการศึกษาของ National Commission on Teaching and America 's Future ในปี 1996 ยังพบอีกว่ามีครูแรกประจำการถึงร้อยละ 25 ที่ยังขาดความพร้อมหรือยังมิได้รับใบประกอบวิชาชีพครู และครูเหล่านี้ส่วนใหญ่มักจะถูกส่งไปประจำในพื้นที่ยากจนที่เต็มไปด้วยเด็กที่ด้อยโอกาส แทนที่เด็กเหล่านี้จะได้ครูดี ๆ ที่อาจเป็นผู้หันเหชีวิตเขาไปสู่หนทางที่ดีขึ้น จึงกลับกลายเป็นต้องตกอยู่ในมือครู "**มือใหม่**" ที่มักจะเป็นการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง เน้นหนักการท่องจำมากกว่าจะเอาใจใส่ถึงปัญหาความต้องการและศักยภาพของเด็กเป็นรายบุคคล[9]

ประการที่สอง สิ่งที่ปรากฏชัดเจนเป็นปรากฏการณ์ของยุคโลกาภิวัตน์และมีส่วนผลักดันกระแส Home School ไม่น้อยก็คือ ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ โลกปัจจุบันเป็นโลกแห่ง **"เสรีภาพการเรียนรู้"** ที่คนทุกคนมีโอกาสและเส้นทางเข้าถึงการศึกษาได้อย่างหลากหลาย และในขณะเดียวกันคนในยุคปัจจุบันก็มีแนวโน้มที่จะเรียกร้องเสรีภาพเรื่องนี้มากขึ้นด้วย

- ***มีการประมาณกันว่าปริมาณข้อมูลองค์ความรู้ต่าง ๆ ในโลกนั้นเพิ่มขึ้นในอัตราทวีคูณอย่างรวดเร็ว จนมีการกล่าวว่าทุก ๆ 2-3 ปี ปริมาณ "องค์ความรู้" ในโลกจะเพิ่มขึ้น 1 เท่าตัว***[10]
- ***ปัจจุบันคนสามารถเรียนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านสื่ออิเลคโทรนิคส์และมัลติมีเดียต่าง ๆ จนคนมีความจำเป็นต้องเรียนในระบบน้อยลงเรื่อย ๆ ในอนาคตคนอาจเรียน "ว่าความ" ผ่านการสอนทางคอมพิวเตอร์ซึ่งอาจรวมถึงการให้ทดลองว่าความผ่านสถานการณ์จำลองในโปรแกรมสำเร็จรูป (Simulation) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจุบันมีการ***

ฝึกเช่นที่ว่านี้แล้วในหลายวงวิชาชีพ เช่น การฝึกขับเครื่องบินในห้องควบคุมสถานการณ์จำลองหรือการฝึกผ่าตัดประสาทผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปในลักษณะเดียวกัน เป็นต้น[11]

- *ในวงการแพทย์มีการระบุว่าความรู้ที่แพทย์จบใหม่ได้ร่ำเรียนมานั้นประมาณร้อยละ 50 ของความรู้และทักษะเหล่านั้นจะล้าสมัยใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้ภายใน 10 ปี เพราะวงการแพทย์พัฒนาไปเร็วมากจน "อายุการใช้งาน" ของความรู้แพทย์สั้นลงเรื่อย ๆ*[12]

ในประเทศเสรีนิยมที่เจริญถึงพร้อมด้วยวิทยาการที่ทันสมัยแล้ว กระแสการจัด Home School จึงเป็นไปได้ง่ายขึ้น ด้วยความช่วยเหลือของเทคโนโลยีสารสนเทศ "นำความรู้ถึงบ้านการศึกษาถึงตัว" ทำให้บุคคลสามารถมีการเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกง่ายดายและประหยัดยิ่งขึ้น

ประการสุดท้าย ปัจจัยผลักดันด้านความคิด ความต้องการเรื่อง Home School มากขึ้น นั้นส่วนหนึ่งอาจเกิดจากปัญหาเด็กและเยาวชนตลอดจนความรุนแรงในโรงเรียนที่เพิ่มมากขึ้นทุกวัน ที่ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองรู้สึกมั่นใจในโรงเรียนน้อยลงเป็นลำดับ ทั้งนี้ในรอบ 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา สภาพปัญหาเรื่องเด็กและเยาวชนในประเทศต่าง ๆ ได้ทวีความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับจนในปัจจุบัน กรณีการทำร้ายร่างกาย ยาเสพติด ตลอดจนอาชญากรรมสารพัดประเภทได้กลายเป็นปัญหาแพร่ระบาดในโรงเรียนที่ทำให้ทั้งครูและผู้ปกครองหนักใจอย่างยิ่งและรัฐบาลหลายประเทศถึงกับต้องประกาศนโยบาย "โรงเรียนปลอดภัย" หรือ "โรงเรียนสีขาว" กันถ้วนหน้า

ปัญหาหนักใจของครูอเมริกันเกี่ยวกับนักเรียน จากการสำรวจความเห็น
ในปี 1940 เทียบกับปี 1980[13]

1940	1980
อันดับ 1 คุยกันในเวลาเรียน	**อันดับ 1 ข่มขืนและล่วงเกินทางเพศ**
อันดับ 2 เคี้ยวหมากฝรั่ง	**อันดับ 2 ปล้นทรัพย์**
อันดับ 3 เล่นส่งเสียงดัง	**อันดับ 3 ทำร้ายร่างกาย**
อันดับ 4 วิ่งตามทางเดิน	**อันดับ 4 ขโมยของ**
อันดับ 5 ไม่เข้าคิว	**อันดับ 5 วางเพลิง**
อันดับ 6 ไม่ทิ้งขยะในถังผง	**อันดับ 6 วางระเบิด**
	อันดับ 7 ฆาตกรรม
	อันดับ 8 ฆ่าตัวตาย

ในอเมริกา มีเด็ก 135,000 คนที่พกอาวุธปืนไปโรงเรียนทุกวัน และในญี่ปุ่นมีเด็กนักเรียนสาววัยรุ่นถึงร้อยละ 23 ที่ถูกชักชวนให้ขายบริการทางเพศ และมีถึงร้อยละ 6 ที่ขายบริการทางเพศมาแล้ว

ดัชนีหลายอย่างได้บ่งชี้ปัญหาเหล่านี้อย่างชัดเจน

- คดีอาชญากรรมเกิดขึ้นกว่า 3 ล้านคดี ในบริเวณหรือละแวกโรงเรียน 85,000 แห่งของสหรัฐในปี 1993[14]
- เด็กอเมริกัน 135,000 คน พกอาวุธปืนไปโรงเรียนทุกวัน[15]
- ในญี่ปุ่น เด็กนักเรียนสาวัยรุ่นร้อยละ 23 ถูกชักชวนให้ขายบริการทางเพศและร้อยละ 6 ตกลงใจขายบริการทางเพศ[16]

กรณีล่าสุดการสังหารหมู่นักเรียนที่ Colorado สหรัฐอเมริกา[17] และที่ Alberta แคนาดา[18] เป็นตัวอย่างที่ชัดเจน ที่คงทำให้หลาย ๆ คนไม่แปลกใจจนเกินไปหนักเมื่อเห็นแนวโน้มการจัด Home School พุ่งสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในหลายประเทศ และจากสภาพปัญหาเด็กและเยาวชนที่ค่อนข้างจะเป็นปรากฏการณ์ร่วมของแทบทุกสังคม จึงเป็นที่น่าเชื่อได้ว่าแนวโน้มที่พ่อแม่จะให้ความสนใจเรื่องนี้มากขึ้น จึงน่าจะเป็นกระแส **"สากล"** ที่ค่อย ๆ ก่อตัวขั้นในทุกสังคมเช่นกัน

<u>กระแส Home School ในประเทศต่าง ๆ</u>

เฉพาะในสหรัฐอเมริกา ข้อมูลจาก National Home Education Research Institute (NHERI) ได้ประมาณการว่าปัจจุบันมีเด็กอเมริกันที่เรียนอยู่กับบ้านเป็นจำนวนถึง 1.23 ล้านคนและมีอัตราการขยายตัวอยู่ระหว่างร้อยละ 20-65 ขึ้นอยู่กับแต่ละมลรัฐ และคาดว่าด้วยอัตราการขยายตัวเช่นนี้ ในปี 2008 อาจมีเด็กที่เรียนอยู่กับบ้านเป็นจำนวนถึง 6.87 ล้านคน[19]

พักหลังนี้ คนอเมริกันยิ่งสนใจเรื่อง Home School มากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะข้อเท็จจริงและผลการวิจัยต่างชี้ไปในทำนองเดียวกันว่าเด็ก ๆ ที่เรียนรู้อยู่กับบ้านมิได้เป็นเด็ก "ประหลาด" แต่อย่างใด ตรงกันข้ามเด็กเหล่านี้กลับมีผลการเรียนค่อนข้างดีกว่าเด็กอเมริกันโดยเฉลี่ยอย่างชัดเจน ผลการวิจัยในปี 2538 พบว่าคะแนนสัมฤทธิผลของเด็ก Home School ในวิชา ภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาและทักษะการเรียนอยู่ในช่วง percentile ที่ 80-87[20] (หมายถึงถ้ามีเด็กอเมริกัน 100 คน มายืนเรียง ๆ กันตามลำดับคะแนน เด็ก Home School โดยเฉลี่ยจะยืนอยู่แถว ๆที่ 13-20 และมีเด็กถึง 80-87 คนที่คะแนนน้อยกว่าเขา)

นอกจากนี้เด็ก Home School ยังโชว์ฟอร์มดี โดยการไปคว้ารางวัลที่โน่นที่นี่อยู่บ่อย ๆ เช่น การประกวด "**ผึ้งน้อยนักสะกดคำ**" ระดับชาติ หรือ "National Spelling Bees" ที่เด็กที่คว้าตำแหน่งแชมป์ท่ามกลางผู้เข้าแข่งขันทั่วประเทศนับหมื่นคน ก็เป็นเด็กที่เรียนอยู่กับบ้านซึ่งกรณีเด็ก Home School ผู้หนึ่งที่เขียนรายงานวิจัยเล็ก ๆ เรื่อง "แมงมุม" ก็เป็นที่ถูกอกถูกใจผู้ใหญ่ถึงกับได้รับเชิญไปเสนอผลงานถึงสถาบัน Smithsonian อันเป็นสถาบันวิชาการชั้นเลิศของประเทศ เป็นต้น[21]

กรณีสหรัฐอเมริกานั้นอาจกล่าวได้ว่าการจัดโรงเรียนในบ้านได้กลายมาเป็นกระแสการจัดการศึกษาทางเลือกอันเป็นที่ยอมรับของสังคมอเมริกามากขึ้นเป็นลำดับ ถึงขั้นที่นิตยสาร Newsweek ฉบับที่ 5 ตุลาคม 2541 ได้อ้างว่าจำนวนเด็กอเมริกันที่เรียนอยู่กับบ้านในปี 2541 อาจมีจำนวนสูงถึง 1.5 ล้านคน

เทียบกับเมื่อปี 2533 ซึ่งมีจำนวนเพียง 300,000 คน โดยนิตยสาร Newsweek ได้วิจารณ์ว่ารูปแบบโรงเรียนในบ้านนั้น " **..Edging ever closer to the mainstream in American society.**" หรือ "**ขยับเข้าไปใกล้จะเป็นกระแสหลักในสังคมอเมริกากันอยู่รอมร่อ**"[22] นอกจากนี้ ในเวลาใกล้เคียงกันหนังสือพิมพ์ New York Times ฉบับวันที่ 29 ตุลาคม 2541 ก็ได้เปิดเผยข่าวทำนองเดียวกันว่าเด็ก Home School ในสหรัฐอาจมีจำนวนถึง 1.6 ล้านคน ซ้ำยังเสนอข่าวทำนองว่า เด็กเหล่านี้นอกจากจะเป็นที่ยอมรับมากขึ้นแล้ว ยังมีศักยภาพในการเรียนรู้สูงกว่าเด็กอเมริกันโดยเฉลี่ย โดยอ้างผลการสำรวจจาก **National Home Education Research Institute** (NHERI) ว่าในปี 2539 เด็ก Home School ร้อยละ 86 มีคอมพิวเตอร์ใช้และได้ใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนอยู่กับบ้าน[23]

สรุปข้อได้เปรียบของ Home School ที่มักจะถูกอ้างถึง[24]

- พ่อแม่ผู้ปกครองมีเวลาอยู่กับลูกเต็มที่ ความผูกพันอบอุ่นระหว่างพ่อแม่ลูกย่อมแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น
- พ่อแม่ผู้ปกครองที่โอกาส “เลือก” และ “ปรับ” แนวทางการจัดหลักสูตรและการสอนให้เหมาะกับแบบแผนชีวิต ความเชื่อ ตลอดจนความต้องการและความพร้อมของลูกได้อย่างยืดหยุ่น แทนการส่งลูกไปรับการศึกษาแบบ “เหมาโหล” ที่บังคับให้ลูกต้องเรียนทุกอย่างเหมือน ๆ และพร้อม ๆ กับเด็กอื่น ๆ ในขณะที่ลูกยังอาจไม่สนใจหรือไม่พร้อมที่จะเรียนเรื่องนั้น ๆ
- เด็กได้รับการปฏิบัติในฐานะเพื่อนมนุษย์ที่มีชีวิตจิตใจและสิทธิเสรีภาพของตนเอง ไม่มีพ่อแม่คนใด “ตีตรา” ลูกว่าเป็น “เด็กเรียนช้า” หรือ “เด็กมีปัญหา” เหมือนในโรงเรียน
- การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ต่อเนื่องตลอดเวลาโดยไม่มี “เปิดเทอม” หรือ “ปิดเทอม” ที่ชัดเจน การเรียนรู้อย่างสนุกสนานต่อเนื่องจะค่อย ๆ ปลูกฝังจิตวิญญาณแห่งการเรียนรู้อยู่เสมอเช่นกัน
- และในชีวิตจริงการเรียนรู้และพัฒนาตนเองก็ไม่มีเปิดเทอมหรือปิดเทอมเช่นกัน การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ลงมือปฏิบัติจริง เป็นได้ง่ายขึ้นในบรรยากาศของครอบครัว ที่สามารถจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ทั้งในบ้านนอกบ้านได้มากมาย แทนที่จะให้เด็กเรียนแต่จาก “หนังสือ” และ “คำบรรยาย” เท่านั้น

สำหรับในประเทศแคนาดา จากการสำรวจในปี 1993 พบว่ามีชาวแคนาดาที่สอนลูกอยู่กับบ้านในรูปแบบ Home School เป็นจำนวนถึงประมาณ 30,000 ครอบครัว และภูมิหลังอาชีพของครอบครัวเหล่านี้มีหลากหลายตั้งแต่อาจารย์มหาวิทยาลัยไปจนถึงเกษตรกร[25]

สำหรับในออสเตรเลีย ซึ่งปกครองในลักษณะที่ให้อำนาจการจัดการศึกษาแก่รัฐ **(State)** ต่าง ๆ เช่นเดียวกับ สหรัฐอเมริกา จึงมีความหลากหลายในการจัดHome Schoolในรัฐต่างๆแต่ในภาพรวมแล้วก็มีแนวโน้มจำนวนเด็กที่เรียนอยู่กับบ้านเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนเช่นกันโดยจากจำนวน 18,000 คน ในปี 2540 มีการประมาณการว่าในปี 2551 จะมีเด็กที่เรียนอยู่กับบ้านเพิ่มขึ้นเป็น 83,000 คน[26]

จำนวนเด็ก Home School ในบางประเทศ

ประเทศ	จำนวน
สหรัฐอเมริกา	1,230,000 ในปี พ.ศ.2540 และประมาณว่าจะเป็น 6,870,000 ในปี พ.ศ. 2551
ออสเตรเลีย	18,000 ในปี พ.ศ.2540 และประมาณว่าจะเป็น 83,000 ในปี พ.ศ. 2551
ฝรั่งเศส	ประมาณ 20,000 คน
นอร์เวย์	ประมาณ 200 คน
อังกฤษ	ประมาณ 20,000 คน
แคนาดา	ประมาณ 30,000 ครอบครัว

ในกรณีประเทศทางแถบยุโรป การจัด Home School ได้รับการยอมรับและมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มมากขึ้นในประเทศสมาชิก European Union ส่วนใหญ่ โดยอาจจำแนกความเป็นไปเรื่อง Home School ของประเทศในยุโรปได้เป็น 4 ลักษณะใหญ่ คือ[27]

- *ประเทศที่ยอมรับการจัด Home School อย่างเป็นทางการและถูกต้องตามกฎหมายมานานแล้ว ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี สวิตเซอร์แลนด์ เบลเยี่ยม เดนมาร์ก นอร์เวย์ โปรตุเกส และลักเซ็มเบอร์ก*
- *ประเทศที่เพิ่งจะให้การยอมรับการจัด Home School ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายได้แก่ ออสเตรีย*
- *ประเทศที่ไม่มีการยอมรับทางกฎหมายต่อการจัด Home School แต่อนุโลมหรือมีข้อยกเว้นให้เป็นกรณี ๆ ไป ได้แก่ สเปน กรีซ และเนเธอร์แลนด์*
- *ประเทศที่กำหนดว่าเด็กทุกคนต้องได้รับการศึกษาภาคบังคับจากโรงเรียนเท่านั้น **(Compulsory Schooling)** ได้แก่ เยอรมัน*

สำหรับจำนวนและแนวโน้มเด็กที่เรียนรู้อยู่กับบ้านในประเทศแถบยุโรปนั้น เนื่องจากในหลายประเทศยังมิได้มีระบบการลงทะเบียนครอบครัวที่สอนลูกอยู่กับบ้านอย่างเป็นทางการ จึงทำให้ตัวเลขสถิติต่าง ๆ ประมวลได้ยากและหลายกรณีก็เป็นเพียงการประมาณการเช่นกัน เช่น **ฝรั่งเศส** มีการประมาณว่ามีเด็กที่เรียนอยู่กับบ้านประมาณ 20,000 คน[28] หรือใน**นอร์เวย์** แม้จะมีเด็กที่เรียนอยู่กับบ้าน

เพียง 200 คน แต่ก็มีการประเมินว่าเป็นอัตราการเพิ่มถึง 400 % ในระยะเวลาเพียง 2 ปี[29] ส่วนใน **อังกฤษ** แม้จะไม่มีตัวเลขจำนวนเด็กเป็นทางการแต่ก็มีการประมาณการว่ามีครอบครัวชาวอังกฤษหลายพันครอบครัวกำลังดำเนินการจัดโรงเรียนในบ้านให้ลูกหลานของตนอยู่คิดเป็นจำนวนเด็ก Home School กว่า 20,000 คน[30]

แต่แน่นอนที่เมื่อเกิดกระแสความเคลื่อนไหวใด ๆ ที่แปลกใหม่ขึ้นในสังคมก็ย่อมนำมาซึ่ง **"กระแสต้าน"** โดยธรรมชาติ ในบางประเทศเช่น สหรัฐอเมริกา กระแสต่อต้าน Home School เกิดขึ้นจากกลุ่มครูและเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาซึ่งมองว่าการจัดการเรียนการสอนในบ้านเป็นการ ขัดต่อหลักการจัดการศึกษาที่ดี อาทิ National Education Association ซึ่งเป็นสหภาพครูในสหรัฐได้ออกแถลงการณ์ในปี 1992 ว่า การจัดโรงเรียนในบ้านนั้น **"..ไม่สามารถให้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่สมบูรณ์แก่ผู้เรียนได้ หากผู้ปกครองประสงค์จะจัดโรงเรียนในบ้านขึ้น จะต้องดำเนินการภายใต้ข้อกำหนดอย่างเข้มงวดของรัฐ ผู้ที่จะทำหน้าที่สอนจะต้องได้รับใบอนุญาตและหลักสูตรที่จะใช้สอนจะต้องได้รับการอนุมัติจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ.."**[31] และในบางกรณีถึงกับมีการกล่าวหาว่า **"..การสอนเด็กอยู่กับบ้านเป็นพฤติการณ์ทารุณเด็ก (child abuse) แบบหนึ่ง เพราะเป็นการพรากเด็กออกจากปฏิสัมพันธ์ปกติระหว่างมนุษย์.."**[32]

National Association of Elementary School Principals (NAESP) ของสหรัฐยังได้เคยออกมาแจงความไม่เหมาะสมของ Home School ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ถึง 8 ประการ ได้แก่[33]

- ***เป็นการปิดกั้นเด็กจากประสบการณ์ทางสังคม***
- ***เป็นการแยกเด็กออกจากกลุ่มชนชั้นทางสังคมหรือกลุ่มเชื้อชาติอื่น ๆ ในสังคม***
- ***เป็นการจำกัดโอกาสที่เด็กจะได้สัมผัสกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้อย่างกว้างขวางตามที่มีในหลักสูตรปกติทั่วไป***
- ***อาจดำเนินการสอนไปโดยผู้ที่ไม่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นครู***
- ***เป็นการเพิ่มภาระแก่เจ้าหน้าที่ทางการศึกษาในการสอดส่องดูแล***
- ***ทำให้การสอบวัดมาตรฐานการศึกษาเป็นไปโดยยากลำบาก***
- ***อาจเป็นผลเสียต่อสุขภาพและความปลอดภัยของเด็ก***
- ***อาจไม่เหมาะสมในกรณีเด็กพิเศษที่มีความต้องการต่างจากเด็กทั่วไป***

อย่างไรก็ตาม ก็มีการวิจารณ์ว่ากระแสต่อต้านจากกลุ่มครูและเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาเหล่านี้ส่วนหนึ่งก็อาจเนื่องมาจากผลประโยชน์ที่ขัดกัน เพราะโรงเรียนและหน่วยงานการศึกษามักได้รับจัดสรรงบประมาณในรูปเงินต่อหัวนักเรียน ซึ่งตกถึงหัวละ 3,000 - 4,000 เหรียญสหรัฐต่อปี การที่พ่อแม่

หันไปจัดโรงเรียนในบ้าน ไม่ส่งเด็กมาลงทะเบียนเข้าโรงเรียนปกติ ย่อมส่งผลต่อยอดงบประมาณอุดหนุนจากรัฐที่โรงเรียนพึงได้รับในระยะยาว[34]

จะอย่างไรก็ตาม แม้จะมีกระแสต่อต้านอยู่บ้าง แต่ในภาพรวมอาจสรุปได้ว่าการจัดโรงเรียนในบ้านเป็นรูปแบบการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับยุคสมัยที่บุคคลมีสิทธิเสรีภาพในการเรียนรู้มากขึ้นและมีแนวโน้มที่จะแพร่หลายยิ่งขึ้นต่อไป

เชิงอรรถบทที่ 1

1 Van Galen, J. and Pitman, M.A.(Ed.). Home Schooling : Polical Historical, and Pedagogical Perspectives. New Jersey : Ablex Publishing Corporation, 1991, p. 10.

2 Nation Commission on Excellence in Education. A Nation at Risk : The Imperative for Educational Reform. Washington, D.C. : U.S. Department of Education, 1983.

3 Bendell, J. School's Out : Educating Your Child At Home. London : Education Otherwise Association, 1997, p. 102-103.

4 เรื่องเดียวกัน

5 เรื่องเดียวกัน

6 เรื่องเดียวกัน

7 Darling-Hammond, L. The Right to Learn San Francisco : Jossey-Bass, 1997, p. 97.

8 เรื่องเดียวกัน, หน้า 194.

9 National Commission on Teaching and American's Future (NCTAF). What Matters Most : Teaching and America's Future. New York : NCTAF, 1996. อ้างใน Darling-Hammond,L. The Right to Learn, p. 21.

10 Gardner, H. The Disciplined Mind New York : Simon&Schuster, 1999, p. 53.

11 เรื่องเดียวกัน, pp. 52-57

12 Bell, D. The Ultimate Guide to Homeschooling Nashville : Thomas Nelson, Inc., 1997, p. 159

13 Gorder, C. Home Schools : An Alternative Arizona : Blur Bird Publishing, 1996, pp. 41-42.

14 U.S. News and World Report 8 November 1993 อ้างใน Gorder, C. Home Schools : An Alternative, p. 42

15 Clinton, H.R. It Takes A Village New York : Simon&Schuster, 1996. อ้างใน Gorder, C. Home Schools : An Alternative, p. 42

16 Times 3 May 1999.

17 Times 10 May 1999.

18 เรื่องเดียวกัน

19 National Home Education Research Institute (NHERI) Internet Website (http://www.nheri.org)

20 Home School Legal Defense Association (HSLDA). Home Education Across the United States. California :

21 Chicago Tribune 28 August 1997.

22 Newsweek 10 October 1994.

23 New York Times 29 October 1998.

24 Hamilton, E. and Hamilton, D. Should I Home School Illinois : InterVarsity Press, 1997, pp.121-2.

25 Nikiforuk, A. If learning Is So Natural, Why Am I Going To School ? Toronto : Penguin Book, 1994, p. 119.

26 Sparks, E. Estimated Home Educated Children ข้อมูลจากการสืบค้นผ่าน Internet จากสถาบัน Australian Home Education (http://homeschool.3dproductions.com au)

27 Home Educators and the Law within Europe ข้อมูลจากการสืบค้นผ่าน Internet จากสถาบัน Education Otherwise (http://www.netlink.co.uk/users/e_o)

28 Homeschooling in France ข้อมูลจากการสืบค้นผ่าน Internet จากสถาบัน Education Otherwise (http://www.netlink.co.uk/users/e_o)

29 Education Otherwise-Norway ข้อมูลจากการสืบค้นผ่าน Internet จากสถาบัน Education Otherwise (http://www.netlink.co.uk/users/e_o)

30 สถาบัน Education Otherwise Internet Website (http://www.netlink.co.uk/users/e_o)

31 Klicka, C.J. The Right to Home School North Carolina : Carolina Academic Press, 1998, pp. 21-27.

32 เรื่องเดียวกัน, p. 24.

33 เรื่องเดียวกัน, p. 25.

34 เรื่องเดียวกัน, p. 21-22.

บทที่ 2
ปรับกระบวนทัศน์การจัดการศึกษา “ใครมีสิทธิ์ในเด็ก ใครมีสิทธิ์เหนือเด็ก”

แนวโน้มการที่มีปัจเจกบุคคลมีเสรีภาพในการเรียนรู้มากขึ้น ที่ทำให้รูปแบบการศึกษาทางเลือก เช่น Home School แพร่หลายไปอย่างรวดเร็วนี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามพัฒนาการของสังคมทั่วโลกที่มีความเป็นประชาธิปไตยสูงขึ้น และบุคคลได้รับการปกป้องสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างดียิ่งขึ้น ในด้านการศึกษานั้นจัดเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานประการหนึ่งที่บุคคลพึงมีสิทธิได้รับและมีเสรีภาพในการแสวงหา โดยเฉพาะในเรื่องการ “แสวงหา” นี้เองที่ชี้ถึงกระบวนทัศน์ร่วมสมัยที่เป็นไปในแนวทางของการให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีสิทธิมีเสียงในการจัดการศึกษามากขึ้น ดังจะเห็นได้จากหลายประเทศที่ได้มีการปรับตัวปรับเงื่อนไขทางสังคมต่าง ๆ ให้เอื้อต่อรูปแบบการศึกษาทางเลือกเช่นนี้มากขึ้น โดยเฉพาะเงื่อนไขในเชิงกฎหมาย เพื่อให้โอกาสพ่อแม่ผู้ปกครองเข้ามีส่วนสร้างสรรค์การเรียนรู้ให้บุตรหลาน สมดังคำประกาศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ (United Nation Universal Declaration of Human Right) ที่ได้ประกาศว่า

> *“ บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษา โดยที่การศึกษาพึงถูกจัดให้เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์ให้สมบูรณ์สูงสุด ทั้งนี้ผู้ปกครองพึงมีสิทธิในเบื้องต้นที่จะเลือกรูปแบบการศึกษาที่เหมาะแก่บุตรหลานของตน ”*[1]

<u>กรณีสหรัฐอเมริกาและแคนาดา</u>

ในสหรัฐอเมริกานั้น การจัด Home School ถือเป็นการ “**ทวงสิทธิ์**” ขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญเสียด้วยซ้ำ ดังตัวอย่างกรณีการฟ้องร้องในชั้นศาลกรณีหนึ่งเมื่อปี ค.ศ. 1925 ระหว่างหน่วยงานการศึกษาของรัฐที่กล่าวหาว่าพ่อแม่ครอบครัวหนึ่งไม่มี “**สิทธิ์**” ในการสอนลูกเองอยู่กับบ้าน โดยศาลได้ตัดสินให้พ่อแม่ครอบครัวนั้นเป็นฝ่ายชนะ โดยคำพิพากษาของศาลตอนหนึ่งได้ประกาศถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญว่า

> *“ความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับเสรีภาพของบุคคลที่รัฐพึงยึดถืออย่างมั่นคงประการหนึ่ง คือความเชื่อว่ารัฐไม่มีสิทธิหรืออำนาจในการหล่อหลอมเด็กโดยการบีบบังคับให้เด็กต้องได้รับการศึกษาในแบบที่รัฐต้องการจากสถานศึกษาที่รัฐจัดให้เท่านั้น รัฐไม่ใช่เจ้าของชีวิตเด็ก และดังนั้น ครอบครัวที่เลี้ยงดู ทะนุถนอมเด็กแต่ละคนมาจึงมีสิทธิและความรับผิดชอบในการเตรียมเขาเหล่านั้นให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมด้วย”*[2]

อย่างไรก็ตามความเคลื่อนไหวในการออกกฎหมายรองรับการจัดโรงเรียนในบ้านในสหรัฐอเมริกาเพิ่งเกิดขึ้นอย่างจริงจังในช่วง 20 ปีนี้เอง โดยในปี 1980 มีเพียง 3 มลรัฐที่มีกฎหมายอนุญาตให้มีการจัดโรงเรียนในบ้านได้อย่างเป็นทางการ แต่ในช่วงเวลาเพียงสิบกว่าปี มลรัฐต่าง ๆ ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขในเรื่องนี้ไปอย่างรวดเร็ว จนในปัจจุบันทั้ง 50 มลรัฐในสหรัฐได้มีกฎหมายอนุญาต

อย่างเป็นทางการ หรือมีการผ่อนปรนให้มีการจัดโรงเรียนในบ้านได้ทั้งสิ้น[3] ซึ่งก่อนหน้าที่จะมีการออกกฎหมายการศึกษามารองรับเช่นนี้ เมื่อมีกรณีพิพาทระหว่างครอบครัวที่จัดโรงเรียนในบ้านกับหน่วยงานของรัฐในมลรัฐต่าง ๆ กลุ่มพ่อแม่ก็ได้แต่อ้างสิทธิตามรัฐธรรมนูญว่าด้วยสิทธิเสรีภาพของบุคคลเป็นหลักในการสู้ความในชั้นศาล ซึ่งก็ปรากฏว่ามีน้อยครั้งที่ศาลจะตีความรัฐธรรมนูญในทางที่เป็นประโยชน์แก่พ่อแม่เหล่านี้ ในขณะเดียวกันก็มีไม่น้อยที่กลุ่มพ่อแม่ Home School มักถูกตัดสินให้เป็นฝ่ายที่กระทำผิดกฎหมาย ฝ่ายรัฐที่เป็นโจทย์ได้รับการเข้าข้างโดยอ้างว่าแม้รัฐธรรมนูญจะประกันสิทธิเสรีภาพของบุคคลก็ตาม แต่หน่วยงานของรัฐก็มีหน้าที่ตามกฎหมายเช่นกันในการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชน ดังนั้นการที่หน่วยงานในบางมลรัฐกล่าวหาว่าพ่อแม่ไม่มีสิทธิในการเปิดโรงเรียนสอนลูกตนเองในบ้าน จึงเป็นข้อกล่าวหาที่รับฟังได้และมีเหตุผลชอบธรรมในการวินิจฉัยของศาลหลายมลรัฐในขณะนั้น

ในช่วงปี 1970 เป็นต้นมา การมีกฎหมายการศึกษาหรือกฎหมายว่าด้วยสิทธิเสรีภาพของพ่อแม่ผู้ปกครองออกมาเป็นการเฉพาะในมลรัฐต่าง ๆ จึงทำให้การจัดโรงเรียนในบ้านในสหรัฐเป็นไปได้โดยถูกต้องและสะดวกยิ่งขึ้นโดยไม่ต้องพะวงกับการตีความรัฐธรรมนูญอีกต่อไป[4]

อย่างไรก็ตาม ลักษณะการออกกฎหมายยังมีความหลากหลายอยู่มากในแต่ละมลรัฐของสหรัฐขึ้นอยู่กับเจตนารมย์ว่าจะมีการกำกับดูแลในเรื่องนี้อย่าง **"เข้ม"** เพียงไร[5]

- *บางมลรัฐมีการกำหนดเพียงให้พ่อแม่มีหนังสือแสดงเจตจำนงค์ (Notice of Intent) ที่จะสอนลูกอยู่กับบ้านให้หน่วยงานของรัฐรับทราบก็พอ*
- *บางมลรัฐมีการกำหนดคุณสมบัติของพ่อแม่ที่จะทำหน้าที่ครู เช่น ต้องมีการศึกษาระดับปริญญาหรือไม่ต่ำกว่ามัธยมปลายหรือต้องมีการศึกษาสูงกว่าระดับที่จะสอนลูกไม่ต่ำกว่า 4 ปี เป็นต้น*
- *บางมลรัฐมีการกำหนดรายวิชาพื้นฐานที่จะต้องทำการสอน ตลอดจนกำหนดให้มีการยื่น **"หลักสูตรและแผนการสอน"** ให้หน่วยงานของรัฐเห็นชอบ*
- *บางมลรัฐมีการกำหนดให้มี **"การตรวจเยี่ยมตามบ้าน" (Home Visit)** โดยครูที่อยู่ใกล้เคียงเพื่อสอดส่องดูแลคุณภาพ*
- *บางมลรัฐมีการกำหนดให้มีการสอบวัดมาตรฐานความรู้ของเด็กอย่างเป็นระบบ เช่น สอบปีเว้นปี หรือสอบที่ระดับชั้นบางชั้น เป็นต้น*

ในภาพรวมนั้นอาจกล่าวได้ว่าการดำเนินการสอนแบบ Home School ในสหรัฐอเมริกานั้นสามารถกระทำได้โดยมีกฎหมายรองรับลักษณะใดลักษณะหนึ่งซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละมลรัฐ มลรัฐส่วนใหญ่มีการยอมรับสถานะทางกฎหมายของ "**โรงเรียนในบ้าน**" อย่างเป็นทางการ

“ ความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับเสรีภาพของบุคคลที่รัฐพึงยึดถืออย่างมั่นคงประการหนึ่งคือความเชื่อว่ารัฐไม่มีสิทธิหรืออำนาจในการหล่อหลอมเด็กโดยการบีบบังคับให้เด็กต้องได้รับการศึกษาในแบบที่รัฐต้องการจากสถานศึกษาที่รัฐจัดให้เท่านั้น รัฐไม่ใช่เจ้าของชีวิตเด็กและดังนั้น ครอบครัวที่เลี้ยงดู ทะนุถนอมเด็กแต่ละคนมาจึงมีสิทธิและความรับผิดชอบในการเตรียมเขาเหล่านั้นให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมด้วย”

จากคำพิพากษาตอนหนึ่งในคดีฟ้องร้อง
ระหว่างหน่วยงานการศึกษาของมลรัฐหนึ่งใน
สหรัฐอเมริกากับครอบครัวที่จัด Home School

ในขณะที่มลรัฐอีกจำนวนหนึ่งยอมรับอย่างอ้อม ๆ โดยตีความให้โรงเรียนในบ้านมีฐานะเทียบเท่าหรือเสมือนหนึ่ง “**โรงเรียนเอกชน**” [6]

อย่างไรก็ตาม ประเด็นสำคัญในเชิงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องนี้ ไม่ได้อยู่แค่ที่ว่าการจัด Home School จะจัดได้หรือไม่ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น แต่ประเด็นที่สำคัญกว่านั้นก็คือ การจัด Home School จะตกอยู่ภายใต้การกำกับควบคุมตามกฎหมายหรือระเบียบมากน้อยแค่ไหน ซึ่งประเด็นนี้จะมีผลกระทบโดยตรงต่อเสรีภาพและความยืดหยุ่นที่ครอบครัว Home School แต่ละครอบครัวจะได้รับในการจัดการศึกษาให้ลูกของตน

กรณีตัวอย่างบางมลรัฐในสหรัฐอเมริกาน่าจะชี้ถึงประเด็นนี้ได้แจ่มชัดยิ่งขึ้น

<u>กรณีรัฐเพนซิลวาเนีย</u> การจัด Home School ในรัฐเพนซิลวาเนียแม้ว่าจะสามารถกระทำได้โดยมีกฎหมายซึ่งออกมาในปี 1986 รองรับสถานภาพของโรงเรียนในบ้านอย่างเป็นทางการก็ตาม แต่กฎหมายของรัฐนี้จัดได้ว่าเป็นกฎหมายที่ "**คุมเข้ม**" และมีรายละเอียดที่พ่อแม่ต้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดหลายเรื่อง กฎหมายของรัฐนี้ให้ความสะดวกแก่คนกลุ่มเดียวคือคนที่มีวุฒิหรือถือใบประกอบวิชาชีพครูซึ่งหากคนกลุ่มนี้จะจัดโรงเรียนในบ้านให้ลูกของตนก็สามารถทำได้โดยรัฐไม่ไปเข้มงวดอะไรมาก แต่นอกเหนือจากกรณีนี้แล้ว พ่อแม่อื่น ๆ ที่มิได้มีวุฒิหรือใบประกอบวิชาชีพครูจะต้องถือปฏิบัติดังนี้[7]

- *พ่อแม่หรือผู้ปกครองจะต้องส่งเอกสารประกอบการจดทะเบียน Home School ในตอนเริ่มต้นและส่งเอกสารประกอบการขอต่ออายุทุกวันที่ 1 สิงหาคมของทุกปีโดยระบุชื่อที่อยู่ของผู้ปกครอง ชื่อและอายุของเด็ก ที่อยู่และหมายเลขติดต่อของสถานที่ที่สอน ตลอดจนระบุวัตถุประสงค์และเค้าโครงของหลักสูตรที่จะใช้สอน*
- *ในส่วนเนื้อหาการสอนจะต้องเป็นไปตามกรอบเนื้อหาที่ทางกรรมการการศึกษาของรัฐกำหนดโดยเคร่งครัด ไม่ว่าจะเป็นการสอนในระดับประถมหรือมัธยมศึกษา ซึ่งมีการระบุรายวิชาที่จะต้องครอบคลุมไว้โดยละเอียด*
- *นอกจากนี้ ผู้ปกครองจะต้องมีการจัดทำแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ของบุตรในความดูแลโดยประมวล บันทึกหลักฐานการเรียน ตลอดจนวัสดุและสื่อการสอนไว้ให้ครบถ้วน เพื่อการตรวจสอบโดยครูและนักจิตวิทยาจากโรงเรียนใกล้เคียงที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งจะรายงานผลต่อผู้ตรวจการการศึกษาประจำโรงเรียน (School Superintendent) อีกทีหนึ่ง*
- *ที่สำคัญคือหากผู้ตรวจการการศึกษาประจำโรงเรียนพิจารณาแล้วเห็นว่าการศึกษาที่ผู้ปกครองจัดให้บุตรไม่เหมาะสมแต่ประการใดก็ตาม ผู้ปกครองจะต้องทำรายงานชี้แจงการแก้ไขข้อบกพร่องให้ทราบภายใน 20 วัน โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลางมาช่วยพิจารณาอีกเพื่อความยุติธรรมหลังจากนั้นหากยังเห็นว่ามีข้อบกพร่องอยู่อีก ผู้ตรวจการสิทธิสั่งให้ผู้ปกครองนำเด็กไปเข้าเรียนในโรงเรียนใกล้เคียงแทน และมีสิทธิสั่งห้ามไม่ให้ผู้ปกครองจัดการศึกษาในบ้านอีกเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี*

จะเห็นได้ว่ามาตรการกำกับดูแล Home School ในรัฐเพนซิลวาเนียนั้นเป็นมาตรการที่ค่อนข้าง **"เข้ม"** และทำให้ผู้ปกครองที่ประสงค์จะจัดโรงเรียนในบ้านมีภาระค่อนข้างสูงในการปฏิบัติตามกฎหมาย ที่สำคัญคือความเป็นอิสระในการจัดการเรียนการสอนตามความเชื่อของคนนั้น กลายเป็นเรื่องที่ถูกวางกรอบค่อนข้างแน่นหนาทีเดียว ดังจะเห็นได้จากข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักสูตรของมลรัฐนี้ ดังนี้

" ในระดับประถมศึกษา ต้องมีการจัดรายงานต่อไปนี้ได้แก่ 1) ภาษาอังกฤษ ซึ่งรวมถึงการสะกดคำ การอ่าน การเขียน; 2) คณิตศาสตร์ ; 3) วิทยาศาสตร์ ; 4) ภูมิศาสตร์ ; 5) ประวัติศาสตร์สำหรับอเมริกาและประวัติศาสตร์รัฐเพนซิลวาเนีย ; 6) หน้าที่พลเมือง ; 7) สวัสดิภาพศึกษาซึ่งรวมถึงการสอนเกี่ยวกับการป้องกันอัคคีภัย ; 8) สุขศึกษา ; 9) พลศึกษา ; 10) ดนตรี ; และ 11) ศิลปศึกษา"

" ในระดับมัธยมศึกษา ต้องมีการจัดรายงานต่อไปนี้ ได้แก่ 1) ภาษาอังกฤษ ซึ่งรวมถึงภาษาวรรณกรรม การพูดและการเขียนความเรียง ; 2) วิทยาศาสตร์ ; 3) ภูมิศาสตร์ ; 4) สังคมศึกษาซึ่งรวมถึงหน้าที่พลเมือง ประวัติศาสตร์โลก ประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกาและรัฐเพนซิลวาเนีย ; 5) คณิตศาสตร์ ซึ่งรวมถึงคณิตศาสตร์ทั่วไป และเรขาคณิต ; 6) ดนตรีและศิลปศึกษา ; 7) พลศึกษา; 8) สุขศึกษาและสวัสดิภาพศึกษาซึ่งรวมถึงการป้องกันอัคคีภัย นอกจากนี้ยังอาจรวมถึงรายวิชาด้านเศรษฐศาสตร์ ชีววิทยา เคมี ภาษาต่างประเทศ ตรีโกณมิติ หรือรายวิชาอื่น ๆ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจและความรับผิดชอบของผู้ปกครอง...."[8]

นอกจากนี้ ข้อกำหนดตามระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำแฟ้มสะสมงานหรือ Portfolio นั้นก็ดุเดือดไม่น้อย โดยระเบียบที่ทางรัฐเพนซิลวาเนียได้ออกมาเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ระบุว่า

" แฟ้มสะสมงานจะต้องประกอบด้วยบันทึกการสอนซึ่งจัดทำต่อเนื่องควบคู่ไปกับการสอนแต่ละหัวข้อ ซึ่งในบันทึกการสอนรายหัวข้อดังกล่าว จะต้องผนวกด้วยตัวอย่างหนังสือที่ใช้ ตัวอย่างแบบฝึกหัดตัวอย่างงานเขียนของนักเรียนตลอดจนสื่อการสอนอื่น ๆ นอกจากนี้สำหรับนักเรียนในระดับชั้นเกรดสาม ห้า และแปด จะต้องมีการรายงานผลการสอบวัดความรู้ด้านการอ่านภาษา และคณิตศาสตร์ ด้วยแบบสอบมาตรฐานระดับชาติหรือระดับรัฐแนบมาด้วย"[9]

การดำเนินการจัดโรงเรียนในบ้านในมลรัฐเพนซิลวาเนียจึงเป็นสิ่งที่ไม่สะดวกง่ายดายนักสำหรับพ่อแม่ผู้ปกครอง เพราะมีกฎระเบียบคอยกำกับอยู่ทุกขั้นตอนนอกจากนี้ตัวแปรสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือการอยู่ภายใต้การตรวจสอบของครูและนักจิตวิทยาจากโรงเรียนในพื้นที่ ซึ่งหากปราศจากความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองกับ "นักการศึกษา" เหล่านี้ งาน Home School ก็อาจยิ่งยากขึ้นเป็นทวีคูณ

<u>กรณีรัฐเซ้าท์แคโรไลน่า</u> กรณีรัฐเซ้าท์แคโรไลน่ามีการออกกฎหมายรองรับการจัด Home School เช่นกัน โดยกฎหมายของรัฐนี้เปิดทางเลือกให้พ่อแม่จัด Home School ได้ 2 ลักษณะ คือ[10]

- จัดโดยอิสระโดยได้รับการเห็นชอบจากคณะกรรมการการศึกษาเขตนั้น ๆ โดยมีเงื่อนไขกำกับ คือ
  1) ผู้ปกครองต้องมีการศึกษาขั้นต่ำชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
  2) เวลาการสอนต้องไม่น้อยกว่า 4 ชั่วโมงครึ่งต่อวัน และไม่น้อยกว่า 180 วันต่อปี
  3) หลักสูตรต้องครอบคลุมเนื้อหาวิชาการอ่าน การเขียน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และสำหรับในระดับมัธยมตั้งแต่เกรด 7-12 ต้องเพิ่มวิชาการเขียนความเรียงและวรรณกรรม
  4) มีการจัดเก็บแผนการสอน ตัวอย่างงานของนักเรียน ตลอดจนผลการสอบวัดความรู้ด้านต่างๆ ไว้เพื่อการตรวจสอบโดยสำนักงานการศึกษาเขตตามระยะเวลาที่เหมาะสม ตลอดจนมีการรายงานเวลาเรียนของนักเรียนต่อทางสำนักงานทุก 6 เดือน
  5) มีการดำเนินการให้นักเรียนสามารถไปใช้ห้องสมุดได้อย่างเหมาะสม
  6) นักเรียนเข้ารับการทดสอบความรู้ประจำปีของรัฐ
  7) ผู้ปกครองมีการลงนามในเอกสารยินยอมว่าหากมีข้อบกพร่องใด ๆ ที่เกิดจากการจัดการศึกษาเองในบ้าน ทางรัฐจะไม่ต้องรับผิดชอบใด ๆ ทั้งสิ้น

ทั้งนี้ หากการจัดโรงเรียนในบ้านไม่เป็นไปตามข้อกำหนดนี้แล้ว ทางสำนักงานการศึกษาเขตสามารถนำเด็กกลับมาเข้าโรงเรียนปกติได้เช่นกัน

- จัดโดยเข้าเป็นสมาชิกในสังกัด South Carolina Association of Independent Home School (SCAIHS) ที่กฎหมายของรัฐยอมรับสถานภาพและบทบาท โดยครอบครัว Home School ที่เข้ามาจดทะเบียนเป็นสมาชิกสมาคมนี้จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดตามเหมือนการจัดแบบแรก หากมีมาตรการเพิ่มเติมได้แก่การส่งหลักสูตรให้เจ้าหน้าที่ของสมาคมพิจารณา การเข้ารับการอบรมของสมาคม การจัดทำรายงานความก้าวหน้าพร้อมทั้งแฟ้มสะสมงานของนักเรียนเสนอต่อสมาคม ตลอดจนการจ่ายค่าบำรุงให้สมาคม ซึ่งหากครอบครัวที่เป็นสมาชิกไม่ปฏิบัติตามนี้อาจถูกถอนสมาชิกภาพและสิทธิที่จะจัก Home School แบบนี้ได้

จะเห็นได้ว่า กรณีรัฐเซ้าท์แคโรไลน่านี้ ก็มีระเบียบข้อกำหนดที่หยุมหยิมพอฟัดพอเหวี่ยงกับรัฐเพนซิลวาเนียเช่นกัน แม้จะดูยืดหยุ่นกว่าในแง่ทางเลือกในการจดทะเบียน Home School ได้ 2 แบบ แต่โดยวิธีการกำกับควบคุมมาตรฐานการศึกษาให้ **“เทียบเท่า”** ระบบการศึกษาปกติ

<u>กรณีรัฐวอชิงตัน</u> กรณีรัฐวอชิงตันจัดได้ว่ามีข้อกำหนดที่ **“เป็นมิตร”** กับพ่อแม่ Home School มากกว่า 2 รัฐที่กล่าวมา โดยรัฐนี้มีการกำหนดการศึกษาภาคบังคับสำหรับเด็กอายุ 8-18 ปี โดยมีข้อกำหนดให้เป็นการเฉพาะสำหรับ **“การสอนในบ้าน”** (Home-based instruction) ดังนี้

"การดำเนินการสอนสามารถทำได้จากบ้าน หากการสอนนั้นมีแผนและการตรวจสอบที่เป็นระบบ รวมถึงการมีหลักสูตรที่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาพื้นฐานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา สังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ สุขศึกษา การอ่าน การเขียน การสะกดคำ ดนตรี ศิลปศึกษา ตลอดจนอาชีวศึกษา ทั้งนี้โดยมีชั่วโมงการสอนเทียบเท่าได้กับระดับชั้นเรียนเดียวกันในโรงเรียนเอกชนทั่วไป"[11]

สำหรับข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของพ่อแม่ผู้ปกครองที่จะจัด Home School นั้นก็กำหนดไว้ถึง 4 ทางเลือก ซึ่งพ่อแม่ผู้ปกครองอาจมีคุณสมบัติได้ตามข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้คือ 1) ผ่านการเรียนหลังมัธยมมาไม่น้อยกว่า 45 หน่วยกิตจตุภาค (quarter) หรือเทียบเท่า ; หรือ 2) จัดการสอนภายใต้การกำกับดูแลและให้คำปรึกษาของครูผู้มีใบประกอบวิชาชีพโดยมีการพบปะกันระหว่างนักเรียนกับครูผู้นั้นอย่างน้อย 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ; หรือ 3) ได้รับการพิจารณาแล้วว่าเหมาะสมโดยดุลยพินิจของผู้ตรวจการการศึกษาประจำโรงเรียนในท้องถิ่นนั้น ; หรือ 4) เข้ารับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการสอนในบ้านจากสถาบันอุดมศึกษาที่เหมาะสม[12]

นอกจากนี้ ผู้ปกครองต้องมีการเก็บรวบรวมหลักฐานบันทึกความก้าวหน้าในการเรียน รวมถึงผลการทดสอบต่าง ๆ ของนักเรียนไว้เช่นกัน แต่ไม่ได้มีการกำหนดชัดถึงกลไกตรวจสอบ หากระบุแต่เพียงว่าในกรณีที่นักเรียนผู้นั้นจะไปศึกษาต่อในโรงเรียนปกติ ผู้ปกครองจะต้องสามารถส่ง **"หลักฐานการเรียนรู้"** เหล่านี้ให้แก่นักเรียนได้

ผู้ปกครองในรัฐวอชิงตันจึงมีอิสระสูงกว่าโดยไม่ถูก **"จัดกรอบ"** หรือถูกกำกับควบคุมใกล้ชิดจากทางรัฐ สำนักงานการศึกษาเขตเองก็มิได้รับมอบอำนาจตามกฎหมายที่จะเข้าไปกำกับดูแลอะไรได้มากนัก พ่อแม่ผู้ปกครองเพียงแต่ต้องมีหนังสือแสดงเจตน์จำนงต่อทางสำนักงานเพื่อเป็นหลักฐานเท่านั้น

จุดที่น่าสนใจที่สะท้อนปรัชญาเสรีนิยมของรัฐนี้คือการที่กฎหมายได้ระบุเจตนารมณ์ไว้ตอนหนึ่งว่า

"ฝ่ายนิติบัญญัติของรัฐตระหนักดีว่า การสอนในบ้านมีแบบแผนโครงสร้างที่ยืดหยุ่นกว่าการสอนในชั้นเรียนปกติ ดังนั้นข้อกำหนดใด ๆ ในกฎหมายนี้ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในบ้านพึงได้รับการตีความบนฐานความคิดแบบเสรีนิยมด้วย"[13]

<u>กรณีรัฐเทกซัส</u> กรณีรัฐเท็กซัสนั้นก่อนหน้าปี 1981 ครอบครัวใด ๆ สามารถจัด Home School ได้โดยตีความเข้าลักษณะ **"โรงเรียนเอกชน"** ประเภทหนึ่ง ต่อมาในปี 1981 สำนักงานการศึกษาของรัฐเท็กซัสได้ออกมาประกาศอย่างไม่มีปี่มีขลุ่ยว่าการจัดโรงเรียนในบ้านไม่ถือเป็นรูปแบบการศึกษาเอกชนและดังนั้นไม่ถือเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่ถูกต้องตามกฎหมายและหลังจากนั้นก็ได้เริ่มมีการดำเนินคดีกับพ่อแม่ที่จัด Home School ในรัฐ อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการสู้ความกันในชั้นศาลจนถึงศาลสูงของรัฐปรากฏว่าสำนักงานการศึกษาของรัฐเป็นฝ่ายพ่ายแพ้อย่างยับเยิน โดยศาลได้ลงความเห็นว่าการกระทำของสำนักงานการศึกษาของรัฐนั้น *"....สะท้อนถึงความไม่เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การอ้างใช้อำนาจโดยมิชอบ และเป็นการกระทำที่ไร้เหตุผลอันล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล...."*[14]

จากความพ่ายแพ้ดังกล่าว นอกจากทางสำนักงานจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เป็นเงินถึง 360,000 เหรียญสหรัฐแล้ว ผลอันใหญ่หลวงที่ตามมาคือการทำให้การจัด Home School ในรัฐเท็กซัสเป็นเรื่องสะดวกง่ายดายตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาโดยหน่วยงานของรัฐ "เลิกยุ่ง" กับพ่อแม่ Home School เกือบจะสิ้นเชิง ผู้ปกครองสามารถจัดหลักสูตรแบบใดก็ได้ โดยไม่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการตรวจสอบจากรัฐ ไม่มีการกำหนดเรื่องการสอบวัดความรู้ใด ๆ และไม่มีแม้แต่ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจดทะเบียนกับทางรัฐ พ่อแม่ผู้ปกครองเพียงแต่ให้ความร่วมมือตามควรแก่เหตุ หากได้รับการติดต่อร้องขอข้อมูลบางอย่างจากหน่วยงานของรัฐเป็นครั้งคราวเท่านั้น[15]

ทั้งนี้ อาจดูรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการออกกฎหมายของแต่ละมลรัฐในสหรัฐอเมริกาได้ในภาคผนวก ก.[16]

เปรียบเทียบลักษณะการออกกฎหมายเรื่อง Home School ที่ต่างกันไป
ในมลรัฐต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริกา[17]

ลักษณะการออกกฎหมาย	มลรัฐที่เข้าลักษณะ
<u>แบบที่ 1</u> ไม่มีการออกกฎระเบียบควบคุมหรือมีเป็นส่วนน้อย ไม่มีการกำหนดให้พ่อแม่ต้องมีคุณวุฒิหรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ไม่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการทดสอบความรู้ของเด็ก การกำหนดให้มีการติดต่อสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ของรัฐมีเพียงเล็กน้อย	● Arizona ● Montana ● Idaho ● New Jersey ● Illinois ● Oklahoma ● Indiana ● Texas ● Mississippi ● Wisconsin ● Missouri ● Wyoming
<u>แบบที่ 2</u> มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการทดสอบความรู้ของเด็กบ้าง แต่ไม่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณวุฒิหรือใบประกอบวิชาชีพครูของพ่อแม่	● Alabama ● Kentucky ● Alaska ● Louisiana ● California ● Michigan ● Colorado ● Minnesota ● Delaware ● Nebraska ● Florida ● North Carolina ● Hawaii ● Oregon Kansas ● Utah

ลักษณะการออกกฎหมาย	มลรัฐที่เข้าลักษณะ
<u>แบบที่ 3</u>	● Connecticut ● Ohio

ลักษณะการออกกฎหมาย	มลรัฐที่เข้าลักษณะ
มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการทดสอบความรู้ของเด็กตลอดจนการจัดทำแฟ้มสะสมงานเพื่อการตรวจสอบเป็นรายปี มีการกำหนดเรื่องคุณวุฒิและใบประกอบวิชาชีพครูด้วยในบางรัฐ	• Geogia • Maryland • New Hamshire • New Mexico • South Carolina • South Dakota • Virginia • Washington
<u>แบบที่ 4</u> มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดทำแฟ้มสะสมงานและมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการทดสอบความรู้ของเด็กเป็นระยะ ๆ มีข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณวุฒิและใบประกอบวิชาชีพครูของพ่อแม่	• Arkansas • Iowa • Maine • Nevada • New York • Rhode Island • Tennessee • Vermont • West Virginia
<u>แบบที่ 5</u> มีข้อกำหนดที่เคร่งครัดเกี่ยวกับ Home School ทั้งในเรื่องคุณวุฒิและใบประกอบวิชาชีพครูของพ่อแม่ การทดสอบความรู้เด็กเป็นรายปี และอื่น ๆ	• Messachusetts • North Dakota • Pennsylvania

ในภาพรวมของการออกกฎหมายรองรับการจัด Home School ในสหรัฐอเมริกา อาจสรุปได้ดังนี้

- *ใน 37 มลรัฐมีกฎหมายที่ระบุและอนุญาตให้มีการจัด "โรงเรียนในบ้าน" ได้ ภายใต้เงื่อนไขข้อกำหนดต่าง ๆ กันอีก 12 มลรัฐยอมให้จัดได้ในฐานะ "โรงเรียนเอกชน"*
- *ในมลรัฐเหล่านี้ส่วนใหญ่ยอมให้พ่อแม่ที่มีการศึกษาแค่ระดับมัธยมปลายสามารถจัดโรงเรียนในบ้านได้ ยกเว้นรัฐ North Dakota ทีกำหนดให้พ่อแม่ต้องสอบวิชาครูด้วย*
- *ประมาณ 2 ใน 3 ของมลรัฐเหล่านี้มีการกำหนดเรื่องการสอบมาตรฐานความรู้ เช่น Colorado และ Georgia กำหนดให้สอบปีเว้นปี Tennessee กำหนดให้สอบที่ Grade 2 3 6 8 10 Virginia กำหนดให้สอบทุกปีและต้องได้ percentile 40 ขึ้นไป*
- *มี 4 มลรัฐที่พ่อแม่แค่มี Notice of Intent ว่าจะสอนลูกอยู่กับบ้าน อีก 3 มลรัฐที่พ่อแม่ไม่ต้องแจ้งอะไรเลย*
- *มี 4 มลรัฐที่กำหนดให้มีการให้ความเห็นชอบจากรัฐและการติดตามตรวจสอบการเรียนในบ้านจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ*

- *บางรัฐ เช่น Washington Iowa มีการกำหนดให้โรงเรียนของรัฐขึ้นทะเบียนเด็ก Home School เป็นนักเรียนบางเวลา เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการเรียนรู้และการประเมินผล*

อย่างไรก็ตาม ในท่ามกลางความหลากหลายของการออกกฎหมายและระเบียบรองรับเรื่อง Home School นี้ สิ่งที่เป็นแนวโน้มร่วมในสหรัฐก็คือ แนวโน้มการผ่อนคลายการควบคุมจากรัฐ โดยผ่อนคลายจากการคุม process มาเป็นการคุมที่ product แทน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับหลักสูตรก็ดี คุณสมบัติของพ่อแม่ในฐานะครูก็ดี มีแนวโน้มที่จะค่อย ๆ ถูกผ่อนคลายลงไป โดยมลรัฐส่วนใหญ่จะมีแนวโน้มที่จะใช้เรื่อง standard testing เข้ามาเป็นเครื่องมือในการประกันคุณภาพเป็นสำคัญ[18]

<u>ตัวอย่างที่น่าสนใจของแคนาดา</u>

ส่วนในกรณีประเทศแคนาดา อันเป็นอีกประเทศหนึ่งในแถบอเมริกาเหนือที่ในทุกรัฐมีการอนุญาตให้พ่อแม่เปิด Home School ได้นั้น ในภาพรวมอาจกล่าวได้ว่าพ่อแม่ ผู้ปกครองมีลู่ทางในการเปิด Home School ที่สะดวกพอสมควร ทั้งในแง่การติดต่อกับหน่วยงานของรัฐและการให้อิสระแก่พ่อแม่ในการจัดการศึกษาตามแบบฉบับของตนได้ระดับหนึ่ง

โดยทั่วไปการจัด Home School ในแคนาดานั้น[19]

- ถูกต้องตามกฎหมายในทุกรัฐ
- แต่ละรัฐมีกฎระเบียบกำกับดูแลของตนเอง ซึ่งพ่อแม่จะต้องติดต่อขอทราบรายละเอียดจาก Education and Training Department ในรัฐของตน
- โดยทั่วไปในแคนาดาไม่มีการกำหนดเกี่ยวกับคุณวุฒิพิเศษในด้านวิชาครูสำหรับพ่อแม่ที่ต้องการจัด Home School
- โดยทั่วไปไม่มีการกำหนดให้พ่อแม่ต้องยึดกรอบหลักสูตรใดๆ แต่ในทางปฏิบัติพ่อแม่สามารถดูหลักสูตรของท้องถิ่น (provincial curriculum) เป็นแนวในการจัดการศึกษาให้ลูกของตนได้

อย่างไรก็ตามโดยรูปแบบการปกครองที่กระจายอำนาจไปในแต่ละมลรัฐเช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา ทำให้ในแคนาดามีความหลากหลายของมาตรการกำกับดูแลการจัด Home School เช่นเดียวกัน

ในสหรัฐอเมริกานั้น ทั้ง 50 มลรัฐมีกฎหมายหรือระเบียบรองรับการจัด Home School แต่ข้อกำหนดของแต่ละมลรัฐนั้นก็มีระดับความ “เข้ม” ที่ต่างกันไป ส่วนในแคนาดา มีกรณีน่าสนใจที่รัฐ British Columbia ที่กำหนดให้เด็ก Home School “ขึ้นทะเบียน” ไว้กับโรงเรียนใกล้เคียง เพื่อให้สามารถใช้โรงเรียนเป็นแหล่งสนับสนุนทางวิชาการ ตลอดจนการหยิบยืมวัสดุอุปกรณ์การศึกษาต่างๆ ได้

ในการนี้ ในบางรัฐก็มีมาตรการกำกับดูแลที่น่าสนใจ อย่างเช่นกรณีรัฐ British Columbia มีการกำหนดให้พ่อแม่แจ้งขอจัด Home School โดย **“ขึ้นทะเบียน”** ชื่อเด็กไว้กับสถานศึกษาในท้องถิ่นหรือ

สถานศึกษาใดๆ ในรัฐก็ได้ เพื่อที่รัฐยังสามารถจัดสรรงบประมาณต่อหัวนักเรียนผ่านมาทางสถานศึกษานั้นๆ จำนวนหนึ่งเพื่อใช้สนับสนุนการศึกษาของเด็กที่แม้จะเรียนอยู่กับบ้านก็ตาม โดยงบประมาณดังกล่าวเป็นสัดส่วนนิดเดียวเมื่อเทียบกับงบต่อหัวปกติ เช่นอาจมีสัดส่วนเพียง 1/16 หรือประมาณ 200 เหรียญแคนาดา ซึ่งโรงเรียนที่เด็ก Home School มาขึ้นทะเบียนไว้ก็จะใช้งบนี้ในการให้บริการเกี่ยวกับการให้หยิบยืมวัสดุ อุปกรณ์ หนังสือ ตำราต่างๆ ตลอดจนการให้บริการเกี่ยวกับการทดสอบวัดความรู้วิชาต่างๆ ของเด็ก เป็นต้น[20]

นอกจากนี้ในบางรัฐ เช่นรัฐ Ontario ก็มีการวางแนวปฏิบัติและหลักเกณฑ์ในการช่วยให้หน่วยงานของรัฐหรือสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวในการติดตามประเมินผลการจัด Home School แต่ละกรณีว่าเหมาะสมเพียงไร อย่างไรก็ตามแนวปฏิบัติเหล่านี้ไม่มีอำนาจบังคับตามกฎหมาย หากเป็นแนวปฏิบัติที่ **“ปรับใช้”** ในกระบวนการประสานงานและการแนะนำแนะแนวระหว่างเจ้าหน้าที่การศึกษากับพ่อแม่ Home School แต่ละราย นอกจากนี้ในรัฐ Ortario ก็ไม่ได้บังคับให้พ่อแม่ต้อง **“ขึ้นทะเบียน”** ลูกไว้กับโรงเรียนเหมือนกรณี British Columbia อีกด้วย[21]

ในกรณี Ontario พ่อแม่ที่ไม่ประสงค์จะรับความช่วยเหลือหรือติดต่อสัมพันธ์ใดๆกับสถานศึกษา จึงมีอิสระตามกฎหมาย ที่จะไม่ต้องทำการใดๆ มากไปกว่าแค่ **“แจ้งเพื่อทราบ”** กับสำนักงานการศึกษาในท้องถิ่นและไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตาม **“แนวปฏิบัติ”** ใดๆ ที่สำนักงานการศึกษาท้องถิ่นกำหนด และทางสำนักงานฯ ก็มิได้มีอำนาจตามกฎหมายใดๆที่จะแทรกแซงเกินขอบเขต ยกเว้นกรณีที่มีเหตุผลอันแน่ชัดว่าพ่อแม่บางรายอาจไม่ได้จัดการศึกษาที่ดีให้ลูก ซึ่งในกรณีนั้นก็สามารถเข้าไปสอบสวนเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาของเด็ก เป็นสำคัญ[22]

<u>กรณีประเทศอังกฤษและประเทศในแถบยุโรป</u>

ในทวีปยุโรปนั้น มีการจัดทำข้อตกลงร่วมระหว่างประเทศต่างๆ ในปี 1952 ว่าด้วยการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคล โดยในมาตรา 2 ได้กล่าวถึงสิทธิทางการศึกษาว่า

“บุคคลใด ๆ ต้องไม่ถูกจำกัดสิทธิที่จะได้รับการศึกษา ในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐใด ๆ <u>พึงให้ความเคารพต่อสิทธิของผู้ปกครองที่จะเข้ามากระทำการใด ๆ ให้แน่ใจว่าการศึกษาอบรมนั้นสอดคล้องกับค่านิยมความเชื่อทางศาสนาและปรัชญาของตน</u>”[23]

โดยกระแสสากลที่ส่งเสริมสิทธิของพ่อแม่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาดังกล่าว จึงทำให้หลายประเทศในยุโรปมีความเคลื่อนไหวในการออกกฎหมายรองรับสิทธิการจัดการศึกษาทางเลือกของพ่อแม่ผู้ปกครองอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ทั้งนี้กฎหมายซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัด Home School ในกลุ่มประเทศยุโรปตะวันตก แบ่งได้ออกเป็น 4 กลุ่มด้วยกัน โดยมีประเทศที่แยกออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้[24]

- **ประเทศที่มีกฎหมายเอื้อต่อการจัด Home School (เบลเยี่ยม , เดนมาร์ก , ไอร์แลนด์ , ฝรั่งเศส , อิตาลี , ลักเซมเบอร์ก , นอร์เวย์ , โปรตุเกส , สวิตเซอร์แลนด์ส่วนใหญ่ , อังกฤษ)**
- **ประเทศที่ในอดีตไม่อนุญาต Home School แต่ปัจจุบันอนุญาตแล้ว (ออสเตรีย)**
- **ประเทศที่ปัจจุบันตามตัวบทกฎหมายไม่อนุญาต Home school แต่สามารถให้การอนุญาตได้เป็นรายกรณีไป (สเปน , กรีซ , 2 มณฑลของสวิตเซอร์แลนด์ , เนเธอร์แลนด์)**
- **ประเทศที่มีการบังคับเรียนในระบบแต่อย่างเดียว (เยอรมัน)**

ประเทศ**อังกฤษ**เป็นประเทศหนึ่งที่ได้มีกฎหมายรองรับสิทธิประการนี้มากว่าครึ่งศตวรรษแล้ว โดยใน Education Act ปี 1994 ซึ่งต่อมามีการแก้ไขเพิ่มเติมในปี 1981 ได้ระบุถึงสิทธิในเรื่องนี้ไว้ใน 2 มาตราที่สำคัญ คือ

มาตรา 36 : ผู้ปกครองของเด็กในวัยการศึกษาภาคบังคับทุกคน มีหน้าที่จัดการให้เด็กผู้นั้นได้รับการศึกษาเต็มเวลาที่เหมาะแก่ช่วงอายุ ระดับความสามารถและความถนัดตลอดจนความต้องการพิเศษใด ๆ ที่เด็กผู้นั้นอาจมี ทั้งนี้โดยการเข้าเรียนในโรงเรียนหรืออื่น ๆ

มาตรา 76 : ในการใช้อำนาจหน้าที่ใด ๆ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้หน่วยงานการศึกษาท้องถิ่นพึงยึดถือเป็นหลักการทั่วไปว่านักเรียนพึงได้รับการศึกษาที่สอดคล้องกับความปรารถนาของผู้ปกครอง ตราบใดที่ไม่กระทบต่อประสิทธิภาพของการศึกษาอบรมหรือเป็นภาระค่าใช้จ่ายแก่สังคม[25]

ปัจจุบันกฎหมายการศึกษาฉบับใหม่ของอังกฤษคือ Education Act 1996 ยังคงสืบทอดเจตนารมณ์เดิมของการให้สิทธิเสรีภาพแก่พ่อแม่ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาให้ลูกหลานด้วยตนเอง หากมีการเขียนเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้ปกครองใหม่ว่า[26]

มาตรา 7

"The parent of every child of compulsory school age shall cause him to receive efficient full-time education suitable :

(a) to his age, ability and aptitude, and

(b) to any special educational needs he may have,

either by regular attendance at school or otherwise."

นั่นคือยังรักษาข้อกำหนดที่สำคัญที่ยอมให้มีการศึกษารูปแบบอื่นๆ (education otherwise) ควบคู่ไปกับการศึกษาภาคบังคับในระบบโรงเรียนได้

นอกจากนี้ Education Act 1996 ยังมีการกำหนดรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับแนวทางการกำกับดูแลและสนับสนุนพ่อแม่ที่ประสงค์จะสอนลูกของตนเองอยู่กับบ้าน โดยรายละเอียดดังกล่าวมี อาทิ[27]

- มาตรา 9 กำหนดให้นักเรียนได้รับการศึกษาที่สอดคล้องกับความประสงค์ของผู้ปกครอง ซึ่งมาตรานี้มีนัยสำคัญในการให้ความยืดหยุ่นและอิสระแก่ผู้ปกครองในด้านหลักสูตร และเนื้อหาสาระการเรียนการสอนที่จัด

- มาตรา 8 กำหนดเกี่ยวกับการพ้นการศึกษาภาคบังคับ (5-16 ปี) และวันยุติการศึกษาในโรงเรียน (school leaving dates) ในแต่ละปีการศึกษาซึ่งมีผลบังคับเหมือนกันทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนที่เรียนอยู่กับบ้าน
- มาตรา 434 กำหนดเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนนักเรียน ซึ่งรวมไปถึงมาตรการที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการ กรณีผู้ปกครองของนักเรียนในสังกัดประสงค์จะถอดชื่อนักเรียนผู้นั้นออกจากทะเบียนโรงเรียนเพื่อไปทำการสอนเองที่บ้าน

โดยเฉพาะในเรื่องการขึ้นทะเบียนนักเรียนนี้ โดยนัยของกฎหมายฉบับใหม่นี้ ผู้ปกครองได้รับความสะดวกขึ้น โดยสิ่งที่ต้องทำก็มีเพียงหนังสือแจ้งไปทางโรงเรียนถึงความประสงค์ที่จะสอนลูกเองอยู่กับบ้าน โรงเรียนจะไม่มีหน้าที่พิจารณา ใดๆ นอกจากรับทราบและถอดชื่อนักเรียนผู้นั้นจากทะเบียนโรงเรียนพร้อมกับแจ้งให้สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น (Local Education Anthority หรือ L.E.A.) ทราบเรื่องภายใน 2 สัปดาห์ จากนั้นก็จะเป็นหน้าที่ของทาง L.E.A. ในการติดตามดูแลผู้ปกครองรายนั้นๆ เองต่อไป

อย่างไรก็ตาม กฎหมายอังกฤษไม่ได้ระบุอำนาจของ L.E.A. ในการกำกับดูแลการสอนในบ้านไว้ชัดเจนนัก รวมถึง **'เกณฑ์'** ในการจัดการเรียนการสอนในบ้านที่จะใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาความเหมาะสมของการจัด Home School แต่ละรายก็มิได้ระบุรายละเอียดไว้เช่นกัน

ในทางปฏิบัติ L.E.A. ของอังกฤษมีแต่ความรับผิดชอบทางกฎหมายที่จะต้องทำให้แน่ใจว่าเด็กในวัยการศึกษาภาคบังคับที่อยู่ในพื้นที่ของตนได้รับ "…การศึกษาเต็มเวลาที่มีประสิทธิภาพ" (… efficient full-time education) และการปฏิบัติของ L.E.A. เกี่ยวกับกรณี Home School จึงเป็นเรื่องของแนวปฏิบัติและดุลยพินิจที่กำหนดขึ้นมาอย่างกว้างๆ อาทิ การติดต่อผู้ปกครองเพื่อให้กรอกรายละเอียดเบื้องต้นเกี่ยวกับรูปแบบ Home School ที่ประสงค์จะจัด การไปเยี่ยมบ้านเพื่อดูความเหมาะสม การขอหลักฐานการเรียนการสอนจากผู้ปกครองเพื่อประกอบการประเมินผล และการจัดเจ้าหน้าที่ไปนิเทศการศึกษาที่แต่ละบ้านเป็นระยะๆ เป็นต้น[28]

สรุปขั้นตอนการจัด Home School ในอังกฤษ

- ผู้ปกครองแจ้งให้ทางโรงเรียนที่นักเรียนสังกัดทราบ
- โรงเรียนมีหนังสือแจ้งรับทราบและแจ้ง L.E.A. ให้ทราบใน 2 สัปดาห์
- L.E.A. ติดต่อผู้ปกครองพร้อมแบบฟอร์มขอรายละเอียดเกี่ยวกับเด็ก อายุ ระดับชั้น ที่อยู่-ที่เรียน เค้าโครงหลักสูตรโดยสังเขป ฯลฯ
- L.E.A. อาจจัดเจ้าหน้าที่ไปเยี่ยมบ้านที่จะจัด เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาความเหมาะสมหรือคำแนะนำเพิ่มเติม
- L.E.A. อาจจัดเจ้าหน้าที่ไปเยี่ยมอีกทุกๆ 6 เดือนเพื่อดูหลักฐานการเรียนการสอน ผลการสอบ ฯลฯ เพื่อประเมินประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของผู้ปกครองรายนั้นๆ
- เจ้าหน้าที่ L.E.A. เขียนรายงานเสนอความเห็นต่อ L.E.A.
- กรณีที่ L.E.A. เห็นว่าการศึกษาที่ผู้ปกครองจัดยังไม่เหมาะสม L.E.A. มีอำนาจบังคับให้ผู้ปกครองส่งลูกกลับไปเข้าโรงเรียนได้

แม้ว่า L.E.A. ของอังกฤษอาจมีอำนาจในการกำกับดูแลการศึกษาในท้องถิ่นและหากเห็นว่า ผู้ปกครองรายใดจัด Home School ไม่เหมาะสมก็สามารถบังคับผู้ปกครองรายนั้นให้ส่งลูกกลับไปเข้าโรงเรียนได้ก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติการทำงานของ L.E.A. ของอังกฤษก็มีลักษณะไปในเชิงสนับสนุนเนื่องด้วยกระแส Home School ที่ได้รับการยอมรับมากขึ้นเป็นลำดับในอังกฤษ

สำหรับกรณีประเทศอื่นๆ ในแถบยุโรปนั้น ส่วนใหญ่ก็เปิดทางให้พ่อแม่จัด Home School ได้เช่นกัน ดังเช่นกรณีสาธารณรัฐ**ไอร์แลนด์**นั้น รัฐธรรมนูญหมวด 2 มาตรา 42 ของไอร์แลนด์ กล่าวว่า ผู้ปกครองมีอิสระในการจัดการศึกษาให้บุตรหลานของตนเอง *"ทั้งในบ้านของพวกเขาหรือโรงเรียนเอกชน หรือ โรงเรียนที่รัฐสร้างหรือที่รัฐให้การยอมรับ"*[29]

ในประเทศ**นอร์เวย์** กฎหมายระบุว่าเยาวชนมีสิทธิและหน้าที่ในการเข้าเรียนในโรงเรียนที่ได้มาตรฐาน *"ได้รับการศึกษาที่เท่าเทียมกันจากแหล่งอื่น"*[30] ในปี 1989 มีการแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมให้เด็กผู้ซึ่งได้รับการศึกษาจาก "ที่อื่น" นอกจากโรงเรียนจะต้องได้รับการสอนตามสัดส่วนเนื้อหาที่มีการระบุในคู่มือหลักสูตร

ในประเทศ**สวิตเซอร์แลนด์** ในมณฑลส่วนใหญ่มีกฎหมายอนุญาตให้จัด Home school ได้โดยมีความหลากหลายของการตีความกฎหมาย ในระดับท้องถิ่นโดยมีแค่ 2 มณฑล คือ ซอฟฟ์ฮูล-เซ่น และทิชิโน่ เท่านั้นที่ไม่อนุญาตให้มีการจัด Home School โดยทั้ง 2 มณฑล Home School จะเป็นที่ยอมรับได้ในกรณีเด็กที่มีความจำเป็นทางการศึกษารายตัวเท่านั้น ส่วนใน 11 มณฑล จำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานการศึกษาในขณะที่อีก 6 มณฑล เพียงแค่แจ้งให้เจ้าพนักงานทราบก็เป็นการเพียงพอแล้ว[31]

ใน**ออสเตรีย โปรตุเกสและฝรั่งเศส** การจัด Home School เป็นเรื่องถูกต้องตามกฎหมายเช่นกัน หากมีการติดตามตรวจสอบการศึกษาที่แต่ละครอบครัวจัด เพื่อเป็นการประกันคุณภาพการศึกษาเฉพาะในโปรตุเกส เด็กต้องลงทะเบียนที่โรงเรียนในท้องถิ่นด้วย[32]

ในประเทศ**อิตาลี** กฎหมายอนุญาตให้จัด Home School ได้โดยระบุในกฎหมายว่า *"บิดามารดาชาวอิตาเลี่ยนมีความรับผิดชอบต่อพระเจ้าในการทำให้แน่ใจว่า บุตรของเขาได้รับการศึกษาที่ดี"* [33]

โดยสรุปแล้วในบรรดาประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรป มีเพียงแค่สเปน กรีซ และเนเธอร์แลนด์เท่านั้นที่ Home School มีแบบจำกัด และในเยอรมัน ไม่มีการอนุญาตไม่ว่ากรณีใด ๆ

- *ในประเทศกรีซ Home School ได้รับอนุญาตสำหรับเด็กที่ต้องดูแลเป็นพิเศษเท่านั้น*[34]
- *นับแต่ปี 1987 ในประเทศสเปนกฎหมายระบุให้การศึกษาชั้นประถมและมัธยมเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุมระยะเวลา 10 ปีในโรงเรียนโดยเริ่มตั้งแต่ช่วงอายุ 6 ปี ไปถึงอายุ 16 ปี*[35]

อย่างไรก็ตาม มีการอนุญาตให้จัด Home School สำหรับเด็กซึ่งไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนอย่างเด็กธรรมดาได้

ส่วนในเนเธอร์แลนด์นั้น ดูเหมือนว่าระบบการเรียนในโรงเรียนเป็นการบังคับอีกเช่นกัน (พระราชบัญญัติการศึกษา ปี 1969 หมวด 2) และผู้ปกครองมีหน้าที่ในการทำให้แน่ใจว่า บุตรหลานได้ลงทะเบียนเรียนที่โรงเรียนและเข้าเรียนตามปกติ[36]

โดยสรุปแล้ว จากการศึกษา ประเด็นเชิงกฎหมายเกี่ยวกับการจัด Home School ของประเทศต่าง ๆ ในแถบยุโรป ต่างก็ชี้ข้อสรุปคล้าย ๆ กันนั่นคือ แทบทุกประเทศมีแนวโน้มที่จะให้สิทธิเสรีภาพแก่พ่อแม่ในการจัด home school ได้มากขึ้นเป็นลำดับ โดยมีการออกกฎระเบียบต่าง ๆ มารองรับ

อย่างไรก็ตาม ภายใต้การให้สิทธิเสรีภาพนี้ ก็ย่อมมีการบ่งชี้ถึง "**หน้าที่และความรับผิดชอบ**" ของพ่อแม่ที่จัด Home school ตามมาด้วย โดยมีการออกกฎระเบียบมากำกับดูแลรูปแบบการจัด Home school ให้เป็นไปในกรอบอันพึงประสงค์ของสังคม ทั้งนี้การกำกับดูแลของแต่ละสังคมจะ "**เข้ม**" เพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับ "**ฐานคิด**" ของสังคมนั้นนั่นเอง ซึ่งจากประสบการณ์ของประเทศต่าง ๆ ก็พบว่ามีระดับความ "เข้ม" ที่หลากหลายทั้งระหว่างประเทศและภายในแต่ละประเทศเอง

<u>กรณีการจัด Home School ในออสเตรเลียและนิวซีแลนด์</u>

กรณีการจัด Home School ในประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์มีความหลากหลายเช่นกัน โดยเฉพาะในกรณีประเทศออสเตรเลียนั้นมีการปกครองในลักษณะมลรัฐที่มีกฎหมายการศึกษาของตนเองคล้ายกับกรณีสหรัฐอเมริกา และโดยจารีตประเพณีการปกครองที่ผ่านมาแต่ละมลรัฐก็มีวิถีทางในการจัดการศึกษาตามแบบฉบับของตนเอง

อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมอาจกล่าวได้ว่ากฎหมายในทุกมลรัฐของออสเตรเลียยินยอมหรือผ่อนปรนให้ผู้ปกครองสามารถสอนลูกอยู่กับบ้านได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย หากแต่ละมลรัฐก็มีมาตรการกำกับควบคุมแตกต่างกันไป

อย่างเช่นกรณีรัฐ Queensland มีกฎหมาย Education Act 1989 มีข้อกำหนดที่เกี่ยวพันกับสิทธิพ่อแม่ในการจัด Home School ได้แก่[37]

- มาตรา 114 กำหนดให้นักเรียนที่อยู่ในช่วงอายุการศึกษาภาคบังคับ (5-16 ปี) สามารถรับการศึกษาได้จากทั้งโรงเรียนของรัฐและที่ไม่ใช่ของรัฐ (State or Non-State School) และเด็กพึงได้รับการศึกษาจากโรงเรียนที่กล่าวนี้ นอกเสียจากได้รับการพิจารณายกเว้นตามมาตรา 115
- มาตรา 115 รัฐมนตรีการศึกษาของรัฐมีอำนาจอนุมัติให้ผู้ปกครองของเด็กในวัยการศึกษาภาคบังคับไม่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขการศึกษาภาคบังคับตามที่ระบุในกฎหมาย แต่ทั้งนี้รัฐมนตรีสามารถเพิกถอนการอนุมัติได้ตลอดเวลา

การอนุมัติตามวรรคแรกให้อยู่ในดุลยพินิจของรัฐมนตรี โดยเหตุผลที่สมควรดังนี้

1) เด็กผู้นั้นสามารถได้รับการศึกษาในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

2) เด็กผู้นั้นสามารถได้รับการสอนในขอบเขตเนื้อหาสาระที่เหมาะสมและสม่ำเสมอ

โดยกฎหมายนี้ ผู้ปกครองในรัฐ Queensland ที่ประสงค์จะเปิด Home School จะต้องกรอกแบบฟอร์มขออนุมัติจัดตั้ง Home School เสนอต่อกระทรวงการศึกษาของรัฐเพื่อเสนอให้รัฐมนตรีพิจารณาต่อไป โดยทางกระทรวงมีกลไกคณะกรรมการ Home Schooling State Review Committee ทำหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเบื้องต้นให้แก่รัฐมนตรี นอกจากนี้รัฐมนตรียังสามารถขอข้อมูลเพิ่มเติมประกอบการพิจารณาได้อีก โดยอาศัยหน่วยงานภายในของกระทรวงคือ Community Relation Unit รับผิดชอบการประสานงานเรื่อง Home School เป็นการเฉพาะด้วย[38]

ทางกระทรวงศึกษาของรัฐ Queensland ยังมีการทำเอกสารสำคัญออกมาเป็นเครื่องมือในการทำงานประสานงานเรื่อง Home School 2 ชิ้น ชิ้นแรกคือ “Guidelines Approved By the Governor in Council” ที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติในการพิจารณาคำขอตั้ง Home School แต่ละราย กับชิ้นที่ 2 คือ “Home Schooling - An Information Booklet : Instruction in a Place Other Than School or a Non-State School” ได้แก่ข้อมูลสำหรับพ่อแม่ที่สนใจให้ทราบว่ามีขั้นตอนการขออนุมัติและแนวการจัด Home School อย่างไร ซึ่งในตอนท้าย booklet นี้ยังมี “Application for Dispensation” หรือแบบฟอร์มขออนุมัติแนบมาให้ด้วย

สำหรับ Guidelines หรือแนวปฏิบัติในการจัด Home School นั้น มีหลักเกณฑ์ที่น่าสนใจ อาทิ[39]

- ผู้ปกครองพึงทำหน้าที่รับผิดชอบการสอนในบ้านภายใต้เงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งดังนี้

1) ผู้ปกครองคนใดคนหนึ่งที่มีคุณวุฒิและได้ขึ้นทะเบียนเป็นครูในมลรัฐทำหน้าที่สอนเอง
2) ผู้ปกครองไม่ได้สอนเองแต่มอบหมายหรือว่าจ้างให้บุคคลที่มีคุณวุฒิและได้ขึ้นทะเบียนเป็นครูในมลรัฐทำหน้าที่สอน
3) ผู้ปกครองคนใดคนหนึ่งสอนเองโดยไม่มีคุณวุฒิและไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นครูของมลรัฐ โดยในกรณีนี้ให้ผู้ปกครองขึ้นทะเบียนเด็กไว้กับโรงเรียนใกล้เคียง

- หลักสูตรที่จัดพึงมีความเหมาะสมในประการต่างๆ ได้แก่
  1) เหมาะสมกับระดับอายุ ความสามารถ และพัฒนาการของเด็ก
  2) ส่งเสริมประสบการณ์เรียนรู้อย่างต่อเนื่องของเด็ก
  3) สนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของเด็ก
  4) สะท้อนให้เห็นความสอดคล้องกับสาระสำคัญทางการศึกษาและการพัฒนาของเด็ก
- หากได้รับการร้องขอจากรัฐมนตรี ผู้ปกครองต้องให้ความร่วมมือในการมีเจ้าหน้าที่ ตัวแทนรัฐมนตรี ไปประเมินหรือตรวจสอบสภาพการจัดการเรียนการสอนที่บ้าน เพื่อประกอบการพิจารณาการขอเปิด Home School
- รัฐมนตรีมีอำนาจส่งคนไปตรวจสอบการจัด Home School แต่ละรายหากได้รับการร้องเรียนว่าผู้ปกครองจัดการศึกษาไม่เหมาะสม หรือมีเหตุปัจจัยที่ส่อว่าจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของตน และสามารถสั่งให้ผู้ปกครองส่งเด็กกลับไปเข้าโรงเรียนได้ ซึ่งหากฝ่าฝืนก็จะมีค่าปรับประมาณ 300 เหรียญออสเตรเลีย (ประมาณ 8,000 บาท)

ในภาพรวมอาจกล่าวได้ว่าการจัด Home School ในออสเตรเลียเป็นเรื่องถูกต้องตามกฎหมาย หากแนวปฏิบัติที่เป็นอยู่ในแต่ละมลรัฐก็มีการกำกับดูแลกันตามสมควร เช่นในรัฐ New South Wales หรือรัฐ Western Australia ก็มีแนวการกำกับโดยรัฐคล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตามบางรัฐเช่น Victoria ก็มีแนวทางที่ยืดหยุ่นกว่า[40] โดยผู้ปกครองไม่ต้องมีการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐมากเหมือนกรณีรัฐ Queensland ที่กล่าวมา ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับปรัชญาแนวคิดทางการศึกษาของแต่ละรัฐนั้นเอง

ส่วนกรณีของ**นิวซีแลนด์**นั้นก็คล้ายคลึงกัน หากมีเอกภาพกว่านั่นคือ ไม่มีความหลากหลายในมาตรการกำกับดูแลในแต่ละท้องถิ่น เนื่องจากระบอบการปกครองที่แตกต่างกัน โดยมีกรอบกฎหมายการศึกษาเดียวกันเป็นแนว

สำหรับนิวซีแลนด์นั้น เมื่อเด็กอายุครบ 6 ปี ผู้ปกครองสามารถติดต่อหน่วยงานการศึกษาของรัฐเพื่อขอยกเว้นไม่ต้องให้เด็กไปขึ้นทะเบียนมอบตัวกับทางโรงเรียน โดยให้รายละเอียดเบื้องต้นเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้ Homeschooling Federation of New Zealand ได้แนะนำพ่อแม่ว่าไม่จำเป็นต้องยึดกรอบหลักสูตรแห่งชาติหรือเสนอแผนการสอน/ตารางสอนที่ละเอียดตึงตัวเกินไปให้ทางรัฐพิจารณาก็ได้ เพราะกฎหมายไม่ได้ระบุหรือตีกรอบพ่อแม่ไว้ในเรื่องเหล่านี้[41]

นอกจากนี้ พ่อแม่ในนิวซีแลนด์ที่ต้องการจัด Home School ก็ไม่จำเป็นต้องมีคุณวุฒิทางครูอีกด้วย

สรุปลักษณะการกำกับเรื่อง Home School ในออสเตรเลียและนิวซีแลนด์
• มีกฎหมายรองรับทั้งสองประเทศ แต่ในออสเตรเลียมีความหลากหลายกว่า • พ่อแม่ต้องมีการ apply เพื่อขอยกเว้นไม่ต้องส่งลูกไปโรงเรียน • คุณวุฒิพ่อแม่ดูจะเป็นเรื่องสำคัญประกอบการพิจารณาอนุมัติในบางรัฐของออสเตรเลีย ส่วนในนิวซีแลนด์ให้ความยืดหยุ่นกว่า • พ่อแม่ต้องมีการติดต่อสำคัญในเชิงรายงาน/ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐเป็นระยะ ในกรณีออสเตรเลียระบุอำนาจตรวจสอบโดยรัฐไว้ค่อนข้างชัดเจนกว่า • กรอบในการจัดหลักสูตรได้ให้อิสระแก่พ่อแม่ตามสมควร โดยไม่จำเป็นต้องยึดกรอบของกระทรวง

โดยสรุปแล้วการจัด Home School ในออสเตรเลียและนิวซีแลนด์จึงสามารถทำได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายเช่นเดียวกับประเทศในแถบยุโรปและอเมริกา และมีความยืดหยุ่นในการจัดให้แก่พ่อแม่ตามสมควร อย่างไรก็ตามอำนาจตรวจสอบโดยรัฐยังคงมีอยู่ตามกฎหมายดังเช่นกรณีรัฐ Queensland ของออสเตรเลีย เพื่อเป็นการทำให้แน่ใจว่าเด็กได้รับการศึกษาที่มีคุณค่า และมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับเด็กทั่วๆ ไป

<u>ข้อสรุปทางกฎหมายและแนวโน้มในไทย</u>

โดยสรุปอาจชี้ถึงประเด็นที่จะต้องพิจารณาจากการสังเคราะห์ประสบการณ์ของประเทศต่าง ๆ ในการวางกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัด Home School ได้ดังนี้

- *สถานภาพและการจดทะเบียน ได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับสถานภาพและการแจ้งขอตั้งโรงเรียนในบ้าน ซึ่งอาจอยู่ในรูป Home school ที่ได้รับสถานะรับรองตามกฎหมายเฉพาะตัวดังตัวอย่างประเทศส่วนใหญ่ที่ทำการศึกษาหรืออาจมีสถานะเทียบเท่าโรงเรียนเอกชน ดังที่บางมลรัฐในสหรัฐอเมริกาปฏิบัติ ซึ่งจากสถานภาพนี้จะโยงไปถึงเงื่อนไขและขั้นตอนการจดทะเบียนกับหน่วยงานของรัฐหรือการ "ขึ้นทะเบียน" ตัวเด็กไว้กับสถานศึกษาใกล้เคียง ดังเช่นบางรัฐในสหรัฐอเมริกาและแคนาดาได้ทำเพื่อประโยชน์ต่อการช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างโรงเรียนกับบ้านที่จัด Home School นอกจากนี้ประเด็นเรื่องสถานภาพและขอจดทะเบียนยังรวมไปถึงเรื่องเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่จะต้องยื่นประกอบการขอจัด Home School ด้วย*
- *คุณสมบัติพ่อแม่ ได้แก่ วุฒิการศึกษา ตลอดจนประสบการณ์ความรู้ด้านการสอน*
- *เนื้อหาการเรียนการสอน ได้แก่ การกำหนดเนื้อหาหลักสูตรหรือรายวิชาขั้นต่ำที่จะต้องมีตลอดจนเนื้อหาเฉพาะท้องถิ่นที่หน่วยงานการศึกษาของท้องถิ่นอาจกำหนดขึ้น เพิ่มเติม*

- *การตรวจสอบ ได้แก่ การจัดครูที่ปรึกษา การตรวจเยี่ยมตามบ้าน การเก็บรวบรวมหลักฐานหรือจัดทำแฟ้มสะสมงานเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อรองรับการตรวจสอบจากภายนอก*
- *การสอบวัดความรู้ ได้แก่ การมอบหมายองค์กรที่รับผิดชอบการจัดสอบวัดความรู้ของเด็ก การกำหนดระยะเวลาหรือความถี่ในการมารับการสอบ*

สำหรับบ้านเรากฎหมายเรื่อง Home School เพิ่งอยู่ในระยะเริ่มต้นเท่านั้น โดยในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้มีการระบุไว้ในหลายมาตราที่เปิดทางให้มีการจัด "**ศูนย์การเรียน**" โดยครอบครัวได้ รวมถึงการกำหนดสิทธิประโยชน์ที่พ่อแม่พึงได้รับจากรัฐในการเข้ามาจัดการศึกษาทางเลือกลักษณะนี้ด้วย[42]

บทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวกับ Home School
• มาตรา 4 ว่าด้วยนิยามของสถานศึกษาที่มีความรวมถึง "ศูนย์การเรียน" ที่อาจจัดขึ้นโดย "เอกชน"
• มาตรา 11 ว่าด้วยสิทธิหน้าที่ทางการศึกษาที่ "ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง"
• มาตรา 13 ว่าด้วยสิทธิประโยชน์ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่รวมถึงการได้รับสนับสนุนจากรัฐให้ "มีความรู้ความสามารถในการ"อบรมวิธีการเลี้ยงดูและการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล" การ "ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลที่ครอบครัวจัดให้ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด" และ "การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด"
• มาตรา 18 ว่าด้วยสถานศึกษาซึ่งมีความรวมถึง "ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด"

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่จะต้องช่วยกันคิดต่อไปก็คือ มาตรการในทางปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการกำกับดูแลการจดทะเบียนศูนย์การเรียนในบ้าน การมาตรการสนับสนุนทางวิชาการให้แก่พ่อแม่ ไปจนถึงมาตรการตรวจสอบและติดตามด้านมาตรฐานการศึกษา ทำนองเดียวกับหลายๆรัฐในสหรัฐอเมริกา ซึ่งมาตรการเหล่านี้จะเป็นหัวใจสำคัญที่บ่งชี้ว่ารูปแบบ Home School ในบ้านเราจะเดินหน้าไปได้ดีเพียงไร และรัฐจะมีมาตรการที่สมดุลเพียงไร ระหว่างการ "กำกับ" "สนับสนุน" และ "ตรวจสอบ" เพื่อเป็นการส่งเสริมเสรีภาพของบุคคล คู่เคียงไปกับการรักษาไว้ซึ่งคุณภาพและประโยชน์อันพึงมีต่อสังคม

ประเด็นที่ต้องพิจารณาในเชิงกฎระเบียบเกี่ยวกับการจัด Home School ได้แก่เรื่อง ข้อกำหนดเกี่ยวกับสถานภาพของ Home School ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ปกครอง ข้อกำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานของหลักสูตรการเรียนการสอนที่ใช้ ข้อกำหนดเกี่ยวกับการตรวจสอบและนิเทศก์การศึกษา และข้อกำหนดเกี่ยวกับการสอบวัดความรู้ของเด็กที่เรียนอยู่กับบ้าน

เชิงอรรถบทที่ 2

1 Bendell, J. School's Out Bath, U.K. : Ashgrove Presss, 1997, p. 101.

2 Klicka, C.J. The Right to Home School, p. 35.

3 Lines, P.M. "An Overview of Home Instruction" Phi Delta Kappan 18(7), March 1987, pp. 510-517.

4. Knowles, J.G; Marlow, S.E.; and Muchmore, J.A. "From Pedagogy to Ideology : Origins and Phases of Home Education in the United States, 1970-1990" American Journal of Education 100(2), February 1992, pp. 195-235.

5 Lines, P.M.; อ้างแล้ว

6 Griffith, M. The Homeschooling Handbook California : Prima Publishing, 1997, p. 23.

7 เรื่องเดียวกัน, หน้า 24-26.

8 เรื่องเดียวกัน

9 เรื่องเดียวกัน

10 เรื่องเดียวกัน, หน้า 26-28.

11 เรื่องเดียวกัน, หน้า 28-29.

12 เรื่องเดียวกัน

13 เรื่องเดียวกัน

14 เรื่องเดียวกัน, หน้า 34-35.

15 เรื่องเดียวกัน

16 Van Galen, J. and Pitman, M.A. Home Schooling : Polical, Historical, and Pedagogical Perspectives, pp. 202-210.

17 Hamilton, E. and Hamilton, D. Should I Home School Illinois, pp. 53-54. และWade Jr., T.E. and others. The Home School Manual Michigan : Gazelle Publications, 1998, pp. 372-94.

18 Cibulka, J.G. State Regulation of Home schooling : A Policy Analysis in Van Galen, J. and Pitman, M.A. Home Schooling : Political, Historical, and Pedagogical Perspectives, pp. 101-120.

19 Association of Canadian Home-Based Education (ACHBE). Canadian Homeschooling Resource. ข้อมูลจากการสืบค้นผ่าน Internet (http://www.home-school.com)

20 Sandberg, D. Homelearning and Legal Considerations ข้อมูลจากการสืบค้นผ่าน Internet (http://www.flora.org)

21 Home-based Education in Ontario and the Caw ข้อมูลจากการสืบค้นผ่าน Internet (http://www.flora.org)

22 เรื่องเดียวกัน

23 Home Educators and the Law within Europe ข้อมูลจากการสืบค้นผ่านระบบ Internet ของสถาบัน Education Otherwise (http://www.netlink.co.uk/users/e_o)

24 เรื่องเดียวกัน

25 Wade, A. and Wade, R. School Is Not Compusory London : Education Otherwise, 1996, pp. 41-42.

26 Advice for Home Educations in England and Wales ข้อมูลจากการสืบค้นผ่าน Internet (http://www.educate.co.uk)

27 เรื่องเดียวกัน

28 เรื่องเดียวกัน

29 "Homeschool Legislation in Other Countries" Homeschoolers Australia ข้อมูลจากการสืบค้นผ่านระบบ Internet (http://www.homeschool.3dproductions.com.au/articles/beirne3.html)

30 Education Otherwise-Norway ข้อมูลจากการสืบค้นผ่านระบบ Internet ของสถาบัน Education Otherwise (http://www.netlink.co.uk/users/e_o)

31 Home Educators and the Law within Europe, อ้างแล้ว

32 เรื่องเดียวกัน

33 Famiglia Cristiana (Christian Family) 5 March 1997.

34 Home Educators and the Law with Europe, อ้างแล้ว

35 เรื่องเดียวกัน

36 เรื่องเดียวกัน

37 Spark, E. Queensland Legal Information ข้อมูลจากการสืบค้นผ่าน Internet (http://www.homeschool.3dproductions.com.au)

38 เรื่องเดียวกัน

39 เรื่องเดียวกัน

40 Homeschoolers Australia, อ้างแล้ว.

41 Homeschooling Federation of New Zealand. Internet Website (http:// www. homeschooling. org.nz)

42 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กรุงเทพ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542.

บทที่ 3
ใครคือกลุ่มพ่อแม่ Home School

<u>ภูมิหลังโดยทั่วไป</u>

ในการจัดโรงเรียนในบ้านที่พ่อแม่เข้ามารับหน้าที่เป็น **"ครูของลูก"** อย่างเป็นทางการนั้น แน่นอนที่นอกจากพ่อแม่เหล่านี้จะต้องมีศรัทธาอย่างแรงกล้าต่อการสั่งสอนอบรมลูกแล้ว ยังจะต้องมีทั้งกำลังปัญญาและทุนทรัพย์ที่จะสนับสนุนการสอนลูกอยู่กับบ้านให้มีประสิทธิภาพด้วย ข้อสันนิษฐานของคนทั่วไปก็คือกลุ่มพ่อแม่ที่จัด Home School น่าจะมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากกลุ่มพ่อแม่ทั่วไปด้วยหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ กลุ่มพ่อแม่เหล่านี้อาจเป็นตัวแทน **"ชนกลุ่มน้อย"** ในสังคมเท่านั้น และจากข้อสันนิษฐานดังกล่าวก็มีผู้เชื่อว่าลักษณะรูปแบบการจัด Home School ไม่น่าจะแพร่หลายไปถึงระดับมวลชนได้ เกี่ยวกับศักยภาพและความพร้อมของแต่ละครอบครัวนั่นเอง

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาภูมิหลังของกลุ่มพ่อแม่ที่เข้ามาจัด Home school นั้น กลับพบว่า โดยสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไป จัดเป็นกลุ่มคน "**ทั่วไป**" ที่หลากหลายทั้งในแง่อาชีพ ระดับรายได้ และระดับการศึกษา แต่ในภาพรวมก็ค่อนข้างจะเป็น "**คนชั้นกลาง**" ที่มีรายได้และการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง หรือสูงกว่าปานกลางเล็กน้อย จากประสบการณ์ของหลายประเทศทั้งอเมริกา แคนาดา อังกฤษ ต่างก็ชี้ว่าพ่อแม่มักเป็นชนชั้นกลางที่มีการศึกษาในระดับมัธยมปลาย และบางส่วนก็มีการศึกษาถึงระดับปริญญา[1] ซึ่งชี้ว่าแม้พ่อแม่จะมีการศึกษาเพียงระดับมัธยมปลายหากบวกกับ "**ประสบการณ์ชีวิต**" อีกจำนวนหนึ่งก็เพียงพอแล้วสำหรับการจัด Home School

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ปรากฏเด่นชัดและเป็นลักษณะพิเศษของกลุ่มพ่อแม่ Home school ในโลกตะวันตก คือลักษณะ "**แรงจูงใจ**" ในการเข้ามาจัด Home school ซึ่งพบว่า แรงศรัทธาและความเชื่อทางศาสนาเป็นแรงผลักดันที่สำคัญยิ่ง

กรณีตัวอย่างสหรัฐอเมริกาก็ยืนยันถึงปรากฏการณ์ที่ว่านี้ โดยกลุ่มพ่อแม่ Home School ในสหรัฐฯมักเป็นกลุ่มคนที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรแทสแทนต์ ซึ่งมีศรัทธาแรงกล้าต่อบทบาทของพ่อแม่ในการพัฒนาลูกที่เปรียบเสมือน **"ของขวัญจากพระเจ้า"** ในทุกๆด้าน[2]

ข้อที่น่าสังเกตคือ ลักษณะของพ่อแม่ Home School บางประการที่น่าจะมีผลต่อคุณภาพการสอนที่ให้แก่ลูกกลับไม่มีผลเท่าใดนัก ผลการวิจัยในสหรัฐพบว่า พ่อแม่ที่จบการศึกษาถึงขั้นปริญญาก็มิได้สอนลูกได้ดีไปกว่าพ่อแม่ที่จบแค่มัธยมเท่าใดนัก ยิ่งไปกว่านั้น ผลการวิจัยยังพบอีกว่า พ่อแม่ที่เรียนวิชาครูมา หรือแม้กระทั่งมีใบประกอบวิชาชีพครูมาแล้วก็สอนได้ดีกว่าพ่อแม่ที่ไม่เคยร่ำเรียนมาเลยเพียงเล็กน้อยเท่านั้น[3]

นี่เป็นเครื่องยืนยันว่า คุณภาพของโรงเรียนในบ้านที่แต่ละครอบครัวจัดขึ้นนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ **"เปลือก"** ในแง่ความร่ำรวย ระดับการศึกษาคุณวุฒิวิชาครูของพ่อแม่ แต่ขึ้นอยู่กับ **"แก่น"** นั่นคือ ความรัก ความเข้าใจ และความมุ่งมั่นที่จะเป็นครูที่ดีของลูกมากกว่า

ลักษณะของกลุ่มพ่อแม่ Home School ในสหรัฐอเมริกา[4]
• ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวคนผิวขาว • ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวที่อยู่ครบทั้งพ่อและแม่ • ส่วนใหญ่มีลูกสองคนขึ้นไป • ส่วนใหญ่นับถือศาสนานิกายโปรเทสแทนต์ • ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับการศึกษาเฉลี่ยของคนทั่วไปเล็กน้อย • ส่วนใหญ่มีระดับรายได้สูงกว่าระดับรายได้เฉลี่ยของคนทั่วไปเล็กน้อย • ส่วนใหญ่มีเหตุผลทางศาสนาเป็นมูลเหตุจูงใจสำคัญที่ไม่ส่งลูกไปโรงเรียน ตามด้วยเหตุผลอื่น ๆ เช่น เพื่อดูแลคุณภาพการเรียนของลูกด้วยตนเอง เพื่อปกป้องลูกจากอิทธิพลกลุ่มเพื่อน เพื่อให้มีเวลาอยู่กับลูกมากขึ้น เป็นต้น

กรณีตัวอย่างครอบครัว Home School ที่ค่อนข้างยากจนแต่ก็สามารถฝ่าฟันมาได้นั้นก็มีอยู่ แถมยังได้เงินอุดหนุนจากรัฐบาลในภายหลังด้วยซ้ำ ดังเช่นตัวอย่างครอบครัวชาวนาครอบครัวหนึ่งในรัฐอัลเบอร์ต้า ในประเทศแคนาดาก็ได้ตัดสินใจนำลูกทั้ง 5 คนออกจากโรงเรียนมาสอนเองอยู่กับบ้านทั้งที่ไม่มีรายได้อะไรมาก สามีเป็นชาวนาที่มีที่ทำกินเพียง 5 เอเคอร์ ส่วนภรรยาเป็นแม่บ้าน โดยสามียังต้องหารายได้พิเศษด้วยการขับรถแท็กซี่ตอนกลางคืนอีกด้วย ซึ่งเหตุผลที่ครอบครัวนี้ตัดสินใจนำลูกออกจากระบบโรงเรียนก็เป็นเหตุผลง่ายๆ นั่นคือความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ต่อ **"วัฒนธรรมจานด่วน"** (fast-food culture) ในโรงเรียน ตลอดจนความต้องการที่จะมีเวลาอยู่กับลูกมากขึ้น

แต่ความโชคดีของครอบครัวนี้ก็คือหลังจากเริ่มต้นสอนลูกอยู่กับบ้านมาตั้งแต่ปี 1985 ต่อมาในปี 1988 รัฐอัลเบอร์ต้ามีการแก้ไขกฎหมาย School Act ในปี 1988 ยอมรับการจัด Home School อย่างเป็นทางการ โดยครอบครัวนี้สามารถนำชื่อลูกๆ ไปขึ้นทะเบียนกับโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียงแล้วได้รับเงินอุดหนุนจากกรรมการการศึกษาของโรงเรียน โดยได้รับเงินอุดหนุนเหมาจ่ายเป็นเงินประมาณ 1,200 เหรียญแคนาดาต่อบุตรหนึ่งคนต่อปี[5]

นอกจากนี้ ถึงแม้ว่าสภาพครอบครัว Home school ส่วนใหญ่จะเป็นครอบครัวที่อยู่กันครบทั้งพ่อแม่เพื่อช่วยกันเลี้ยงดูให้การศึกษาแก่ลูกของตนก็ตาม แต่ก็มีคู่มือการจัด Home school หลายเล่มที่ให้

คำแนะนำแก่คุณพ่อ หรือคุณแม่ที่เป็น **"ผู้ปกครองเดี่ยว"** (Single Parent) ที่อยากจะรับผิดชอบการสอนของลูกเองด้วยก็สามารถจัด Home School ได้เช่นกัน แม้จะมีข้อจำกัดอยู่บ้างก็ตาม

เพราะหัวใจของความสำเร็จในการจัด Home school นั้นขึ้นอยู่กับความมุ่งมั่น การวางแผนจัดระบบ และการหาแหล่งสนับสนุนเป็นปัจจัยสำคัญด้วย ในกรณีคุณพ่อหรือคุณแม่ที่เป็นหม้ายหรือหย่าร้างที่ต้องดูแลรับผิดชอบแต่ผู้เดียวนั้น ก็มีความเป็นไปได้หลายต่อหลายทางเช่นกันในการจัด Home school ให้ลูก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขการทำงานตลอดจนช่วงอายุของลูก[6]

- *บางคนที่เป็นเจ้าของกิจการของตนเอง เช่น เป็นเจ้าของร้านหรือเจ้าของสวน เจ้าของไร่ที่สามารถ "**จัดเวลา**" ให้ลูกได้อย่างยืดหยุ่น การจัด home school ก็ดูจะเป็นไปได้ง่ายขึ้น มิหนำซ้ำลูกอาจช่วยกิจการได้มากขึ้นด้วยซ้ำ*
- *บางคนที่โชคดี อยู่ในที่ทำงานที่กันเองหน่อย อาจนำลูกมาที่ทำงานด้วยก็ได้ หรืออาจฝากญาติผู้ใหญ่ หรือ ครอบครัวที่คุ้นเคยกันช่วยดูแลบ้าง โดยคุณพ่อหรือคุณแม่หาทางจัดระบบให้มีเวลา "**นอก**" อย่างพอเพียงเพื่อสอนหนังสือลูก*
- *บางคนที่ทำงานบางลักษณะอาจหาทาง "ทำงานระยะไกล" จากที่บ้าน (Home-based Work) โดยอาศัยความช่วยเหลือของคอมพิวเตอร์ E-mail โทรศัพท์ โทรสาร ฯลฯ เพื่อให้มีเวลาอยู่กับลูกมากขึ้น*
- *บางคนอาจใช้วิธีจ้างนิสิตนักศึกษาที่ไว้ใจมาทำหน้าที่ครูของลูกโดยคุณพ่อหรือคุณแม่ ทำหน้าที่ "**ครูใหญ่**" ตอนเย็น ๆ หลังกลับมาจากทำงาน หรือหากที่บ้านมีห้องเหลือก็ให้นิสิตนักศึกษาอยู่นั้นอยู่ด้วยเลย โดยแลกค่าเช่ากับการทำหน้าที่ดูแลลูกให้*
- *และบางคนอาจขอความช่วยเหลือจากครอบครัว Home School บางครอบครัวที่รู้จักและเข้าใจกันให้ช่วยรับลูกของตนไปเรียนด้วย*

จากลักษณะกลุ่มพ่อแม่ดังกล่าว นับเป็นข้อคิดที่ดีในการนำเรื่อง Home School มาเผยแพร่ในประเทศไทย เพื่อรองรับความต้องการของกลุ่มพ่อแม่ที่หลากหลาย อย่างไรก็ตามแม้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่กำลังจะประกาศใช้ในอีกไม่นานนี้ มีแนวโน้มที่จะให้สิทธิ์พ่อแม่ในเรื่องนี้ก็ตามแต่การจัด Home School ในบ้านเราก็คงแค่ขยายตัวไปได้อย่างช้าๆ โดยกลุ่มครอบครัวกลุ่มเล็กๆบางกลุ่มที่มีความพร้อมเท่านั้น

<u>ลักษณะความเชื่อที่แตกต่างกับวิถีทาง Home School</u>

จากลักษณะความเชื่อทางศาสนาที่เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญประการหนึ่งในสังคมตะวันตก ที่ผลักดันให้พ่อแม่ก้าวเข้ามาจัด Home school นั้น ทำให้มีผลต่อลักษณะการจัด Home School ที่ตามมาด้วย โดยอาจได้จำแนกกลุ่มพ่อแม่ Home School เป็น 2 ประเภท คือ

- กลุ่ม "**อุดมคตินิยม**" (Ideologues) ซึ่งมีแนวโน้มจะเป็นกลุ่มที่เคร่งศาสนา โดยกลุ่มนี้มีความต้องการหลักในการนำลูกออกจากโรงเรียนก็เพื่อขจัด "**มลพิษ**" จากโรงเรียนที่อาจกระทบหรือแปดเปื้อนความเชื่อและค่านิยมทางศาสนาของครอบครัว ส่วนในวิถีทางการจัดการเรียนการสอนในบ้านของพ่อแม่กลุ่มนี้นั้น ก็มักจัดแบบ "**โรงเรียน**" ทั่วไปนั่นเอง คือมีโครงสร้างหลักสูตรชัดเจน เน้นเนื้อหาวิชาซึ่งก็ไม่ต่างจากโรงเรียนทั่วไปเท่าใดนัก กล่าวอีกนัยหนึ่งคือพ่อแม่กลุ่มนี้ไม่ได้เน้นว่าจะต้องมีหลักสูตรพิเศษหวือหวาแต่ประการใด ขอแต่เพียงให้ลูกออกจากสภาพแวดล้อมที่ "**เป็นพิษ**" ในโรงเรียนมาก็พอแล้ว ที่เหลือพ่อแม่ก็ใช้หลักสูตรเนื้อหาวิชาทั่ว ๆ ไปมาสอนนั่นเอง[7]
- กลุ่ม "**การเรียนรู้นิยม**" (Pedagogues) ซึ่งมีแนวโน้มจะเป็นกลุ่มพ่อแม่ที่ไม่เชื่อในวิธีการจัดการศึกษาของโรงเรียน ที่เน้นครูและหลักสูตรเป็นศูนย์กลางจนลืมธรรมชาติและศักยภาพของเด็กแต่ละคน พ่อแม่กลุ่มนี้เชื่อการ "**ไปโรงเรียน**" ไม่จำเป็นต้องนำไปสู่ "**การเรียนรู้**" เพราะการเรียนรู้ที่แท้น่าจะเกิดจากชีวิตจริงที่เด็กเป็นผู้ค้นหาและค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง พ่อแม่กลุ่มนี้จึงมีแนวโน้มที่จัดหาหลักสูตรที่ยืดหยุ่นหลากหลายกว่าพ่อแม่กลุ่มแรกมาก โดยเน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย สาระ ตลอดจนการประเมินความสำเร็จในการเรียนด้วยตนเอง[8]

อย่างไรก็ตามแม้จะมีความแตกต่างในการจัด Home School จากฐานความเชื่อที่ต่างกันก็ตาม แต่งานวิจัยบางชิ้นชี้ว่าไม่มีความแตกต่างต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กแต่อย่างใด ระหว่างพ่อแม่ที่จัด Home School ทั้งแบบอนุรักษ์นิยมที่มีโครงสร้างเนื้อหาชัดเจน กับกลุ่มเสรีนิยมที่เน้นโครงสร้างน้อยกว่า[9]

นอกจากนี้ กระแกการพัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ การศึกษาในปัจจุบันที่เน้นเรื่องเด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ (Child – Centered Learning) ก็ค่อย ๆ ลดความแตกต่างเชิงแนวคิดของพ่อแม่ลงได้มาก ปัจจุบันแนวโน้มการจัด Home School จึงค่อนข้างเอียงไปทางเสรีนิยมมากยิ่งขึ้น[10]

<u>เงื่อนไขความสำเร็จของการเป็นพ่อแม่ Home School</u>

โดยสรุปแล้ว ลักษณะพ่อแม่ Home School นั้นมิได้หลากหลาย แทบจะไม่มีข้อจำกัดที่ตายตัวว่าจะต้อง "**มีพร้อม**" ทุกเรื่องจึงจะจัด Home School ได้ ข้อสำคัญที่สุด คือ "**ใจ**" ของพ่อแม่ผู้นั้นเองว่ามุ่งมั่นเพียงใด

ความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ของพ่อแม่ที่มีต่อลูกนั้นดูจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะชี้วัดความสำเร็จของ Home School ในกรณีศึกษา Home School ของครอบครัวเกษตรกรครอบครัวหนึ่งในสหรัฐอเมริกา เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้บันทึกเรื่องราวนี้ได้สะท้อนถึงความเอาใจใส่และความ "**ละเอียดอ่อน**" ในการเป็น "**ครูของลูก**" ของแม่ผู้หนึ่งได้อย่างกระจ่างชัด

"....วันอาทิตย์วันหนึ่ง ผมได้ไปเยี่ยมครอบครัว Home School หนึ่งที่ฟาร์มของเขา ผมรู้สึกทึ่งมากกับความเฉลียวฉลาดและความเรียบร้อยของลูกวัย 4 ขวบของเขา.....

.....ไม่นานผมก็เข้าใจถึงเคล็ดลับเบื้องหลังความเก่งและความน่ารักของหนูน้อยคนนี้ ผมสังเกตเห็นตอนหนึ่งขณะที่แม่ของเขากำลังล้างจานกองโตอยู่ในครัว พ่อหนูคนนี้ก็เดินถือหนังสือเล่มหนึ่งเข้าไปสะกิดขาพร้อมกับถามว่า "แม่จ๋า...เล่าเรื่องในรูปนี้ให้หนูฟังหน่อยซี"

.....ท่ามกลางความประหลาดใจของผม ผมเห็นคุณแม่ท่านนี้ปิดก๊อกน้ำ ล้างและเช็ดมือจนสะอาด ลากเก้าอี้มาตัวหนึ่งแล้วก็จับลูกชายนั่งบนตัก จากนั้นก็เริ่มเล่าเรื่องในภาพนั้นสัก 10 นาที จนพ่อหนูพอใจและกระโดดจากตัวไปเล่นต่อ...

.....ก่อนกลับผมเข้าไปกล่าวชมคุณแม่ที่ยอมทิ้งจานชามกองโตมาตอบคำถามเล็กน้อย ๆ ของลูก โดยผมกล่าวว่า "ถ้าเป็นคุณแม่คนอื่นคงจะพูดว่า เดี๋ยวก่อนนะลูก ให้แม่ล้างจานให้เสร็จก่อน" คุณแม่ท่านนี้จึงตอบผมว่า ***"ฉันคิดว่าฉันคงจะมีจานชามกองโตเช่นนี้ให้ล้างทุกวันไปจนชั่วชีวิต แต่คำถามเรื่องนั้นจากลูกฉันอาจจะไม่มีโอกาสได้ยินอีกแล้ว"****.....ขอบคุณพระเจ้าที่มีพ่อแม่ที่ใส่ใจและให้เวลาลูกได้เสมอเช่นนี้..... "*[11]

ความ "**ใส่ใจ**" นี่กระมังที่น่าจะเป็นบทเรียนบทแรกที่พ่อแม่พึงตระหนักและเตือนตนเองอยู่เสมอเพื่อการก้าวไปทำหน้าที่ครูของลูกได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและสร้างสรรค์การเรียนรู้ที่สมบูรณ์ให้แก่ลูก

ในคู่มือการจัดโรงเรียนในบ้านเล่มหนึ่ง[12] ได้พูดถึงเคล็ดลับความสำเร็จของการเป็นพ่อแม่ Home School ไว้อย่างน่าฟังว่าน่าจะประกอบด้วยเงื่อนไขปัจจัยต่างๆ รวม 6 ประการ ได้แก่

- ความสัมพันธ์ในครอบครัวที่อบอุ่นแน่นแฟ้นระหว่างพ่อแม่ลูก การ "พูดจา" กันได้ตรงๆ ทุกเรื่อง แม้ยามที่มีความคิดขัดแย้งกันก็ตาม นอกจากนี้ความสัมพันธ์ที่ดียังนำไปสู่การสนับสนุนซึ่งกันและกันระหว่างพ่อแม่ในการจัด Home School อีกด้วย
- สิ่งแวดล้อมในบ้านมีลักษณะกระตุ้นการเรียนรู้ เช่นการสะสมหนังสือประเภทต่างๆ ที่หลากหลาย การมีมุมอ่านหนังสือที่สบายๆ สำหรับทุกคนในบ้าน
- การมีจิตมุ่งมั่นอันแน่วแน่ของพ่อแม่ที่จะทำหน้าที่ "ครูของลูก"
- การมีระเบียบวินัย และความสามารถในการเรียนรู้ของพ่อแม่เองเป็นสิ่งสำคัญ เช่นการปฏิเสธภาระงานอื่นๆ หรือการรับโทรศัพท์ระหว่างวัน เพื่อให้การสอนไม่ถูกรบกวนหรือขัดจังหวะ พ่อแม่บางรายถึงกับต้องซื้อเครื่องตอบรับโทรศัพท์อัตโนมัติ เพื่อให้มีเวลาสอนลูกระหว่างวันอย่างเต็มที่ นอกจากนี้การที่พ่อแม่มีความตั้งใจศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการสอนอย่างสม่ำเสมอก็มีส่วนสำคัญที่ช่วยให้ประสบความสำเร็จในการจัด Home School เช่นกัน

- การมี **“กลุ่มสนับสนุน”** ไม่ว่าจะเป็นเพื่อน ญาติ หรือกลุ่มพ่อแม่ Home School ด้วยกันที่คอยให้ทั้งกำลังกาย กำลังใจ และกำลังความคิดแก่กัน
- ความใจกว้างเปิดรับข้อชี้แนะจากใครๆ ของพ่อแม่เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ช่วยให้พ่อแม่พัฒนาการเรียนการสอนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

โดยสรุปแล้ว อาจกล่าวได้ว่าพ่อแม่ Home School นั้น ไม่ต้องถึงกับร่ำรวยหรือความรู้สูงจึงจะทำได้ ขอแต่เพียง **“มีใจ”** และ **“มีเวลา”** ผนวกกับสัมพันธภาพและการมีระเบียบวินัยที่ดีในครอบครัวก็ช่วยให้สามารถจัดโรงเรียนในบ้านที่ดีและมีคุณค่าสำหรับลูกๆ ได้

คุณภาพของโรงเรียนในบ้านที่แต่ละครอบครัวจัดขึ้นนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับ “เปลือก” ในแง่ความร่ำรวย ระดับการศึกษาหรือคุณวุฒิวิชาครูของพ่อแม่ แต่ขึ้นอยู่กับ “แก่น” นั่นคือความรัก ความเข้าใจ และความมุ่งมั่นที่จะเป็นครูที่ดีของลูก

เชิงอรรถบทที่ 3

1 Home School Legal Defense Association (HSLDA). Home Education Across the United States California : HSLDA, 1999.

2 Klicka, C. The Right to Home School, P. 2.

3 HSLDA Home Education Across the United States, อ้างแล้ว

4 Rieseberg, R.L. “Home Learning, Technology, and Tomorrow’s Workplace” TECHNOS 4(1), pp. 12-17. และ Lines, P. “An Overview of Home Instruction” Phi Delta Kappan 18(7), March 1987, pp. 510-17.

5 Nikiforuk, A. If Learning Is So Natural, Why Am I Going To School ?, pp. 120-22.

6 Griffith, M. The Homeschooling Handbook, pp. 208-210.

7 Van Galen, J.A. “Ideologues and Pedagogues : Parents who Teach Their children at Home.” In Van Galen, J.A. and Pitman, M.A. Home Schooling : Political, Historical, and Pedagogical Perspective, pp.63-76.

8 เรื่องเดียวกัน

9 เรื่องเดียวกัน, pp.74-75.

10 Lyman, I. Homeschooling : Back to the Future ? Cato Institute Policy Analysis Series No. 294, 7 January 1998.

11 Gorder, C. Home School : An Alternative, p. 80.

12 Bell, D. The Ultimate Guide to Homeschooling, pp. 53-61.

บทที่ 4
ในบ้านแห่งการเรียนรู้

<u>หลักสูตร “ไร้พรมแดน”</u>

คุณแม่คนหนึ่งในประเทศอังกฤษเล่าถึงประสบการณ์ความพยายามที่จะ **“จัดหลักสูตร”** ให้เป็นระบบเพื่อเอาใจผู้ตรวจการการศึกษาจากสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น (Local Education Authority – L.E.A.) ว่าประสบความล้มเหลวโดยสิ้นเชิง เพราะในบรรยากาศที่เลื่อนไหลไปตามธรรมชาติของเด็กและครอบครัวนั้นยากที่จะ **“จัดหลักสูตร”** ให้เป็นระเบียบแบบแผนได้ชัดเจน เธอเล่าว่า

.....เมื่อถึงเดือนกันยายน ฉันเริ่มต้นด้วยอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหมือนโรงเรียนจริง ๆ มีทั้งโต๊ะ กระดานดำ ปากกา หนังสือเรียน ฉันคิดว่าฉันพร้อมและกำลังจะเริ่มต้น “ให้การศึกษา” แก่ลูกอย่างเป็นเรื่องเป็นราว แต่เมื่อสิ้นสุดเย็นวันแรก ฉันกลับพบว่าทั้งฉันและลูกแทบจะประสาทเสียไปพร้อม ๆ กัน เพราะเด็ก ๆ ไม่ได้ทำอะไรตาม “หลักสูตร” ที่เตรียมไว้แม้แต่อย่างเดียว และฉันก็ใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการ “ว้าก” พวกเขา ฉันรู้ในบัดนั้นว่าฉันเดินมาผิดทางแล้ว ฉันกำลังพยายามที่จะทำตัวเป็น “โรงเรียน” เสียเอง ..... ฉันกำลังพยายามจะเป็นในสิ่งที่ฉันเองคัดค้าน.... ก็เพราะความเป็น “โรงเรียน” ไม่ใช่หรือที่ทำให้ฉันเอาลูกออกมา.....

.....วันรุ่งขึ้น ท่ามกลางความประหลาดใจของเด็ก ๆ ฉันพาพวกเขาไปปิคนิค เราไปเก็บดอกไม้ ก้อนหิน เดินดูนกและแมลงด้วยกัน แล้วก็พูดคุยกับใครต่อใครในหมู่บ้านไปตลอดทั้งวันนั้น คืนนั้นหลังจากเด็ก ๆ เข้านอนแล้ว ฉันจึงจด “บันทึกการสอน” ของฉันในวันนั้นลงไปว่า ....เนื้อหารายวิชาที่ครอบคลุมในวันนี้ ได้แก่ พลศึกษา ประวัติศาสตร์ชุมชน ธรรมชาติวิทยา ภูมิศาสตร์และทักษะทางสังคม..... เป็นไงล่ะ หลักสูตรของฉัน! ต่อมาไม่นาน หลักสูตรของฉันก็เริ่มเข้าที่ ถึงแม้ว่าฉันกับลูกจะเห็นพ้องต้องกันว่าเราต้องเรียนอ่าน เขียน เรียนคณิตศาสตร์อย่างเด็กตามโรงเรียนทั่วไปบ้าง แต่เราก็ไม่เคยลืมที่จะ “สนุก” กับการเรียนรู้จากทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวในชีวิตประจำวันของเราตั้งแต่การทำกับข้าว ซ่อมจักรยาน ทำสวน แต่งบ้าน เยี่ยมญาติ เล่นเกม ฟังเพลง..... และทุกสิ่งทุกอย่างเป็นการเรียนรู้จากชีวิตจริง...[1]

จากประสบการณ์ของคุณแม่ท่านดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าหลักสูตร Home school นั้นมีแนวโน้มที่จะเป็นหลักสูตร **“ไร้พรมแดน”** ที่ใช้ชีวิตจริงประจำวันเป็นฐานการเรียนรู้ การจัดตารางเวลาเรียนมีความยืดหยุ่นเน้นให้เด็กได้มีโอกาสเรียนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ อย่างหลากหลาย

ตัวอย่างแผนการสอน (Lesson Plan) นั้นก็มักทำกันง่ายๆ เช่นคุณแม่คนหนึ่งวางแผนการสอนรายวิชาวันหนึ่งไว้ดังนี้

- **<u>เลข</u>**

  เรื่องเปอร์เซนต์

  อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างเศษส่วนกับเปอร์เซนต์

  ให้อ่านเพิ่มเติมในตำราหน้า 138

  ลองทำแบบฝึกหัดตัวอย่างด้วยกันบนกระดาน

  ให้ทำแบบฝึกหัดที่ 17 หน้า 139

  ให้ตรวจกับเฉลย หาข้อที่ผิดและเหตุที่ผิดด้วยกัน

  เตือนเรื่องการสอบอาทิตย์หน้า

- **<u>การสะกดคำ</u>**

  ให้ดูรายการคำในหนังสือหน้า 64

  ทำข้อสอบ

  ตรวจกับเฉลย หาคำที่สะกดผิด เขียนซ้ำ

  ทำแบบฝึกหัดหน้า 65

จะเห็นได้ว่าแนวทางการจัดหลักสูตร Home School นั้น จะมีลักษณะที่อ่อนตัวและเลื่อนไหลไปตามธรรมชาติของวิถีชีวิตในครอบครัวในแต่ละวันนั่นเอง แม้ว่าผู้ปกครองยังมีแนวการสอนพื้น ๆ ไม่ต่างจากโรงเรียนเท่าใดนัก เช่น การอ่าน การทำแบบฝึกหัด ตลอดจนกิจกรรมการเรียนรู้อื่น ๆ ที่พบเห็นได้ในโรงเรียนทั่วไปก็ตาม แต่จุดสำคัญคือการที่กิจกรรมเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขหรือตารางเวลาที่ตายตัวนัก ไม่มีการสอนเป็น "คาบ" เหมือนในโรงเรียนแต่กำหนดเป็น "ช่วง" กว้าง ๆ เช่น ช่วงอ่านหนังสือ ช่วงค้นคว้าหรือทำงานอิสระ เป็นต้น

และที่สำคัญคือมี "ช่วง" หนึ่งวันกำหนดให้เป็นเวลาของครอบครัวแทรกอยู่เสมอ

ตัวอย่างตารางสอนในครอบครัว Home school[2]	
6.00 น.	ทุกคนตื่น อาบน้ำ แต่งตัว เด็ก ๆ อาจยังอยู่ในชุดนอนได้
7.00 น.	ทานอาหารเช้า เด็ก ๆ ไปอาบน้ำแต่งตัว ช่วยแม่ทำงานบ้าน
9.00 น.	เริ่ม “โรงเรียน” ด้วยกายบริหาร ร้องเพลง เดินเล่นรอบบ้าน
9.30 น.	เรียนวิชาพื้นฐาน หัดอ่านออกเสียง สะกดคำ เขียนเรียงความ คิดเลข
10.30 น.	พัก
11.00 น.	โครงงาน กลุ่มหรือบุคคลที่ฝึกทักษะพร้อมกันหลาย ๆ ทาง เช่น การทดลองวิทยาศาสตร์ การค้นคว้าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ฯลฯ (อาจยืดหยุ่น ปรับเป็นการเล่นดนตรีหรือวาดภาพแทน)

12.30 น.	อาหารกลางวัน พักผ่อน
14.00 น.	งานบ้าน งานบริการชุมชน ทัศนศึกษาหรือ ออกกำลังกาย หรือไม่ก็ว่างเฉย ๆ
17.30 น.	อาหารเย็น เวลาสนทนาของครอบครัว
19.00 น.	อาบน้ำ
20.00 น.	นอน

ผลการวิจัยในสหรัฐยังพบอีกว่า พ่อแม่ Home School ถึงร้อยละ 71 ใช้หลักสูตรที่คิดขึ้นเอง โดยพ่อแม่เป็นคน **"เลือก-สรร-ปั้น-แต่ง"** เนื้อหาสาระตลอดจนหนังสือหนังหาและสื่อต่าง ๆ ที่จะใช้ด้วยตนเอง ในขณะที่พ่อแม่ Home School อีกร้อยละ 24 เลือกที่จะใช้หลักสูตรสำเร็จรูปที่กระทรวงหรือหน่วยงานการศึกษาของรัฐหรือภาคเอกชนพัฒนาขึ้น[3] ซึ่งในสหรัฐอเมริกามีตัวอย่างหลักสูตรเหล่านี้ให้พ่อแม่เลือกได้มากมาย

ทั้งนี้ ดูตัวอย่างและการกำหนดวัตถุประสงค์หลักสูตรและ “กรอบ” หลักสูตรระดับต่างๆ ได้ในภาคผนวก ค. และ ง.

พ่อแม่ Home School ในสหรัฐส่วนใหญ่จึงต้องเป็น "นักค้นคว้า" ไปด้วยในตัวเพื่อเสาะหาข้อมูลมาประดิดประดอยสร้างหลักสูตรให้ลูก ๆ ผลการสำรวจพบว่าพ่อแม่เหล่านี้กว่าร้อยละ 50 ไปห้องสมุดเดือนละ 3-5 ครั้ง[4]

นอกจากนี้ในบางพื้นที่หรือบางมลรัฐพ่อแม่ที่ประสงค์จะจัด Home School ยังสามารถสมัครเป็นสมาชิก "โรงเรียนแม่ข่าย" ที่ให้บริการวางแผนหลักสูตร และการสนับสนุนทางวิชาการแก่พ่อแม่ที่ยังอาจเคว้งคว้างไม่ทราบจะเริ่ม "วางหลักสูตร" อย่างไร ก็สามารถใช้บริการจากโรงเรียนลักษณะพิเศษเช่นนี้ได้ โดยหลักสูตรของโรงเรียนแม่ข่าย Home School ประเภทนี้ก็มักจะนำเอากรอบหลักสูตรของทางการของมลรัฐนั้น ๆ มาดัดแปลงปรับปรุงให้เหมาะกับความต้องการและปรัชญาแนวคิดแบบ Home School มากขึ้น

ตัวอย่างหนึ่ง ได้แก่ School of Hope ในมลรัฐ Alberta ประเทศแคนาดา ซึ่งเป็นกลุ่มโรงเรียนแคธอลิกที่จัดโปรแกรมพิเศษขึ้นเพื่อให้บริการแก่กลุ่มพ่อแม่ Home School ในเขต Alberta โดยเริ่มงานมาตั้งแต่ปี 1988 และจนถึงปัจจุบันปี 1999 ครอบครัว Home School เข้ามาเป็นสมาชิกกว่า 1,200 ครอบครัว คิดเป็นจำนวนเด็กถึง 2,327 คน

ทั้งนี้ตามกฎหมายของมลรัฐ Alberta พ่อแม่มีสิทธิจัดการศึกษาให้แก่บุตรของตนได้เองภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการโรงเรียนแห่งใดแห่งหนึ่งที่พ่อแม่เลือกให้บุตรของตนสังกัดซึ่งอาจอยู่นอกแขวงหรือเขตที่ตนอาศัยอยู่ก็ได้ภายในมลรัฐ Alberta

ในการนี้ครอบครัวใด ๆ ในมลรัฐ Alberta จึงสามารถลงทะเบียนบุตรของตน กับ School of Hope ได้ทั้งสิ้น โดยทางโรงเรียนมีบริการต่าง ๆ ให้ได้แก่ บริการช่วยจัดวางแผนและจัดหลักสูตรตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมปลาย (K-12) การมีทีมงานที่ปรึกษาซึ่งประกอบด้วยครูที่มีใบอนุญาตประกอบ

วิชาชีพของทางมลรัฐ การมีกิจกรรมสนับสนุน เช่น จดหมายข่าว การประชุมกลุ่มพ่อแม่ในโอกาสต่าง ๆ เป็นต้น

สำหรับแนวทางการจัดหลักสูตร Home School ให้แก่พ่อแม่แต่ละครอบครัวนั้น ทาง School of Hope มีแนวทางสำคัญ ดังนี้

1. หลักสูตร ขอบเขตเนื้อหาหลักสูตรแต่ละระดับอิงตามกรอบมาตรฐานหลักสูตรของรัฐ Alberta (Alberta Program of Studies) โดยทางคณะครูและผู้ปกครองแต่ละครอบครัวจะนำกรอบหลักสูตรดังกล่าวมาพัฒนาเป็น "แผนการศึกษารายบุคคล" (Personal Education Plan - PEP) เพื่อให้เหมาะกับ Home School เป็นรายบุคคล

2. ทรัพยากรการเรียน คณะครูและผู้ปกครองจะทำการคัดสรรทรัพยากรการเรียนประกอบหลักสูตร ได้แก่ ตำรา สื่อ หนังสืออ่านประกอบต่าง ๆ ร่วมกันเพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาที่ช่วยกันทำขึ้น โดยเน้นความหลากหลายของทรัพยากรการเรียนจากแหล่งต่าง ๆ

3. การวัดผล ทางโรงเรียนเน้นการวัดผลที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็ก ลักษณะการวัดผลจึงใช้รูปแบบของ "แฟ้มสะสมงาน" (Portfolio) ที่ประกอบด้วยตัวอย่างงานของเด็ก บันทึก แบบฝึกหัด ฯลฯ ที่จะสะท้อนพัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็กได้ดีกว่าวิธีการวัดผลแบบอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม**มีการจัดบริการทดสอบความรู้พื้นฐานระดับเกรด 3, 6 และ 9 โดยใช้ แบบทดสอบ Alberta Achievement Tests**

ทั้งนี้ เงื่อนไขสำคัญของ School of Hope ก็คือ คณะครู ผู้ปกครอง และเด็กจะต้องมีการติดต่อสื่อสารและพบปะกันสม่ำเสมอ และต่อเนื่องเพื่อเป็นหลักในการจัดหลักสูตรและวัดผลความก้าวหน้าในการศึกษาของเด็กแต่ละคนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ตัวอย่างโรงเรียนหรือหน่วยงานที่ให้บริการจัดหลักสูตร แก่ครอบครัว Home School
• School of Hope มลรัฐ Alberta ประเทศแคนาดา (www.schoolofhope.org) • Calvert School มลรัฐ Maryland ประเทศสหรัฐอเมริกา (www.jhu.edu/~calvert) • Clanlara School Home-Based Education Program มลรัฐ Michigan ประเทศสหรัฐอเมริกา (www.clonlara.org) • Curriculum By Grade and Subject (ให้บริการข้อมูลอย่างเดียว) (www.e-bus.com/curricul.htm) • Oak Meadow School มลรัฐ Vermont ประเทศสหรัฐอเมริกา (www.oakmeadow.com) • Sycamore Tree Center for Home Education มลรัฐ Californai ประเทศสหรัฐอเมริกา (www.sycamoretree.com) • Upattinas School and Resource Center มลรัฐ Pennsylvania ประเทศสหรัฐอเมริกา

(www.chesco.com/upatt:nas)

ในกรณีของสหรัฐอเมริกาและแคนาดาจึงเห็นได้ว่า พ่อแม่ผู้ปกครองมีทางเลือกในการพัฒนาหลักสูตร Home School ของตนทั้งแบบที่ใช้หลักสูตรสำเร็จรูปของทางการ แบบที่พัฒนาขึ้นเอง และแบบที่กึ่งอิงกรอบกึ่งพัฒนาเองโดยการไปสมัครเป็นสมาชิกของโรงเรียนหรือสถาบันที่จัดบริการเป็นพิเศษให้แก่ครอบครัว Home School ดังกล่าวข้างต้น

<u>วิถีการเรียนรู้เพื่อสร้าง "นักเรียนรู้ตลอดชีวิต"</u>

รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนในบ้านนั้น สิ่งที่โดดเด่นที่สุดก็น่าจะเป็นเรื่อง **"ความหลากหลาย"** นั่นเอง ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญอยู่กับภูมิหลังเกี่ยวกับแรงจูงใจของพ่อแม่ที่เข้ามาจัด Home School พ่อแม่ที่เข้ามาจัดด้วยความห่วงใยในคุณภาพมาตรฐานการศึกษาอาจจัดหลักสูตรของตนเองที่มีโครงสร้างและเนื้อหา **"เข้ม"** กว่าที่โรงเรียนจัดให้ด้วยซ้ำ และในทางตรงกันข้าม พ่อแม่ที่เข้ามาจัดเพราะไม่เชื่อในปรัชญา **"เร่งเรียน"** ของโรงเรียนทั่วไป อาจจัดหลักสูตรที่ไม่มีโครงสร้างตายตัว แต่เน้นให้เด็กเรียนรู้คู่ไปกับการ **"สัมผัสชีวิต"** ที่พ่อแม่เหล่านี้เชื่อว่าเป็นวิถีทางที่ถูกต้องในการพัฒนาเด็กให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

ประสบการณ์เสริมการเรียนรู้สำหรับเด็ก Home School[5]
• อ่านหนังสือ
• เขียนจดหมายถึงเพื่อน ญาติ
• ออกกำลังกาย เล่นกีฬาสารพัดประเภท
• เรียนรู้ฝึกหัดการปฐมพยาบาล
• จดไดอารี่ บันทึกการเดินทาง
• ประดิษฐ์สิ่งของต่าง ๆ ของวัสดุในบ้าน / วัสดุที่หาได้ง่าย
• งานศิลปะ วาดภาพต่าง ๆ
• งานบ้าน เช่น ทำกับข้าว เย็บผ้า ทำความสะอาดบ้าน
• ฟังดนตรี เล่นดนตรี
• ทำสวน
• เที่ยวไปในธรรมชาติ
• กิจกรรมครอบครัว
• หารายได้จากการขายของ / ทำโครงการพิเศษให้พ่อแม่
• ไปบริจาคสิ่งของ / เลี้ยงอาหารคนชรา เด็กด้อยโอกาส

ประสบการณ์เสริมการเรียนรู้สำหรับเด็ก Home School[5]
• เก็บขยะตามชายหาด สถานที่ท่องเที่ยว • เลี้ยงน้อง

ข้อค้นพบจากการสำรวจในสหรัฐที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งก็คือ ครอบครัว Home School ถึงร้อยละ 84 ใช้คอมพิวเตอร์ในการจุดประกายการเรียนรู้ให้ลูก[6] ในขณะที่สถิติโดยเฉลี่ยมีครอบครัวอเมริกันที่มีคอมพิวเตอร์ใช้เพียงร้อยละ 26 เท่านั้น

พ่อแม่ Home School ในสหรัฐอเมริกาส่วนใหญ่ต้องเป็น “นักค้นคว้า” ไปด้วยในตัวเพื่อเสาะหาข้อมูลมาประดิดประดอยสร้างหลักสูตรให้ลูก ๆ โดยผลหาสำรวจพบว่าพ่อแม่ Home School กว่าร้อยละ 50 ไปห้องสมุดถึงเดือนละ 3-5 ครั้ง

นี่เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่น่าจะพูดถึงให้มาก เพราะเทคโนโลยีสารสนเทศไม่ได้เป็นแต่เพียงเครื่องมือการเรียนรู้ผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ เท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องเชื่อมต่อโรงเรียนในบ้านกับสังคมภายนอกและโลกแห่งความรู้มหาศาลอีกด้วย ด้วยพลานุภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศ เด็ก ๆ ที่เรียนอยู่กับบ้านสามารถที่จะสัมผัสความเป็นไปในโลกได้อย่างสะดวกง่ายดายผ่านภาพ Internet หรือสามารถที่จะติดต่อสัมพันธ์กับใคร ๆ ก็ได้ ด้วยระบบไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกหรือ E-mail

เทคโนโลยีจะช่วยให้พ่อแม่ที่สอนลูกอยู่กับบ้านเบาใจขึ้นว่าลูกของตนถึงจะเป็นเด็ก Home School แต่ก็มิได้เป็นเด็ก Home Alone ที่หันหลังให้โลกภายนอก แต่มีเทคโนโลยีเป็นสื่อชักพา การเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอกมาให้ (ซึ่งมีทั้งดีและไม่ดีที่พ่อแม่ต้องคอยช่วยกลั่นกรองบ้าง)

ท้ายที่สุด ผลการวิจัยในสหรัฐก็พบว่าเด็ก ๆ Home School นั้นแท้ที่จริงแล้วก็มิได้ Home Alone อย่างที่เกรงกัน แต่พ่อแม่ส่วนใหญ่มักจะหา "**สังคม**" ให้ลูกของตนในกระบวนการเรียนรู้อยู่กับบ้าน ผลการสำรวจพบว่าเด็ก Home School ถึงร้อยละ 98 มีกิจกรรมทางสังคม 2 ครั้งต่อ สัปดาห์ ขึ้นไป (เช่น ไปทัศนศึกษาร่วมกับเด็กอื่น ๆ)[7]

ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้นอกบ้าน[8]
• พิพิธภัณฑ์ประเภทต่าง ๆ ให้เด็กเขียนเล่าสิ่งที่พบเห็น • โบราณสถานให้เด็ก ๆ หาข้อมูลจากหน่วยงานท่องเที่ยวเกี่ยวกับวัดและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ต่าง ๆ • สวนสัตว์ ให้เด็กเขียนชื่อสัตว์และจับคู่กับภาพถ่ายสัตว์ต่าง ๆที่ถ่ายมา • ดูนก ให้ระบุชื่อนกชนิดต่าง ๆ • สำรวจประเภทของหินและแร่ธาตุ • แหล่งท่องเที่ยวทางนิเวศวิทยา เช่น ภูเขา น้ำตก ชายทะเล ป่าชายเลน ให้เด็ก ๆ หัดสังเกตลักษณะต้นไม้ สัตว์ แมลง หัดเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระบบนิเวศวิทยาแต่ละแบบ • สถานที่ที่จะได้เห็นผู้ใหญ่อาชีพต่าง ๆ ที่น่าสนใจกำลังทำงานอยู่จริง ๆ เช่น สถานีวิทยุ โทรทัศน์ สนามบิน สถานที่ก่อสร้าง อู่ซ่อมเรือ อู่ซ่อมรถ ศาล โรงพิมพ์ ร้านวาดภาพ

ที่น่าสนใจและเด็กไทยยังทำไม่ได้คือพ่อแม่ Home School มักมองโทรทัศน์เป็น "**ปฏิกูลทางวัฒนธรรมและการเรียน**" และมัก "**คุม**" เรื่องการดูโทรทัศน์ของลูก ทั้งนี้เด็ก Home School ในสหรัฐถึงร้อยละ 94 ดูโทรทัศน์เพียงไม่เกิน 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กอเมริกันส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 60 ดูโทรทัศน์กันมากกว่า 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์[9]

ข้อเสียของโทรทัศน์ที่มีการวิจารณ์กันมากก็คือการที่โทรทัศน์เข้ามาแทนที่ความสัมพันธ์ในครอบครัว

"...แทนที่ครอบครัวจะนั่งอยู่ด้วยกันหน้ากองไฟ ฟังนิทานหรือเรื่องราวสนุก ๆ ด้วยกัน ครอบครัวสมัยใหม่กลับหมดเวลาไปกับการที่ต่างคนต่างนั่งรอบหลอดแก้วสี่เหลี่ยมอย่างเห็นแก่ตัว ในรอบสามสิบปีมานี้ โทรทัศน์ได้ทำให้การสนทนาในครอบครัวเงียบงันลง โทรทัศน์ได้แทนที่จินตนาการและการเล่นในครอบครัวด้วยภาพและเสียงแห่งความรุนแรง การยั่วยุทางเพศ และภาพลักษณ์ที่ย่อหย่อนทางจริยธรรม...."[10]

สำหรับเด็กไทยนั้นเคยมีวิจัยสำรวจพบว่ามีการดูโทรทัศน์เฉลี่ยถึงวันละ 2-3 ชั่วโมงขึ้นไป[11] จึงเป็นเรื่องน่าคิดว่า โทรทัศน์มีส่วน "**ให้การศึกษา**" แก่เด็กของเราอยู่ไม่น้อย ทั้งที่เป็นเรื่องดีและไม่ดี ดังนั้น ในการส่งเสริมการเรียนรู้ภายในบ้าน พ่อแม่คงต้องหาทาง "**ทวงเวลาคืน**" จากโทรทัศน์ ให้ลูก ๆ มีเวลา "**ครอบครัว**" เพื่อการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันมากยิ่งขึ้น

<u>หลักการร่วมของการเรียนรู้ที่ดี</u>

อย่างไรก็ตามในท่ามกลางความหลากหลายของรูปแบบการจัด Home School ซึ่งต่างกันไปในแต่ละครอบครัวนี้ สิ่งซึ่งดูจะเป็นลักษณะร่วมและแนวโน้มหลัก ก็คือการเปิดโอกาสให้เด็ก **"คุมเกม"** และเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเอง (Self-directed learning) มากขึ้น เพื่อให้เด็กๆ มีความสุขกับการเรียนรู้โดยมีพ่อแม่คอยดูแลให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ซึ่งลักษณะดังกล่าวทำให้กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กๆ ในระบบ Home School เป็นเรื่องสนุกสนานมีชีวิตชีวา ที่พ่อแม่และนักการศึกษาจำนวนมากเชื่อว่าจะเป็นสิ่งที่ช่วยกันรักษา **"ไฟแห่งการเรียนรู้"** ไว้ในตัวเด็กได้ตลอดไป

สรุปลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบ Home School[12]
• ส่วนใหญ่แม่ทำหน้าที่เป็นผู้สอน • ส่วนใหญ่สอนแต่ลูกของตนเอง • ส่วนใหญ่ใช้เวลาสอนประมาณ 20-30 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือวันละประมาณ 5 ชั่วโมง • สไตล์การสอนมีหลากหลายตั้งแต่แบบประเพณีนิยมที่มีตารางสอนและแผนการสอนชัดเจน ไปจนถึงแนวการสอนแบบไม่มีโครงสร้างชัดเจน โดยให้เด็กเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการกำหนดสาระ ทิศทาง และอัตราความเร็วในการเรียน (Self-directed Learning) • ครอบครัวจำนวนมากมีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลายให้ลูกของตน เช่น การร่วมกิจกรรมกับชุมชน โบสถ์ กลุ่มลูกเสือและเนตรนารี การทัศนศึกษาร่วมกับครอบครัว Home School อื่น ๆ การไปพิพิธภัณฑ์ การไปเยี่ยมบ้านคนชรา เป็นต้น • ส่วนใหญ่มีการสร้างเครือข่ายพ่อแม่ Home School ในละแวกใกล้เคียงไปจนถึงระดับชาติเพื่อ

สนับสนุนซึ่งกันและกัน ในส่วนองค์กรระดับชาติที่มีบทบาทสำคัญได้แก่ National Home Education Research Institute และ Home School Legal Defense of America ซึ่งมีบทบาททั้งในเชิงวิชาการและการดำเนินการทางกฎหมายตามลำดับ

แนวคิดเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้เด็ก "**ทำเอง-คิดเอง-เรียนรู้เอง**" ยังพ้องกับแนวคิดของนักทฤษฎีการเรียนรู้ สมัยใหม่อีกหลายคนที่เรารู้จักกันดี ไม่ว่าจะเป็น

- *Jean Piaget นักการศึกษาชาวสวิตเซอร์แลนด์ที่ชี้ว่าเด็กมีระดับขั้นการพัฒนากระบวนการคิดที่ต่างกันในแต่ละช่วงอายุ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ เด็ก ๆ มีความพร้อมที่จะรับ "การสอน" ไม่เหมือนกันในแต่ละวัย เช่น เด็กต่ำกว่า 2 ขวบ ที่พร้อมที่จะเรียนรู้แต่เรื่องประสาทสัมผัส ในขณะที่เด็กช่วงอายุ 2-7 ปี จะเริ่มเข้าใจภาษาและเริ่มจดจำประสบการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน และในช่วงอายุ 7-11 ปี เด็กก็จะเริ่มใช้ประสบการณ์นั้นในการตัดสินใจและตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว เป็นต้น ในการนี้พ่อแม่จึงต้องเข้าพฤติกรรมของเด็กในแต่ละวันและจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กวันนั้น ๆ หรืออีกนัยหนึ่งพ่อแม่จะต้อง "จับสังเกต" พฤติกรรมของลูกอย่างใส่ใจเพื่อความเข้าใจในความต้องการของลูกที่ค่อย ๆ เปลี่ยนไปในแต่ละช่วง*[13]
- *Rudolf Steiner นักปรัชญาชาวออสเตรเลียที่เน้นการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างรอบด้านของเด็ก โดย steiner เจ้าของโรงเรียนสไตล์ Waldorf อันโด่งดังนั้นเห็นว่าเด็กในแต่ละช่วงอายุมีสิ่งเร้าต่อการพัฒนาบุคลิกภาพที่ต่างกัน โดยเด็กในวัย 0-7 ปี จะเน้นการพัฒนายบุคลิกภาพด้วยการเลียนแบบ ในขณะที่เด็กวัย 7-4 ปี จะเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพด้วยอารมณ์ความรู้สึก และเด็กที่อายุ 14 ปีขึ้นไป จะเน้นกระบวนการคิดและใช้เหตุผล อย่างเป็นอิสระ ในการนี้ Steiner เน้นการใช้ดนตรี ศิลปะ การเคลื่อนไหวร่างกาย ตลอดจนการให้เด็กคิดค้นทำสิ่งต่าง ๆ เองเป็นสื่อสำคัญในการสร้างความเข้าใจและการยอมรับตนเองอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาในทุกช่วงอายุ*[14]
- *Maria Montessori แพทย์ชาวอิตาลีที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมและสื่อต่าง ๆ ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้เด็กแสดง "**ศักยภาพ**" ของตนเองออกมา แนวคิดของ Montessori เรื่องสื่อการเรียนและสภาพแวดล้อมในการเรียนนั้นค่อนข้างละเอียดอ่อน โดยเน้นการที่ส่งเสริมให้เด็กมีความคิดเป็นอิสระ แต่ในขณะเดียวกันก็มีทักษะในการเรียนรู้ที่ดี Montessori เน้นการใช้สื่อที่เรียบง่ายที่ใกล้ชิดธรรมชาติในตัวเด็ก ของเล่นที่ทำด้วยไม้ เป็นต้น นอกจากนี้ Montessori ยังเป็นปฏิปักษ์กับสื่อสมัยใหม่ เช่น โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น*[15]

โดยสรุปแล้ว ลักษณะการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนแบบ Home School ค่อนข้างจะมีพื้นฐานแนวคิดที่ต่างจากการสอนในระบบ "**โรงเรียน**" ทั่วไปอยู่ไม่น้อย นับตั้งแต่วัตถุประสงค์การเรียน

รู้ที่มุ่งสร้าง “**นักเรียนตลอดชีวิต-นักคิดอิสระ**” ไปจนถึงรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Independent Study) ค่อนข้างมาก ซึ่งมักจะต่างจากโรงเรียนทั่วไปที่ดูจะเน้นแต่การสร้าง “**ผู้รู้**” ตามเนื้อหาวิชาหรือทักษะที่กำหนด กับการสอนแบบ “**บอกหนังสือ**” ที่เป็นบทบาทครูเป็นสำคัญ

ท่ามกลางความหลากหลายของรูปแบบการจัด Home School ซึ่งต่างกันไปในแต่ละครอบครัวนี้ สิ่งซึ่งดูจะเป็นลักษณะร่วมคือการเปิดโอกาสให้เด็กมีโอกาส “คุมเกม” และเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเอง (Self-directed Learning) มากขึ้น

เปรียบเทียบแนวคิดการสอนแบบ Home School กับโรงเรียนทั่วไป[16]

องค์ประกอบการสอน	**เปรียบเทียบ Home School กับโรงเรียน**	
	โรงเรียน	**Home School**
1. ลักษณะวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้	สร้าง "**ผู้รู้**" ให้มีความรู้หรือคุณลักษณะบางอย่างที่พึงประสงค์ของสังคม	สร้าง "**นักเรียนรู้**" ที่มีไฟและทักษะในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองด้วยตนเองตลอดชีวิต
2. ลักษณะการสอน	เน้นการ "**บอกหนังสือ**" โดยครูมีบทบาทหลักในฐานะผู้ "**ให้**" ความรู้ เน้นหนักให้การเรียนรู้เกิดขึ้นในสถานการณ์ห้องเรียนเป็นหลัก	เน้นการ "**หา**" ความรู้ด้วยตนเองของเด็ก โดยการจัดสภาพการณ์ให้เด็กค้นคว้าและแก้ปัญหาด้วยตนเอง การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ในสถานการณ์ที่หลากหลาย
3. ลักษณะการจัดทรัพยากรการเรียนรู้	เน้นทรัพยากรในรูปหนังสือ ตำรา โสตทัศนูปกรณ์ เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นหลัก	เน้นหนังสือ ตำรา โสตทัศนูปกรณ์ เครื่องคอมพิวเตอร์ ควบคู่ไปกับการให้ "**ชีวิตจริงประจำวัน**" เป็นทรัพยากรการเรียนรู้ไปด้วย
4. ลักษณะการวัดผล ประเมินผล	เน้นการให้เด็ก "**ถูกสอน**" ด้วยแบบทดสอบหรือเครื่องมือทดสอบความรู้แบบต่าง ๆ ที่ครูหรือหน่วยงานต่าง ๆ เป็นผู้จัดขึ้น แรงจูงใจของเด็กในการเรียนรู้เกิดจากความรู้สึก ไม่อยาก "**แพ้คนอื่น**" มากกว่าความรู้สึก "**อยากชนะตนเอง**"	เน้นการ "**สอบตนเอง**" ด้วยการให้เด็กมีส่วนสำคัญในการกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และเกณฑ์บ่งชี้ความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้เด็กบังเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้จาก "**ข้างใน**" มากกว่า "**ข้างนอก**"

อาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า บทบาทของพ่อแม่ในการเป็น "**ครูของลูก**" ในรูปแบบ Home School นั้น ค่อนข้างเป็นบทบาทของ "**นักจัดการเรียนรู้**" (Learner Manager) มากกว่าเป็น "นักสอน" เหมือนครู

ทั่ว ๆ ไป เพราะหัวใจสำคัญคือการจัดสภาพการณ์ให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างมีความสุข ตามความถนัดและความสนใจของตน เพื่อให้เขาเติบโตเป็นผู้ที่ “**รักเรียน**” และมีไฟแห่งการเรียนรู้ไปตลอดชีวิต

บทบาทของพ่อแม่ในการเป็น “ครูของลูก” ในรูปแบบ Home School จึงค่อนข้างจะเป็นบทบาทของ “นักจัดการเรียนรู้” (Learning Manager) มากกว่าจะเป็น “นักสอน” เหมือนครูทั่ว ๆ ไป เพราะหัวใจสำคัญคือ การจัดสภาพการณ์ให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างมีความสุข ตามความถนัดและความสนใจของตนเพื่อให้เขาเติบโตเป็นผู้ที่ “รักเรียน” และมีไฟแห่งการเรียนรู้ไปตลอดชีวิต

เชิงอรรถบทที่ 4

1 Bendell, J. School's Out Bath, U.K. : Ashgrove Press, 1997, pp. 126-7.

2 Moor, R. and Moor, D. The Successful Homeschool Family Handbook Nashville, TN : Thomas Nelson, 1994, p. 93.

3 Lyman, I. Homeschooling : Back to the Future?, p. 12.

4 Wartes, J. "The Home School Alternative" In Wade Jr., T.E.(et.al.). The Home School Manual, pp. 17-26.

5 Wade Jr., T.E.(et.al.). The Home School Manual Michigan : Gazelle Publications, 1998.

6 Lyman, I. Homeschooling : Back to the Future?, อ้างแล้ว.

7 Wartes, J., อ้างแล้ว, p. 25.

8 Wade Jr., T.E.(et.al.). The Home School Manual, อ้างแล้ว.

9 HSLDA. Home Education Across the United States, p. 9.

10 Blumenfeld, S.L. Homeschooling New Jersey : Carol Publishing Group, 1997, pp. 67-69.

11 โครงการการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ รายการสารคดีสั้น "จากความฝัน สู่ปัญญา เพื่ออนาคต" ตอน "เด็กกับโทรทัศน์" รายการสารคดีรณรงค์เพื่อปฏิรูปการศึกษาทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. สนับสนุนโดย บมจ. ธนาคารกสิกรไทย

12 Van Galen, J. and Pitman, M.A. Home Schooling : Political, Historical, and Pedagogical Perspectives, pp. 17-19.

13 Griffith, M. The Homeschooling Handbook, pp. 54-56.

14 เรื่องเดียวกัน

15 เรื่องเดียวกัน

16 Hamilton, E. and Hamiton, D. Should I Home School ?, pp. 121-3.

บทที่ 5
เพื่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข

หลังจากที่ได้เห็นถึงลักษณะความหลากหลายและยืดหยุ่นของรูปแบบการจัด Home school ไปแล้วในบทที่ 4 อันเป็นประสบการณ์ "**ภาคปฏิบัติ**" ของพ่อแม่หลาย ๆ ครอบครัวที่ได้จัด Home school มาแล้วเป็นผลสำเร็จ ในบทนี้จะได้ก้าวลึกลงไปศึกษาวิเคราะห์ถึง "**หลัก**" สำคัญที่อยู่หรือพึงอยู่เบื้องหลังการจัดโรงเรียนในบ้านจากข้อเสนอแนะของนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน "**หลัก**" ในการกำหนดบทบาทของพ่อแม่หรือกลุ่มพ่อแม่ในการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาบุคลิกภาพของลูกให้เกิดผลดีสูงสุด

<u>"เชาว์อารมณ์" กับการเข้าถึงธรรมชาติและศักยภาพเด็ก</u>

เบื้องหลังการจัดหลักสูตรที่ยืดหยุ่นหลากหลายสไตล์ Home school นั้นเป็นส่วนหนึ่งมาจากความคิดเห็นหรือความเชื่อของพ่อแม่ผู้ปกครองหลาย ๆ คนที่เชื่อใน "**ศักยภาพ**" ของลูกของตน ควบคู่ไปกับความไม่มั่นใจว่าระบบการเรียนปกติจะสามารถดึงศักยภาพนั้นออกมาพัฒนาได้อย่างเต็มที่หรือไม่ หรือไม่ก็กริ่งเกรงว่าโรงเรียนจะเอาแต่ "**เรียน**" จนลืม "**ความเป็นเด็ก**" ด้านอื่น ๆ ตลอดจนศักยภาพที่แฝงเร้นอยู่ในตัวเด็กแต่ละคนที่อาจถูกละเลยจน "**ตาย**" หรือ "**เฉา**" ไปโดยไม่ได้ใช้ประโยชน์

อันที่จริงความคิดของพ่อแม่ผู้ปกครองเหล่านี้มีนักวิชาการหลายคนเข้ามาร่วมหอลงโรงด้วย

Howard Gardner นักจิตวิทยาชื่อดังชาวสหรัฐ[1] เป็นผู้หนึ่งที่บุกเบิกแนวคิดใหม่เกี่ยวกับเชาว์ปัญญาและศักยภาพของมนุษย์ งานวิจัยและหนังสือหลายเล่มที่เขาเขียนมีอิทธิพลอย่างมากในการ "**กระตุก**" นักการศึกษาตลอดจนพ่อแม่ผู้ปกครองให้หันกลับมามองเด็กในฐานะเพื่อนมนุษย์ที่มีชีวิตจิตใจ อารมณ์ความรู้สึกอันสลับซับซ้อนพร้อมด้วย "**เชาวน์**" ที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง และเด็กทุกคนมีวิถีทางที่จะประสบความสำเร็จได้ในแบบของตนเอง Gardner ต่อต้านกระแสความคิดทางการศึกษาแบบเดิมที่ถูกครอบงำโดย "**สำนักคิด**" 2 สำนักคือ

- *สำนัก "**พฤติกรรมนิยม**" ที่มองคนเหมือนหนูทดลอง หากต้องการให้คน ๆ หนึ่งทำอะไรก็ใช้กระบวนการ "**ปรับพฤติกรรม**" ด้วยการจัดสภาพการณ์และสิ่งเร้าให้คนแสดงพฤติกรรมแบบที่ต้องการ หากแสดงถูกต้องก็ให้รางวัล หากไม่ถูกต้องก็ต้องลงโทษหรืองดรางวัล นี่เป็นกระแสความคิดพื้นฐานทางการศึกษาที่นำไปสู่บรรยากาศการแข่งขัน การใช้รางวัลล่อใจไปจนถึงการลงโทษ ด้วยการตี (Corporal Punishment) ซึ่งยังเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมายในหลายมลรัฐในสหรัฐอเมริกา ซึ่งทั้งหมดนี้มีฐานอยู่บนเกณฑ์พิจารณาแคบแต่เพียงว่าเด็กสามารถแสดง "**พฤติกรรม**" การเรียนรู้เนื้อหาวิชาที่ครูบอกได้มากน้อย*

เพียงไรเท่านั้น โดยไม่ได้ใส่ใจกับอารมณ์ ความรู้สึก ความต้องการหรือแม้แต่อัจฉริยภาพ ซึ่งอาจแตกต่างกันไปในมนุษย์แต่ละคน[2]

- *สำนัก "เชาว์ปัญญา (Intelligence) ที่มองคนว่าเกิดมาพร้อมกับระดับสติปัญญาที่ "**ฟ้าประทาน**" มาให้โดยที่ไม่มีใครไปทำอะไรกับ "**ของขวัญจากพระเจ้า**" ที่ว่านี้ได้มากน้อยแต่ละคนเกิดมา "**ไม่ฉลาดก็ต้องโง่**" โดยกระบวนการทดสอบและจำแนกระดับสติปัญญาของเด็ก ซึ่งกระแสความคิดนี้นำไปสู่วิธีปฏิบัติต่อเด็กที่พบเห็นทั่วไปในโรงเรียน เช่น การแยกเด็กเก่งและเด็กอ่อนออกจากกัน การ "screen" เด็กแต่เนิ่น ๆ ด้วยแบบสอบวัดเชาว์ปัญญา เป็นต้น*[3]

โดยเฉพาะกระแสความคิดหลังนี้ เป็นกระแสที่กำลังถูกท้าทายอย่างมาก ในหนังสือ "**พหุเชาว์**" (Multiple Intelligence) Gardner[4] แสดงหลักฐานทางวิชาการจากงานวิจัยที่ทำให้เขาเชื่อว่าคนเรามี "**เชาว์**" หลายแบบ โดยแบบทดสอบเชาว์ปัญญาที่ใช้วัดเด็กในปัจจุบันนั้น เป็นเพียงการวัดเชาว์ปัญญาแต่ในด้านภาษาและตรรกะเท่านั้น ทั้งที่ในความเป็นจริงคนเรามี "**เชาว์**" เฉพาะตัวได้อีกหลายเรื่อง เช่น "**เชาว์ในมิติการมอง**" (Spatial Intelligence) ซึ่งมักพบในจิตรกรหรือสถาปนิกเก่ง ๆ "**เชาว์ในการเคลื่อนไหวร่างกาย**" (Kinesthetic Intelligence) เช่น ที่เห็นในนักกีฬาชื่อดัง "**เชาว์ในดนตรี**" (Musical Intelligence) สำหรับนักดนตรีดัง ๆ ไปจนถึง "**เชาว์มนุษย์**" (Interpersonal และ Intrapersonal Intelligence) ที่ทำให้คนเราบางคนมีอัจฉริยภาพและทักษะในการเข้าสังคมหรือเผชิญปัญหาในชีวิตประจำวันเหนือคนอื่น ๆ

นักวิชาการ Home School หลายคน ได้เข้ามาขานรับแนวคิดของ Gardner อย่างแข็งขัน ถึงกับได้มีการเสนอแนะเชิงหลักการถึงแนวทางต่าง ๆ ที่พ่อแม่พึงกระทำได้เพื่อส่งเสริม "**เชาว์**" แต่ละประเภท ดังตัวอย่างในตารางข้างล่างนี้

แนวทางการพัฒนา "เชาว์" แต่ละประเภทของเด็กสำหรับครอบครัว Home School[5]

ประเภทของเชาว์	กิจกรรม / แนวทางการพัฒนา
"เชาว์ภาษา" (Linguistic)	●เล่าเรื่อง ●บรรยาย ●อภิปราย ●อ่านหนังสือ ●ระดมความคิด ●เกมภาษา ●เขียนเรียงความ ●การพิมพ์หนังสือ ●การบันทึกเสียง
"เชาว์ตรรกะ-คณิตศาสตร์" (Logical-Mathmetical)	●แบบฝึกหัดแก้ปัญหาเชาว์ ●แบบฝึกหัดแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ ●การทดลองวิทยาศาสตร์ ●การ "ปุจฉา-วิสัชนา" ●การวิจัย สำรวจสิ่งต่าง ๆ ●เกมปริศนาอักษรไขว้ ●เกมส์คอมพิวเตอร์
ประเภทของเชาว์	**กิจกรรม / แนวทางการพัฒนา**

“เชาว์การมอง” (Spatial)	●การอ่านแผนภูมิ /แผนที่ ●การถ่ายภาพ ●การวาดภาพ ●การประดิษฐ์สิ่งของ ●การสองกล้องจุลทรรศน์หรือกล้องดูดาว
“เชาว์การเคลื่อนไหว” (Kinesthetic)	●การออกกำลังกาย ●การเล่นกีฬา ●การไปทัศนศึกษา ●การละเล่นกลางแจ้ง ●การประดิษฐ์สิ่งของต่าง ๆ /สร้างของจำลอง ●กิจกรรมอื่น ๆ เช่นการทำครัว ทำงานบ้าน ทำสวน
“เชาว์ดนตรี” (Musical)	●การร้องเพลง ●การเล่นดนตรี ●การเรียนแต่งเพลง ●การไปชมดนตรี
“เชาว์สังคม” (Interpersonal)	●การพบปะผู้คนหลากหลาย ●การทำงานกลุ่ม ●การฝึกแก้ข้อขัดแย้งระหว่างบุคคล ●การฝึกเป็นผู้ฟัง ●การช่วยเหลือผู้อื่น ๆ ●การไปงานสังสรรค์
“เชาว์ตนเอง” (Intrapersonal)	●การหล่อหลอมค่านิยมทางศาสนา ●การกำหนดเป้าหมายในการทำสิ่งต่าง ๆ ●การมีเวลาส่วนตัว ●การจดไดอารี่ประจำวัน

ที่สำคัญคือ Gardner ยืนยันว่าเด็กที่ “**I.Q.**” สูง ๆทั้งหลายไม่จำเป็นที่จะต้องมีเชาว์ในด้านอื่น ๆ จากการทดสอบเด็กอัจฉริยะจำนวน 6 คนที่มีระดับ I.Q. 125-133 พบว่าไม่มีเด็กคนไหนมีเชาว์ในด้าน Kinesthetic หรือการเคลื่อนไหวร่างกาย และมีเพียงคนเดียวที่มีเชาว์ในด้านทักษะทางสังคม[6]

ในทางตรงกันข้ามเด็กที่มีอัจฉริยภาพในด้านเหล่านี้ก็อาจไม่ได้มี I.Q. สูงก็ได้

ความคิดของ Gardner ยังไปสอดคล้องกับนักจิตวิทยาอีกคนหนึ่งคือ Daniel Goleman[7] เจ้าของหนังสือที่ขายดีที่สุดเล่มหนึ่งคือ “**เชาว์อารมณ์**” (Emotional Intelligence) ที่พยายามโน้มน้าวให้พ่อแม่ผู้ปกครองหันมาใส่ใจกับอารมณ์ความรู้สึก ตลอดจน “**ทักษะชีวิต**” ของเด็ก ๆ ที่ Goleman เชื่อว่าอาจจะเป็นเครื่องตัดสินความสำเร็จในชีวิตของเด็กคนนั้นยิ่งกว่าระบบ “**I.Q**” ที่เขามีเสียอีก

Goleman ได้อ้างงานของนักจิตวิทยาอีกท่านหนึ่งจาก Yale University คือ Dr. Peter Salovey[8] ที่จำแนก “**เชาว์อารมณ์**” หรือ “**ความฉลาดทางอารมณ์**” ออกเป็น 5 ด้านย่อยคือ

- **ความเข้าใจและการยอมรับในอารมณ์ของตน การรู้จักแสดงอารมณ์อย่างเหมาะสม**
- **การรู้จักจัดการกับอารมณ์ของตน การรู้จักระงับโทสะ**
- **การสร้างแรงจูงใจให้ตน ความเป็นตัวของตัวเอง ความสามารถปรับตัว**

- **การไวต่ออารมณ์ของผู้อื่น ความมีเมตตา การแก้ข้อขัดแย้งกับผู้อื่น**
- **การประคับประคองความสัมพันธ์ที่มีกับผู้อื่น ความเป็นกันเอง การให้ความเคารพ ผู้อื่น และ "เชาว์อารมณ์" เหล่านี้ไม่ได้ถูกกำหนดโดยพันธุกรรมเสมอไป แต่เป็นเชาว์ที่พัฒนา และ "เรียนรู้" ได้**

แนวความคิดเรื่องเชาว์หรือ "**อัจริยภาพ**" ที่หลากหลายตลอดจน "**เชาว์อารมณ์**" ของมนุษย์จากงานของ Gardner ก็ดี Goleman หรือ Salovey ก็ดี นับว่ามีผลกระทบอย่างสูงต่อวงการศึกษาที่เริ่มมองศักยภาพของมนุษย์อย่างสมดุลย์มากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องเชาว์อารมณ์ ที่เป็นสิ่งสำคัญและไม่ใช่สิ่งที่ "**ฟ้าประทาน**" เหมือนเชาว์ปัญญา แต่ครูและพ่อแม่สามารถช่วยกันพัฒนาให้เด็กได้

ที่สำคัญที่สุดก็คือการสร้างการยอมรับว่า ลำพัง "โรงเรียน" อย่างเดียวไม่ได้ทำให้คนประสบความสำเร็จได้ แต่อาจจะต้องอาศัย " E. Q." เป็นคุณลักษณ์สำคัญอีกด้วย

มิหนำซ้ำข้อมูลงานสถิติในปัจจุบันยิ่งชี้ชัดด้วยซ้ำว่า ในขณะที่เด็กเดี๋ยวนี้มีแนวโน้มที่จะ I. Q. สูงขึ้น เนื่องจากเครื่องเล่นส่งเสริมพัฒนาการทางสมองที่มีแพร่หลายมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน ปัญหาสังคมในหมู่เด็กและเยาวชน ก็มีแนวโน้มสูงเพิ่มสูงขึ้นด้วย

Lawrence Shapiro นักจิตวิทยาชื่อดังอีกคนหนึ่งของสหรัฐ ให้ตัวบ่งชี้ที่ชัดเจน ว่า **ในแต่ละวันที่ผ่านไปแผ่นดินอเมริกา……**

- *มีเยาวชนอายุต่ำกว่า 25 ปี ตายจากโรคเอดส์และอีก 25 คนเริ่มติดเชื้อ*
- *เด็ก 6 คนพยายามฆ่าตัวตาย*
- *เด็กอีก 342 คนที่อายุต่ำกว่า 18 ปีถูกจับในคดีอาชญากรรม*
- *ทารก 1407 คนถือกำเนิดจากมารดาที่อายุต่ำกว่า 20 ปี*
- *นักเรียน 135, 000 คนพกอาวุธปืนไปโรงเรียน*

ปัญหาการปรับตัวทางอารมณ์และสังคมของเด็กอเมริกันดังกล่าวยิ่งย้ำถึงความจำเป็น ที่จะต้องได้รับการวางพื้นฐานทางบุคลิกภาพที่ดีแต่วัยเด็ก เพื่อลดปัญหาดังกล่าว

และนี่คือ "**โจทย์**" อันสำคัญยิ่งของพ่อแม่ Home School ทั้งหลาย นอกจากนี้ Shapiro ยังได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบของ "**เชาว์อารมณ์**" ว่าประกอบด้วยส่วนสำคัญมากบนหลายเรื่อง ครอบคลุมตั้งแต่พื้นฐานทางจริยธรรม ไปจนถึงทักษะ ระบบแก้ปัญหาทางอารมณ์ และการสร้างแรงจูงใจในตนเอง ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ Shapiro เน้นหนักถึงบทบาทของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูและให้การเรียนรู้ที่ดีแก่ลูก เพื่อการพัฒนาองค์ประกอบของ "**เชาว์อารมณ์**" เหล่านี้ให้มีความเข้มแข็ง

แนวความคิดเรื่องเชาว์หรือ “อัจฉริยภาพ” ที่หลากหลายตลอดจน “เชาว์อารมณ์” ของมนุษย์ นับว่าผลกระทบสูงต่อวงการศึกษาที่เริ่มมองศักยภาพของมนุษย์อย่างสมดุลย์มากขึ้ โดยเฉพาะเรื่องเชาว์อารมณ์ที่เป็นสิ่งสำคัญและไม่ใช่สิ่งที่ “ฟ้าประทาน” เหมือนเชาว์ปัญญา แต่ครูและพ่อแม่สามารถช่วยกันพัฒนาให้เด็กได้

องค์ประกอบ “เชาว์อารมณ์” ตามความคิดของ Shapiro[10]

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
1. พื้นฐานอารมณ์ในเชิงจริยธรรม	● ความเห็นอกเห็นใจและอาทรผู้อื่น

	• ความซื่อสัตย์และคุณธรรม • ความอดกลั้นและข่มใจ • การเอาชนะความรู้สึกผิดในตัวเอง
2. พื้นฐานอารมณ์ในเชิงกระบวนการคิด	• ความสามารถในการเข้าใจและยอมรับความเป็นจริง • การมองโลกในแง่ดี • การคิดอย่างเป็นระบบ • การคิดอย่างสร้างสรรค์
3. ทักษะการแก้ปัญหาทางอารมณ์	• การแก้ปัญหาด้วยตนเอง • การใช้สื่อสารเพื่อการแก้ปัญหา • การเน้นที่ “ทางแก้” มากกว่าจะอยู่กับปัญหา
4. ทักษะทางสังคม	• ทักษะการสนทนา • การคบเพื่อน • การมีมารยาท • การมีและใช้อารมณ์ขันให้เป็น • การวางตัวอยู่ในกลุ่มเพื่อน
5. การสร้างแรงจูงใจในตน	• การใฝ่ความสำเร็จ • ความมุ่งมั่นและเพียรพยายาม • การยอมรับความพ่ายแพ้หรือความล้มเหลว
6. การแสดงออกทางอารมณ์	• ความเข้าใจในตน • การควบคุมอารมณ์ • การรู้จักแสดงอารมณ์อย่างเหมาะสมโดยวิถีทางต่าง ๆ • การฟื้นฟูสภาพอารมณ์ของตน

บางทีหัวใจของการจัดการเรียนรู้แบบ Home School อาจจะอยู่ตรงนี้เอง

นั่นคือการให้เด็ก ๆ อันเป็นสมบัติล้ำค่าของเราเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาบุคลิกภาพและวุฒิภาวะทางอารมณ์ของเขาให้สมบูรณ์สูงสุด โดยอาศัยหลักการเรียนรู้ที่เข้าถึงธรรมชาติและศักยภาพของเขาอย่างแท้จริง

<u>สารพัดบทบาทของพ่อแม่กับการสร้าง active learner</u>

หากผนวกเรื่องการพัฒนา "**เชาว์อารมณ์**" ที่เพิ่งกล่าวไปกับเรื่องการเรียนรู้เนื้อหาวิชาทั่วไปตามปกติก็จะเห็นได้ว่า พ่อแม่ Home school มีภาระที่หนักไม่น้อย ในการ "**เข้าให้ถึง**" ธรรมชาติและศักยภาพที่แฝงเร้นในเด็กแต่ละคน เพื่อการพัฒนาเขาอย่างรอบด้าน

ในการนี้ไม่เพียงแต่พ่อแม่จะต้องทำหน้าที่ครูเพื่ออบรมสั่งสอนเนื้อหาวิชาพื้นฐานตามควรแกระดับชั้นการศึกษาของเด็กแล้ว พ่อแม่ยังจะต้องมีหน้าทีอันท้าทายในการ "**จัดแจง**" และ "**จัดสภาพการณ์**" ที่เอื้อต่อการแสดงออกตลอดจนการพัฒนาบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ ของเด็ก

Bobbi Conner นักจัดรายการวิทยุชื่อดังในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา[11] ได้เขียนหนังสือเรื่อง "**บันทึกพ่อแม่**" (Parent's Journal) ที่ประมวลจากการสัมภาษณ์นักวิชาการและนักจิตวิทยาเด็กในรายการมาหลายปี โดยได้เสนอแนะบทบาทของพ่อแม่ไว้อย่างน่าฟังหลายด้าน ตั้งแต่บทบาทในฐานะ "**ยอดนักสังเกต**" "**ขุนคลังกำลังใจ**" ไปจนถึงบทบาท "**โค้ช**" และ "**ผู้ว่าการสื่อสารแห่งครอบครัว**" เพื่อให้พ่อแม่ที่มุ่งมั่นส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาบุคลิกภาพของลูกจะได้พึงตระหนัก ถึงภาระอันยิ่งใหญ่และบทบาทอันท้าทายของตน

บทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ในการส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้และการพัฒนาบุคลิกภาพของลูก[12]

บทบาท	หน้าที่
"ยอดนักสังเกต"	หมั่นสังเกต หมั่นฟัง บันทึกความคิดในใจของลูก ประยุกต์ใช้ความเข้าใจที่มีต่อลูกในสถานการณ์ต่าง ๆ พร้อมกับตรวจสอบความเข้าใจนั้นอยู่เสมอ
"ประธานสภาความมั่นคง"	ให้ความอบอุ่น มั่นใจ ด้วยการแสดงออกถึงความรักอย่างสม่ำเสมอ อ่านหนังสือให้ลูกฟังทุกวัน จัดระบบให้กิจวัตรต่าง ๆ ประจำวัน เช่น การกิน การนอน เป็นเวลา
"ขุนคลังกำลังใจ"	เชื่อในตัวลูก แสดงความเชื่อมั่นและชื่นชมในความสำเร็จของเขา มีส่วนร่วมในเหตุการณ์สำคัญของลูก เป็นต้นแบบของการมองโลกในแง่ดีและไม่ย่อท้อต่อปัญหา
"ครูคนแรกและคนสำคัญ	จัดสภาพแวดล้อมในบ้านที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการสำรวจและเรียนรู้

บทบาท	หน้าที่
ที่สุด”	สิ่งต่าง ๆ หาเครื่องเล่นที่เหมาะแกวัย กระตุ้นให้เขาลงมือทำสิ่งต่าง ๆ และแก้ปัญหาเอง คอยกระตุ้นและตอบสนองความสงสัยใคร่รู้ของลูก
“โปรโมเตอร์นักคิด”	จัดสถานการณ์ให้ลูกได้สำรวจสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ แสดงความชื่นชมต่อผลงานหรือความคิดแปลกใหม่ของลูก หาของเล่นประเภท “ต่อ – เติม” ที่ส่งเสริมจินตนาการ เป็นต้นแบบที่ดีของการริเริ่มสร้างสรรค์ด้วยการหากิจกรรมต่าง ๆ ที่ครอบครัวสามารถสร้างสรรค์ด้วยกัน
“ศึกษานิเทศน์”	กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนรู้ของลูกอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมค่านิยมการเรียนรู้ที่ดีด้วยการให้ลูกเริ่มต้นเรียนรู้จากสิ่งที่เขาสนใจ ให้กำลังใจ ส่งเสริมนิสัยการเรียนที่ดี
“คอนซัลต์”	ส่งเสริมให้ลูกตัดสินใจแก้ปัญหาค่าง ๆเอง มีกิจกรรม “ระดมสมอง” เพื่อแก้ปัญหารายวันร่วมกับลูก ช่วยลูกคิดถึง ผลกรทบต่าง ๆจากการตัดสินใจ ส่งเสริมการเป็น “นักตาม” “นักหาข้อมูล” ของลูก คอยให้ความชื่นชมหรือคอยให้กำลังใจเมื่อลูกตัดสินใจไม่ถูกบ้าง
“ผู้เพาะความมานะบากบั่น”	กระตุ้นให้ลูกหัดกำหนดเป้าหมายและวางแผนเป็นขั้น ๆที่จะไปสู่เป้าหมายนั้น คอยให้ความช่วยเหลือ “ห่าง ๆ” เมื่อลูกกำลังพยายามทำเรื่องยาก ๆ และให้ความชื่นชมต่อความมานะนั้น
“แม่ทัพผู้ให้ความกล้าหาญ”	เล่านิทานเรื่องราวความกล้าหาญของบุคคลต่าง ๆ คอยให้กำลังใจยามที่เขาต้องแสดงความกล้าหาญ (เช่นที่ร้านหมอฟัน!) หาเวลาคุยกับเขาเรื่องความกลัว อย่าปิดกั้นการร้องไห้ระบายของลูก
“นักมองโลกในแง่ดี”	แสดงออกด้วยการกระทำและคำพูดที่เชื่อมั่นในตัวลูก คอยเป็นคู่คิดให้เขาเผชิญสถานการณ์ใหม่ ๆ อย่างมั่นใจ มีรางวัลหรือกิจกรรมพิเศษต่อความก้าวหน้าแต่ละช่วงชีวิต
“ศาลสถิตยุติธรรม”	แสดงออกถึงความคาดหวังที่ชัดเจนต่อลูกในเรื่องความซื่อสัตย์ เป็นต้นแบบที่ดีของการพูดความจริงอย่างตรงไปตรงมากับลูก แสดงความยุติธรรมไม่ลำเอียงในทุกโอกาส แสดงความชื่นชมเมื่อลูกกล้ายืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม
“นักบุญผู้ปลูกฝังศรัทธา”	เล่านิทานที่เกี่ยวกับธรรมะและความเชื่อทางศาสนา คุยกับลูกเกี่ยว

บทบาท	หน้าที่
	กับสิ่งที่เป็นความเชื่อทางศาสนา ให้ลูกมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา ส่งเสริมให้เขารู้จักให้ทานหรือช่วยเหลือผู้อื่น ส่งเสริมการสวดมนต์ ส่งเสริมให้ลูกเคารพในหลักธรรมคำสอนของศาสนาอื่น
“ผู้ว่าการสื่อสารแห่งครอบครัว”	ให้ลูกมีส่วนร่วมในวงสนทนาอยู่เสมอ กระตุ้นให้ลูกพูดแสดงความคิดความรู้สึก แนะนำวิธีการพูดและการแสดงออกที่ถูกต้องเหมาะสมแก่โอกาสต่าง ๆ เช่น การรับโทรศัพท์ การพูดกับผู้ใหญ่ ฯลฯ
“ผู้สร้างความเป็นนักคิดอิสระ”	ให้โอกาสที่พอเหมาะแก่วัยที่ลูกจะได้พยายามสร้างอะไรบางอย่างด้วยตนเอง ของวางเฉยให้ลูกเผชิญความคับข้องใจเล็ก ๆ น้อย ๆ ในกระบวนการแก้ปัญหานั้น
“หุ้นส่วนในความรับผิดชอบ”	ให้ลูกมีส่วนรับผิดชอบงานบ้านที่เหมาะกับวัย เป็นต้นแบบที่ดีด้วยการทำงานบ้านประจำวันอย่างกระตือรือร้น ให้รางวัลเล็ก ๆ น้อย ๆ เมื่อเขาทำหน้าที่ที่รับผิดชอบ
“โค้ช”	ส่งเสริมให้ลูกมีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้-รู้ชนะ เน้นให้ลูก “แข่งกับตนเอง” มากกว่ามุ่งหวังเอาชนะผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมการแข่งขันต่าง ๆ ของลูก คอยให้กำลังใจยามผิดหวัง
“นักสืบหาความเครียด”	ใส่ใจกับสัญญาณบ่งบอกความเครียดของลูก เช่น นิสัยการกินการนอนที่เปลี่ยนไป ปกป้องลูกจากสื่อที่แสดงความรุนแรงหรือยั่วยุ คอยให้กำลังใจแต่ไม่กดดันลูกในเรื่องการเรียน ให้ลูกมีงานอดิเรกหรือวิธีหย่อนใจเฉพาะตัว เป็นผู้ฟังที่ดีสำหรับลูก
“ตลกประจำบ้าน”	หาเวลาว่างในแต่ละวันเล่นกับลูก หาอะไรสนุก ทำด้วยกัน มีอารมณ์ขันและแสดงอารมณ์ขันในกิจวัตรประจำวัน ไปดูหนังเบา ๆ ที่ได้หัวเราะด้วยกัน เก็บภาพและสิ่งของสมัยเด็ก ๆ ไว้นำกลับมายิ้มด้วยกันยามว่าง
“นักรณรงค์เพื่อสิทธิมนุษยชน”	แสดงความเคารพในสิทธิและความคิดเห็นของลูก ส่งเสริมให้ลูกได้สัมผัสกับบุคคลและความคิดที่หลากหลายเพื่อเพาะความเคารพให้ผู้อื่นเช่นกัน
“บ่อกำเนิดแห่งความเข้าใจ	แสดงความรักความเมตตาเป็นอาจิณ ใช้คำพูดที่ไพเราะอ่อนหวานต่อ

บทบาท	หน้าที่
และความเมตตาเพื่อนมนุษย์"	ลูก สอนให้ลูกเอาใจเขามาใส่ใจเราด้วยคำถามเช่น “ลูกรู้สึกอย่างไรถ้าเป็นเขา…..” ให้ความชื่นชมเมื่อลูกแสดงความเมตตาผู้อื่น ๆ และมีท่าทีที่ชัดเจนเมื่อลูกแสดงความไม่น่ารักกับผู้อื่น มีกิจกรรมทำบุญทำทานร่วมกันทั้งครอบครัวโดยให้ลูกเป็นต้นคิดหรือตัวตั้งตัวตี

อย่างไรก็ตาม ถ้าสังเคราะห์บทบาทต่าง ๆ เหล่านี้ให้เห็นในลักษณะร่วมกันบางประการแล้ว พ่อแม่ก็อาจ “**ใจชื้น**” ขึ้นเล็กน้อยว่า “**ยุทธศาสตร์**” หลักในการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดจนบุคลิกภาพและทักษะทางอารมณ์ของลูกนั้น ก็ไม่ได้ต่างไปจากลักษณะการจัดการเรียนการสอนแบบ Home School ภาคปฏิบัติที่สรุปไปในบทที่แล้ว ไม่ว่าจะเป็น

- การให้ความรักความอบอุ่นเป็นพื้นฐานและการ “ **อยู่ตรงนั้น**” เสมอเมื่อลูกต้องการ
- การ “**คุย**” และ “**ฟัง**” กับลูกอย่างสม่ำเสมอ และมีการสื่อสารที่ดีในครอบครัว
- การให้ลูกมีประสบการณ์ตรงกับสิ่งต่าง ๆ โดยพ่อแม่พยายามไม่มีวิตกจริตเกินไปนัก
- การไม่ปกป้องลูกจากปัญหาและกระบวนการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง
- การเป็นต้นแบบที่ดีให้ลูกในเรื่องที่ต้องการสอนลูก

และทั้งหมดนี้จุดใหญ่ใจความที่น่าจะสรุปได้ชัดเจนก็คือการมุ่งจัดสภาพการณ์และประสบการณ์ การเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อให้เด็กเป็น active learner[13] หรือเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ด้วยตนเองอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในเชิงวิชาการหรือในเชิงอารมณ์ สังคมก็ตาม โดยเน้นให้เด็ก “**ทำเอง-คิดเอง-เรียนรู้เอง**” เป็นหลักสำคัญ

นี่คือข้อสรุปสำคัญเชิง “**ทฤษฎี**” ที่สอดคล้องกับประสบการณ์ภาค “**ปฏิบัติ**” ของครอบครัว Home School หลายครอบครัวที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

และเป็นข้อสรุปเชิงหลักการสำคัญสำหรับพ่อแม่อีกหลายครอบครัวที่กำลังคิดจะก้าวเข้ามาในเส้นทางเดียวกัน

<u>ความสำคัญของเครือข่ายและความเป็นชุมชน</u>

ท้ายบทนี้ สิ่งที่อาจเป็นกำลังใจและข้อคิดเพิ่มเติมสำหรับพ่อแม่ที่อาจกำลัง “**หนักใจ**” กับภาระอันท้าทายในการจัด Home School ก็คือครอบครัวจำนวนไม่น้อยที่มี “**แหล่งเติมพลัง**” ให้แก่ตนเอง โดยการรวมตัวกันเป็น “**กลุ่มครอบครัว Home School**” ที่อาจรวมกันขึ้นเป็นชุมชนย่อย ๆ ที่มีเจตนารมณ์ตรงกันและสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกัน

บทบาทของพ่อแม่ในบ้านแห่งการเรียนรู้ที่ดีนั้น มีตั้งแต่การเป็น “ยอดนักสังเกต” “ขุนคลังกำลังใจ” ไปจนถึงการเป็น “โค้ช” และ “ผู้ว่าการสื่อสารแห่งครอบครัว”

จริงอยู่ที่พลังในการจัด Home School ของพ่อแม่มีพื้นฐานมาจากความรักและความเสียสละเพื่อลูกเป็นฐานสำคัญ แต่ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ในบ้านอันเป็นภาระหนักนั้น พ่อแม่แต่ละครอบครัวก็มีสิทธิที่จะล้า หรือ "**ฟิวส์ขาด**" (burnout) ได้เป็นครั้งคราว[14]

ดังนั้น การสร้างความเป็นชุมชนหรือความเป็นประชาคมให้เป็นกลุ่มก้อนเพื่อสนับสนุนแรงกาย แรงใจ แรงปัญญา ซึ่งกันและกัน จึงไม่ใช่เรื่องเสียหายแต่อย่างใดเลย

ในบทต้น ๆ ก็ได้กล่าวไปแล้วว่าในการจัด Home School ในต่างประเทศนั้นการมี local support group ระหว่างกลุ่มพ่อแม่ Home School ด้วยกัน เป็นเรื่องปกติและออกจะเป็นเรื่องจำเป็นด้วยซ้ำ เมื่อพิจารณาว่าพ่อแม่กลุ่มนี้ต่างก็ต้องการ "**แลกเปลี่ยนเรียนรู้**" ระหว่างกันเพื่อนำไปปรับปรุงโรงเรียนในบ้านของตนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป[15]

กิจกรรมเครือข่ายของกลุ่มพ่อแม่ Home School[16]
• จัดประชุมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนทัศนะ ปัญหา ประสบการณ์เป็นครั้งคราว • ไปทัศนศึกษาร่วมกันหลาย ๆ ครอบครัว • จัดวิทยากรมาบรรยายพิเศษให้สมาชิกในกลุ่ม • พบปะสังสรรค์ จัดงานปาร์ตี้เพื่อกระชับสัมพันธ์กัน • จัดงานประจำปีของกลุ่มซึ่งอาจทำในรูปนิทรรศการ ผลงานของลูก ๆ สมาชิก การแสดงละคร หรือดนตรี • จัดนิทรรศการหลักสูตร นำบริษัทห้างร้านที่ทำสื่อดี ๆ มาเสนอผลิตภัณฑ์ • จัดสัมมนาวิชาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่สนใจสำหรับสมาชิก • จัดตั้งห้องสมุดเล็ก ๆ ของกลุ่มเป็นแหล่งหยิบยืมหนังสือที่เกี่ยวข้องกับการจัด Home School สำหรับสมาชิก • จัดทำหนังสือหรืออนุทินประจำปี บันทึกความทรงจำร่วมกัน • ประสานกับหน่วยงานที่ให้บริการทดสอบ (Testing) หรือครูผู้ชำนาญการมาให้บริการแนะนำปรึกษาเรื่องการสอบวัดความรู้ด้านต่าง ๆ

นอกจากนี้ การดึงชุมชนและกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนเข้ามาร่วมในกระบวนการ Home School ก็ยิ่งเป็นประโยชน์ทวีคูณ เพราะหากจะว่าไป ชุมชนใด ๆ ก็ย่อมประกอบด้วยสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็งนั่นเอง การทำการใด ๆ เช่นเรื่อง Home School ของบางครอบครัวในชุมชนที่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนนั้น ก็ย่อมเป็นแรงหนุนให้ครอบครัวนั้นรู้สึกอบอุ่น มั่นคง ในการกระทำของตนเอง และในทางกลับกัน สายใยระหว่างครอบครัวต่าง ๆ ในชุมชนก็ย่อมส่งผลให้ชุมชนนั้น ๆ เข้มแข็งและมั่นคงขึ้นด้วย

เชิงอรรถบทที่ 5

1 Gardner, H. The Disciplined Mind New York : Simon & Schuster, 1999.

2 เรื่องเดียวกัน, pp. 63-66.

3 เรื่องเดียวกัน

4 Gardner,H. Multiple Intelligence New York : Basic Books, 1993.

5 Shapiro, L.E. How to Raise a child with a High E.Q. New York : Harper Collins Publishers, 1997.

6 เรื่องเดียวกัน, pp. 8-11.

7 Goleman, D. Emotional Intelligence London : Bloomsburg, 1995.

8 Salovey, P. and Mayer, J. "Emotional Intelligence." Imagination, Cognition and Personality. 9 (3), pp.185-211.อ้างใน Shapiro, L.E. How to Raise a Child with a High E.Q., อ้างแล้ว, pp. 5-8.

9 Shapiro, L.E., อ้างแล้ว, หน้า 11.

10 เรื่องเดียวกัน, p. 5

11 Conner,B. The Parent's Journal New York : Bantam Books, 1997.

12 เรื่องเดียวกัน

13 Darling-Hammond, L. The Right to Learn San Francisco : Jossey-Bass, Inc., 1997.

14 Bell, D. The Ultimate Guide to Homeschooling Nashville, TN : Thomas Nelson, 1997, pp. 151-184.

15 เรื่องเดียวกัน, หน้า 179-82.

16 Wade Jr., T.E.(et.al.). The Home School Manual Michigan : Gazelle Publications, 1998, pp. 115-120.

บทที่ 6
ในมุมมองของมาตรฐานการศึกษา

จากหลากหลาย "***ไร้รูปแบบ***" ที่ชัดเจนของการจัด Home School ตามที่กล่าวมาทำให้นำไปสู่ประเด็นที่ยุ่งยากลำบากใจประเด็นหนึ่ง โดยเฉพาะจากมุมมองของนักการศึกษาหรือหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ดูแลกิจการการศึกษาในพื้นที่ นั่นก็คือประเด็นเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาหรือการ *"**ประกันคุณภาพ**"* การจัดการเรียนการสอนตามแบบ Home School

<u>จากการ "*วัดผล*" คือการ "*วัดคน*"</u>

สิ่งที่ทำให้ยุ่งยากเป็นพิเศษก็คือ ในการจัดการเรียนการสอนแบบ Home School นั้น โดยมากเป็นการจัดที่มุ่งพัฒนาเด็กรอบด้านอย่างเป็นองค์รวม ทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์สังคม ดังที่กล่าวมาแล้วและเป็นการจัดในบรรยากาศแบบครอบครัว**ที่ "ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นการเรียนรู้"** ดังนั้นในงานวัดผลประเมินผลจึงเป็นงานที่ละเอียดอ่อนและยุ่งยากตามไปด้วย

แนวโน้มเทคนิควิธีการวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนการสอนแบบ Home School จึงค่อนข้างจะไปในทางที่ *"**เจาะลึก**"* เพื่อเข้าให้ถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สลับซับซ้อนของเด็กแต่ละคน

ในการนี้มิได้หมายความว่าการวัดผลประเมินผลแบบ Home School จะปฏิเสธวิธีการวัดผลประเมินผลแบบเดิม หากหมายความว่า การวัดผลประเมินผลแบบ Home School ต้องมีเทคนิควิธีการอะไรที่ *"**มากกว่านั้น**"*

อย่างเช่นการใช้แบบทดสอบต่างๆอันเป็นแนวทางดั้งเดิมนั้นก็ยังคงใช้ได้ โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกานั้น มลรัฐส่วนใหญ่ก็มีข้อกำหนดให้นักเรียน Home School ต้องมีการสอบเทียบมาตรฐานความรู้ด้วยแบบทดสอบมาตรฐานต่างๆเป็นระยะๆอยู่แล้ว[2] และในแง่พ่อแม่เองก็คงอยากรู้ด้วยว่าลูกๆที่เรียนแบบไม่ค่อยเป็นทางการอยู่กับบ้านนี้มีความรู้ *"**สู้**"* เขาได้หรือไม่

อย่างไรก็ตาม ในการจัด Home School ที่หลากหลายอย่างที่เป็นอยู่นี้ มีการเสนอแนะเทคนิควิธีการเพิ่มเติมอีกมากมายเพื่อให้เข้าถึงเนื้อแท้ของการเรียนรู้ หรือที่ในวงการวัดผลประเมินผลเรียกเทคนิคเหล่านี้ว่าเป็นการ *"**ประเมินผลเนื้อแท้**"* (Anthentic Assessment)[3] หรือ *"**การประเมินผลทางเลือก**"* (Alternative Assessment)[4] ยกตัวอย่างเช่น

1. <u>การสอบอัตนัย</u> โดยเชื่อว่าการสอบโดยการให้เด็กเขียนอธิบายสิ่งต่างๆนั้น นอกจากจะวัดความรู้ได้เหมือนแบบทดสอบปรนัยทั่วๆไปแล้ว ยังแถมด้วยการวัดถึงการใช้ภาษา ตลอดจนระบบการคิดของเด็กได้อีกด้วย[5]

2. <u>การประเมินผลในรูปโครงงาน</u> ได้แก่ การให้เด็กแสดงออกถึงการเรียนรู้เนื้อหา โดยการนำเสนอโครงงานสิ่งประดิษฐ์ รายงาน หรือการสาธิตกระบวนการบางอย่างจากสิ่งที่เด็กได้ไปเห็นหรือเรียนรู้มาโดยตรง เช่น

- *การจัดนิทรรศการขนาดย่อย เช่น นิทรรศการประวัติศาสตร์ท้องถิ่น*
- *การทำโมเดลจำลองของวัตถุต่างๆ*
- *การสาธิตการทดลองทางวิทยาศาสตร์*
- *การทำอาหารต่างชาติหรือเล่นเครื่องดนตรีต่างชาติประกอบนิทรรศการทางวัฒนธรรม*
- *การทำวิจัยโดยมีการเสนอปากเปล่า*
- *การเล่นละคร*
- *การทำหนังสือพิมพ์ หรือวารสารประจำครอบครัว*

หัวใจของเทคนิคนี้คือการให้เด็กมีประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งจากเนื้อหาและทฤษฎีและจากประสบการณ์ตรงที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงการกลั่นกรองประยุกต์ความรู้นั้นมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม[6]

3. <u>การเขียนอนุทินประเมินผล</u> (Narrative report) เป็นอีกเทคนิคหนึ่งที่นักวิชาการหลายคนพยายามส่งเสริมให้พ่อแม่ใช้มากขึ้น โดยเชื่อว่าการบันทึกความทรงจำเกี่ยวกับการเรียนรู้ของลูกรายวันหรือรายสัปดาห์จะทำให้ได้ภาพที่ละเอียดลุ่มลึกเกี่ยวกับการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กผู้นั้น ทั้งนี้การเขียนอนุทินอาจทำได้ตั้งแต่การเขียนง่าย ๆ เชิงบรรยาย (descriptive) ไปจนถึงการบันทึกเชิงประเมินผล (evaluative) ซึ่งเจาะจงกับหัวข้อการเรียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะก็ได้[7]

4. <u>แฟ้มสะสมงาน</u> (Portfolio) เป็นอีกเทคนิคหนึ่งที่กำลังแพร่หลายมากถึงกับบางมลรัฐมีการกำหนดให้พ่อแม่ต้องจัดทำแฟ้มสะสมงานไว้ด้วยซ้ำ ซึ่งหลักการของการทำแฟ้มที่สำคัญก็คือการบันทึกหลักฐานการสอนและการเรียนรู้ไว้ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทุกแง่ทุกมุมให้มากที่สุด ดังนั้น เนื้อในของแฟ้มจึงอาจประกอบด้วยเอกสารหลักฐานที่หลากหลาย นับตั้งแต่แผนการสอน ผลการสอบวัดความรู้ ตัวอย่างการบ้านหรือเรียงความของเด็ก ไปจนถึงภาพถ่าย รูปวาด วิดีทัศน์ที่ถ่ายไว้ขณะเรียน เป็นต้น ซึ่งในการพิจารณาเนื้อหาใน Portfolio นี้ ผู้พิจารณาก็ต้องมีวิจารณญาณที่แก้ (authentic judgement) ในการชั่งน้ำหนักแลตีความระหว่างหลักฐานต่าง ๆด้วยว่าเด็กได้เรียนรู้และมีพัฒนาการดีเพียงไร[8]

ทั้งนี้หลักฐาน “**การเรียนรู้**” ที่อาจบรรจุอยู่ในแฟ้มสะสมงานนั้นมีมากมาย เช่น[9]

- ตัวอย่างงานหรือการบ้านที่ทำแล้ว
- รูปถ่ายการไปทัศนศึกษา หรือโครงงานที่เด็กทำ
- กระดาษร่างเค้าโครงรายงานที่เด็กทำ
- จดหมาย/บทกลอน/นิทาน/ไดอารี่ที่เด็กเขียน

- แบบทดสอบพร้อมคะแนน
- บันทึกการสัมภาษณ์เด็ก
- หลักฐานแสดงการเข้าร่วมในการแข่งขันหรือการประกวดต่าง ๆ
- รายการหนังสือที่อ่าน พร้อมสาระโดยสังเขป
- สำเนาหน้าสารบัญของตำราที่ใช้ในหลักสูตร
- เอกสารแผ่นปลิวจากสถานที่ที่ไปชม
- รายการหนังสืออ้างอิงประจำแต่ละวิชา
- แผนการสอนและเค้าโครงเนื้อหาแต่ละวิชา
- รูปถ่ายบรรยากาศการเรียนในบ้าน รูปคอมพิวเตอร์ที่ใช้ รูปชั้นหนังสือ
- รายการวิดีทัศน์เพื่อการศึกษาที่มีเก็บไว้
- รายการเครื่องมือ/อุปกรณ์ออกกำลังกายที่มี
- รูปถ่ายงานสังสรรค์ในกลุ่มเด็กใกล้เคียง/การแข่งขันกีฬากับกลุ่มเพื่อน
- แบบประเมินตนเองของเด็ก
- บันทึกเพิ่มเติมในแต่ละเรื่องจากบิดามารดา

จะเห็นได้ว่าโดยลักษณะ **“หลักฐานการเรียนรู้”** ที่สามารถบรรจุอยู่ในแฟ้มสะสมของเด็กแต่ละคนนี้พ่อแม่ต้อง **“ใส่ใจ”** กับกิจกรรมต่างๆ ที่ลูกทำค่อนข้างมาก โดยที่กิจกรรมที่ดำเนินไปในแต่ละวันไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมใดก็สามารถ **“สะท้อน”** การเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนได้ทั้งสิ้น และที่สำคัญคือการทำให้เห็น **“เนื้อแท้”** และความเป็นตัวตนของเด็กแต่ละคน ซึ่งต่างจากการประเมินผลดั้งเดิมที่มักจะเน้นแต่ **“ผลสัมฤทธิ์”** ของเด็กเท่านั้น

เปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างการประเมินผลโดยทดสอบ

กับการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน[10]

แบบทดสอบ	แฟ้มสะสม
• เกิดขึ้นตามระบบเวลาที่กำหนด ไม่เป็นธรรมชาติ • ให้ข้อมูลเชิง “สรุป” เกี่ยวกับความสามารถของเด็ก • ไม่ได้ให้ข้อมูลที่จะช่วยในการวินิจฉัยหรือ “อ่าน” เด็กแต่ละคน • มุ่งจัดอันดับเด็ก • เป็นการวัดผลครั้งเดียวในช่วงเวลาสั้น ๆ ในเทคนิควิธีการเดียว • อาจวัดในสิ่งที่มิได้มีความหมายแต่อย่างใดกับเด็กหรือไม่ใช่สิ่งที่เด็กสนใจ • ให้เด็กสนองตอบโดยใช้ความรู้เฉพาะเป็นเรื่อง ๆ ที่ตรงต่อแบบทดสอบนั้น ๆ • เป็นประโยชน์ต่อพ่อแม่ค่อนข้างน้อยในการใช้เป็นข้อมูลเพื่อช่วยเหลือบุตรตนเอง • ไม่เอื้อต่อการเปิดประเด็นสนทนาระหว่าง ครู-พ่อแม่-นักเรียน • ส่งเสริมแนวคิดที่ให้ครูและหลักสูตรเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้	• เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตามกระบวนการเรียนรู้โดยธรรมชาติของเด็ก • ให้ข้อมูลเชิง “พัฒนา” เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนจุดเด่นจุดอ่อนของเด็กแต่ละคน • ให้ข้อมูลที่ค่อนข้างละเอียดอ่อนหลากหลายเพื่อความเข้าใจเด็กแต่ละคน • เน้นความเข้าใจเด็กแต่ละคนมากกว่าการจัดอันดับเด็ก • เป็นการวัดผลต่อเนื่องที่เปิดโอกาสให้ใช้วิธีการที่หลากหลาย • มุ่งวัดในสิ่งที่เป็นเนื้อแท้ของเด็กแต่ละคน โดยมีฐานอยู่บนสิ่งที่เด็กสนใจหรือมีความหมายต่อเด็ก • ให้เด็ก “สะท้อน” ความรู้ที่เปิดโอกาสให้สำหรับการผสมผสานความรู้หลาย ๆ ด้าน • ให้ข้อมูลที่ลึกซึ้งที่อาจช่วยให้พ่อแม่เข้าใจบุตรของตนมากขึ้น • เอื้อต่อการเปิดการสนทนาที่มีคุณค่าระหว่าง ครู-พ่อแม่-นักเรียน • ส่งเสริมแนวคิดให้เด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้

โดยสรุปแล้ว เทคนิคการวัดประเมินผลที่อาจประยุกต์ใช้ในการจัด Home School จึงมีค่อนข้างหลากหลาย จนเกือบจะเรียกได้ว่า **"ทุกอย่างรอบตัวเป็นประจักษ์พยานการเรียนรู้"** ได้ทั้งสิ้นขึ้นอยู่กับพ่อแม่หรือครูที่ปรึกษาจะ **"ตีความ"** พยานหลักฐานเหล่านี้และ **"ตัดสิน"** เด็กแต่ละคนอย่างไร

<u>จากการ "พิพากษา" ถึง "การพัฒนา"</u>

ก่อนจะพูดถึงการตีความและใช้ประโยชน์จากข้อมูลอันหลากหลายนี้ สิ่งสำคัญที่เป็นแนวคิดหลักของการจัดการศึกษาแบบ Home School ก็คือนอกเหนือจากการสอบวัดความรู้พื้นฐานเทียบกับมาตรฐานทั่ว ๆ ไป อันเป็นการวัดแบบ **"พิพากษา"** คือตัดสินว่าเด็กคนไหน **"รู้หรือไม่รู้"** และ **"รู้แค่ไหน"** ในวิชาที่ทดสอบแล้ว สิ่งสำคัญที่พ่อแม่และนักการศึกษารุ่นใหม่เน้นหนักหนาก็คือการวัดเชิง **"พัฒนา"** ที่มุ่งวินิจฉัยพัฒนาการและกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมของเด็กแต่ละคน โดยเฉพาะในประการหลังนี้ นอกจากจะหมายถึงการตีความพยานหลักฐานต่าง ๆ โดยมุ่ง **"เข้าถึงความคิดจิตใจ"** ของเด็กแล้ว วัตถุประสงค์สำคัญที่กลายเป็นยุทธศาสตร์การประเมินผลที่น่าสนใจ คือการใช้วิธีการประเมินผลเอง เป็นเครื่องกระตุ้นพัฒนาการของเด็กไปในตัว อย่างเช่นการทำแฟ้มสะสมงานนั้น ก็ทำในแบบที่กระตุ้นให้เด็กได้เรียนรู้และแประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องดดยอาศัยกลยุทธต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นอย่างตั้งใจ เช่น

- *ให้นักเรียนเป็นผู้ตัดสินว่าจะบรรจุ "**อะไร**" ในแฟ้มสะสมงานแต่ละวิชาบ้างและเป็นผู้รับผิดชอบ "**แฟ้ม**" ด้วยตนเอง*
- *ให้นักเรียนเป็นผู้มีส่วนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ในวิชานั้น ๆ*
- *ให้นักเรียนเขียนประเมินตนเองในชิ้นงานแต่ละชิ้นเทียบกับเป้าหมายก่อนจะบรรจะลงในแฟ้ม*
- *ให้มีการประชุมทบทวนสิ่งต่าง ๆ ในแฟ้มร่วมกับเด็กเห็นระยะ ๆ*

*ให้เด็กมีโอกาสเสนอ "**แฟ้มสะสมงาน**" ด้วยตนเองเมื่อสิ้นสุดการเรียนวิชานั้นหรือเมื่อสิ้นระยะการเรียนที่กำหนดไว้*

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จุดสำคัญ คือ การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกันให้เป็นรูปธรรมในการเรียนเรื่องใด ๆ ที่จะกลายมาเป็น "เกณฑ์" ในการประเมินชี้วัดระดับความสำเร็จในการเรียน ไม่ว่าจะให้เด็กเป็นผู้ประเมินตนเอง หรือให้พ่อแม่ประเมินก็ตาม[13]

เทคนิคการวัดประเมินผลที่อาจประยุกต์ใช้ในการจัด Home School มีค่อนข้างหลากหลาย จนเรียกได้ว่า “ทุกอย่างรอบตัวเป็นประจักษ์พยานการเรียนรู้” ได้ทั้งสิ้น ขึ้นอยู่กับพ่อแม่หรือครูที่ปรึกษาจะ “ตีความ” พยานหลักฐานเหล่านี้และ “ตัดสิน” เด็กแต่ละคนอย่างไร

ทั้งนี้ในภาคผนวกได้แสดงตัวอย่างแบบฟอร์มที่ใช้ประกอบการจัดทำ Portfolio ตลอดจนแบบประเมินอย่าง ง่าย ๆ ที่ใช้ในการประเมินผลงานต่าง ๆในแฟ้ม ซึ่งอาจนำไปประยุกต์ใช้ได้กับการเรียนรายวิชาทั่ว ๆ ไป

ความสำเร็จของเด็ก Home School

จากกลยุทธการเรียนอยู่กับบ้าน ประกอบกับเทคนิคการประเมินผลที่ช่วยกระตุ้นการพัฒนาขีดความสามารถของเด็กตามที่กล่าวมา นับว่ามีส่วนช่วยอธิบายความสำเร็จของเด็ก Home School อยู่ไม่น้อย

ผลการวิจัยในสหรัฐหลายชิ้นได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการและสัมฤทธิผลทางการเรียนระหว่างเด็ก Home School กับเด็กในโรงเรียนปกติ ซึ่งผลในภาพรวมค่อนข้างจะชี้ไปในทางเดียวกันคือเด็ก Home School ดูจะไม่ได้ "**ผิดปกติ**" อย่างที่คนจำนวนไม่น้อยคิด ตรงกันข้ามเด็กที่เรียนกับพ่อแม่อยู่กับบ้านค่อนข้างจะ "**ไปได้ดี**" กว่าเด็กทั่ว ๆ ไปในการเปรียบเทียบพัฒนาการและความสามารถด้านต่าง ๆ เสียด้วยซ้ำ

- งานวิจัยหลายชิ้นพบว่าเด็ก Home School มีสัมฤทธิผลในวิชาพื้นฐาน เช่น การอ่าน การเขียน คณิตศาสตร์ดีกว่าเด็กในโรงเรียนปกติในระดับชั้นเรียนเดียวกัน (Griffith , 1997 , pp. 3-4) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างเล็ก จึงยังอาจไม่เป็นข้อสรุปที่ชัดเจนได้
- งานวิจัยอีกจำนวนหนึ่งมุ่งไปที่การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางบุคลิกภาพ อารมณ์ ความรู้สึกของเด็ก Home School เปรียบเทียบกับเด็กทั่วไป ซึ่งผลการวิจัยชี้ว่าเด็ก Home School ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการปรับตัวทางสังคมไม่ต่างจากเด็กทั่งไป และมีงานบางชิ้นที่ชี้ว่าเด็ก Home School ค่อนข้างจะมั่นใจและเป็นตัวของตัวเองมากกว่าและมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาทางการปรับตัวอันเนื่องจากแรงกดดันในกลุ่มเพื่อน (peer pressure) น้อยกว่า[15]
- งานที่น่าสนใจชิ้นหนึ่งคือ การทำกรณีศึกษาผู้ใหญ่ 53 คนที่ได้รับการศึกษาแบบ Home School ในวัยเด็กพบว่าทั้งหมดไม่มีใครตกงานหรือต้องพึ่งเงินประกันสังคม และที่น่าสังเกตคือในจำนวนนี้เป็นเจ้าของกิจการของตนเองอยู่ไม่น้อย นอกจากนี้ร้อยละ 75 กล่าวว่าการเรียนอยู่กับบ้านเป็นการเพิ่มพูนทักษะทางสังคมให้ตน และร้อยละ 96 ระบุว่า หากย้อนเวลากลับไปได้ก็ยังคงเลือกที่จะเรียนอยู่กับบ้านอีก[16]

จุดสำคัญคือการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกันให้เป็นรูปธรรมในการเรียนเรื่องใดๆ ที่จะกลายมาเป็น “เกณฑ์” ในการประเมินชี้วัดระดับความสำเร็จในการเรียนไม่ว่าจะให้เด็กเป็นผู้ประเมินตนเองหรือให้พ่อแม่ประเมินก็ตาม

ในประเทศอังกฤษ เด็กหนุ่มคนหนึ่งชื่อ Nick Everdell ในประเทศอังกฤษ เล่าถึงประสบการณ์ของการออกจากโรงเรียนมาอยู่กับบ้านว่า [17]

.....เมื่อตอนที่ออกจากโรงเรียนมาเมื่อตอนอายุ 13 ปีนั้นผมออกมาพร้อมกับคำพูดฝังหัวจากครูว่าการสอบให้ได้ O-level (หมายเหตุ : การสอบวัดมาตรฐานความรู้ขั้นต่ำของผู้จบชั้นมัธยมในอังกฤษ) นั้นก็ยากเกินไปเสียแล้วสำหรับผม และผมต้องใช้เวลาหลายเดือนกว่าที่จะเอา "คำสาป" นี้ออกจากหัวผมได้ หลังจากนั้น ผมเริ่มเรียนอยู่กับบ้าน ทางไปรษณีย์โดยมีพ่อแม่คอยช่วย และเลือกเรียนเฉพาะวิชาที่ผมรู้สึกว่าผมสนใจ ถึงตอนนั้นเองที่ผมกลับพบว่าวิชาพวกนี้ไม่ได้ยากอย่างที่คิด ผม "เรียน" วิชาเหล่านี้เฉพาะในตอนเช้าเป็นเวลาราว 2 ปี โดยจัดตารางไว้ล่วงหน้าว่าผมควรจะจบบทเรียนไหนของวิชาใดเมื่อใด เพื่อให้ไปบรรจบพร้อมกัน ทันเวลาที่จะสอบเทียบความรู้ .....เมื่อเจอบทเรียนตอนไหนไม่เข้าใจ ผมก็ไม่ได้รู้สึกกดดันเหมือนสมัยอยู่โรงเรียน ผมก็เพียงกลับไปทบทวนบทเรียนใหม่จนเข้าใจ.....

.....ผมพบว่าการเรียนนั้นไม่ยากเลย มันเป็นกระบวนการที่เป็นขั้นตอนจากบทเรียนหนึ่งไปสู่บทต่อ ๆ ไป เท่านั้น แต่ที่สำคัญที่ทำให้ทุกอย่างง่ายลงคือการที่ผมได้เรียนในบรรยากาศที่ผ่อนคลายที่ผมไม่เคยได้จากโรงเรียนและเมื่อการสอบเทียบความรู้มาถึงจริง ๆ ผมก็พบว่ามันไม่ได้ยากเลย.....

.....โดยสรุปแล้ว การผันมาได้จากโรงเรียนนับเป็นจุดหักเหในชีวิตผมจากความทุกข์ในการเรียนมาเป็นความปีติและมั่นใจที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จนแทบจะกล่าวได้ว่า การสอบได้ O-level เป็นเพียงผลพลอยได้จากความสุขในการเรียนเท่านั้น

เด็กหนุ่ม Nick คนนี้สอบผ่าน O-level โดยได้เกรด A ทั้ง 7 วิชาที่สอบและยังก้าวต่อไปสอบได้ A-level โดยกระบวนการเรียนด้วยตนเองอีกเช่นกัน ปัจจุบันเขาได้เข้าศึกษาชั้นอุดมศึกษา ณ King's College เมือง Cambridge ประเทศอังกฤษ

ในสหรัฐอเมริกานั้น ความสำเร็จของเด็ก Home School ทำให้มหาวิทยาลัยชั้นนำจำนวนไม่น้อยหันมาให้โอกาสแก่เด็ก อันเป็นผลผลิตของการศึกษาทางเลือกแบบนี้มากขึ้น

ตัวอย่างวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยชั้นนำในสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ที่รับเด็ก Home School เข้าศึกษา[18]
• Antioch College
• Boston University
• Brigham Young University
• Brown University
• Carnegie-Mellon University
• Dartmouth College
• Harvard University

ตัวอย่างวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยชั้นนำในสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ที่รับเด็ก Home School เข้าศึกษา
• New York University • Ohio State University • Oxford University • Pennsylvania State University • Princeton University • Texas A&M University • University of Arizona • University of California • University of Michigan • University of Minnesota • University of North Carolina • University of Wisconsin • University of Washington • Yale University

โดยสรุปแล้ว รูปแบบการเรียนการสอนตลอดจนการวัดสัมฤทธิผลของการจัดการศึกษาตามแบบ Home school ดังที่กล่าวมา นับว่าเป็นที่ยอมรับพอสมควรในหมู่นักการศึกษา สถานศึกษา และสังคมโดยส่วนรวม จากแนวโน้มความสำเร็จที่สถาบันอุดมศึกษาชั้นนำหลายแห่งในสหรัฐยอมรับเด็ก Home School เข้าศึกษาต่อและแสดงความพอใจใน "**ไฟแห่งการเรียนรู้**" ของเด็ก Home School เหล่านี้ ทำให้เชื่อได้ว่า ในอนาคต กระแส Home School จะพึงได้รับแรงหนุนที่ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองหันมาสนใจรูปแบบการศึกษาทางเลือกแบบนี้มากยิ่งขึ้น

จากแนวโน้มความสำเร็จที่สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งในสหรัฐและดูจะพออกพอใจใน “ไฟแห่งการเรียนรู้” ของเด็ก Home school เหล่านี้ ทำให้เชื่อได้ว่าในอนาคต กรแส Home school น่าจะได้รับแรงหนุนที่ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองหันมาสนใจรูปแบบการศึกษาทางเลือกแบบนี้มากขึ้น

เชิงอรรถบทที่6

1 Griffith, M. The Homeschooling Handbook, pp. 115-132.

2 Wade Jr., T.E.(et.al.). The Home School Manual, pp. 372.

3 Darling-Hammond, L.; Ancess, J.; and Falk, B. Authentic Assessment in Action New York : Teachers College Press, 1995, pp. 2-12

4 เรื่องเดียวกัน

5 Bell, D. The Ultimate Guide to Homeschooling, pp. 335-6.

6 เรื่องเดียวกัน, p. 336.

7 Griffith, M., อ้างแล้ว, pp. 123-4

8 Bell, D., อ้างแล้ว, p. 338

9 เรื่องเดียวกัน

10 Griffith, M. The Home Schooling Handbook, pp. 120-22, 127-32 และ Darling-Hammond, L.; Ancess, J.; และ Falk, B. Authentic Assessment in Action, pp. 6-10.

11 Holt, J. Teach Your Own. Norfolk : Lighthhouse Books, 1997, pp. 1-7. และ Darling-Hammond, L.; Ancess, J.; และ Falk, B. Authentic Assessment in Action, pp. 4-5.

12 Clemmons, J.; Laase, L.; Cooper, D.; Areglado, N,; and Dill, M. Portfolios in the Classroom New York : Scholastic Professional Books, 1993, pp. 43-50.

13 เรื่องเดียวกัน

14 HSLDA. Home Education Across the United States, pp. 3-4.

15 ในสหรัฐอเมริกามีงานวิจัยในระดับมหาวิทยาลัยหลายแห่งที่ศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวทางสังคมของเด็ก Home School อาทิ Chatam, A.D. Home vs Public Schooling : What About Relationship in Adolescence ? Doctoral Dissertation, University of Oklahoma, 1991.; Knowles, J.G. Homeschooling and Socialization University of Michigan, School of Education Study Release, 1993; Shyers, L.E. Comparison of Social Adjustment Between Home and Traditionally Schooled Students. Doctoral Dissertation, University of Florida, 1992. ทั้งนี้ ผู้ที่สนใจสามารถอ่านเพิ่มเติมได้จาก Griffith, M. The Homeschooling Handbook, pp. 3-6. และ Ray, B.D. and Wartes, J. “The Academic Achievement and Affective Development of Home-Schooled Children” In Van Galen, J. and Pitman, M.A. (ed.). Home Schooling : Political, Historical, and Pedagogical Perspectives, pp. 52-57.

16 เรื่องเดียวกัน

17 Bendell, J. School's Out, pp. 133-5.

18 Griffith, M., อ้างแล้ว, pp. 277-281.

บทที่ 7
ข้อคิดส่งท้าย

จากการศึกษาแนวทางการจัด Home School จากประสบการณ์ของประเทศต่าง ๆ (ซึ่งค่อนข้างจะหนักไปทางอเมริกาโดยความจำเป็น) ผู้วิจัยหวังว่าอย่างน้อยที่สุดข้อสรุปประการหนึ่งน่าจะแจ่มชัดสำหรับทุกคนที่ได้อ่านรายงานนี้

นั่นคือการจัดโรงเรียนในบ้านหรือ Home School นั้นเป็นกระแสความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่มาแรงและเชื่อแน่ว่ามีแต่จะแพร่หลายยิ่งขึ้น แต่จะช้าหรือเร็วก็ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละประเทศ

เพราะเรื่องการจัด Home School นั้น เป็นปรากฏการณ์ที่มีปัจจัยสนับสนุนหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นบรรยากาศของเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนในหลายประเทศที่ส่งเสริมให้คนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามามากขึ้น ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ทำให้การเรียนรู้อยู่กับบ้านเป็นไปโดยสะดวกง่ายดายยิ่งขึ้น ตลอดจนความย่อหย่อนของระบบการศึกษาปกติเองที่ทำให้คนหันมา "**ทำเอง**" เพื่อให้แน่ใจว่าลูกหลานของตนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

ทั้งหมดนี้ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่ทำให้กระแก Home School น่าจะมีแต่ขึ้นไม่มีตก

ประเด็นสำคัญคือ ทำอย่างไรสังคมจะได้ประโยชน์สูงสุดจากปรากฏการณ์นี้

<u>ความงดงามของความหลากหลาย?</u>

ประเด็นหนึ่งที่น่าคิดคือ เมื่อมีการศึกษาแบบ Home School ขึ้นเป็นล่ำเป็นสันแล้ว จะเกิดอะไรขึ้นกับโรงเรียนและสถานศึกษาปกติ

คำตอบก็คืออาจจะเกิดก็ได้ ไม่เกิดก็ได้

ถ้ามองโลกในแง่สร้างสรรค์ การมีการศึกษาทางเลือกแบบ Home School ขึ้นมา ก็เสมือนกระบวนการโอนกิจการของรัฐให้เป็นของเอกชน ลดการผูกขาด และเพิ่มบรรยากาศการแข่งขันในระบบมากขึ้น ซึ่งน่าจะส่งผลดีต่อระบบในภาพรวม

เป็นไปได้ที่เด็ก Home School อาจโชว์ฝีไม้ลายมือได้ดี สอบเข้าแพทย์จุฬา ฯ ได้ที่ 1 จนนักเรียนต่าง ๆ ต้องหันมาทบทวนตนเอง

แต่การจะเป็นเช่นนั้นได้อาจต้องมีมาตรการแทรกแซงบ้าง

- **เช่น การมีการรวมกลุ่มพ่อแม่ Home School เป็นเครือข่ายระดับชาติ ที่จะสามารถ "สร้างข่าว" และ "กระจายข่าว" ได้อย่างมีพลังไปสู่สาธารณชน เพื่อให้ทราบถึงความสำเร็จหรือความก้าวหน้าใด ๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่ครอบครัว Home School**

- **เช่น การมีหน่วยงานการศึกษาหรือมหาวิทยาลัยดี ๆ ติดตามวิจัยการสอนแบบ Home School อย่างต่อเนื่อง เพื่อ "สกัด" องค์ความรู้ดี ๆ จากฝีไม้ลายมือของครอบครัวต่าง ๆ มาเล่าสู่กันฟังในวงกว้าง**
- **เช่น การมีกลไกให้โรงเรียนได้เข้ามาสัมผัสชีวิตครอบครัว Home School บ้าง อาจจัดในรูปครูที่ปรึกษา หรือศึกษานิเทศก์มาเยี่ยมเยียนเป็นครั้งคราว เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน แม้ว่าโดยโฉมหน้าทั่วไป ครูในโรงเรียนมักจะเล่นบท "ผู้ให้ความรู้ " โดยพ่อแม่เป็นฝ่าย "รับความรู้" จากครูเป็นส่วนใหญ่ก็ตาม แต่ในกระบวนการการสื่อสารสัมพันธ์กันนั้น ครูเองก็ย่อมได้ข้อคิดดี ๆ ไม่น้อย เช่นกัน**

โดยเฉพาะประเด็นหลังนี้ เป็นประเด็นที่ค่อนข้างสำคัญ เพราะจะเห็นกลไกเชื่อมติดที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนของครอบครัว Home School เองและทั้งในส่วนโรงเรียนที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

<u>เพื่อ "ความเป็นบ้านในโรงเรียน ความเป็นโรงเรียนในบ้าน"</u>

ที่สุดแล้ว สิ่งที่สังคมน่าจะได้เห็นคือการประสานสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นระหว่างบ้านกับโรงเรียน เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์การเรียนรู้ที่ดีและมีคุณค่าสำหรับเด็กทุกคนบนแผ่นดินนี้

กระแสความต้องการที่อยากจะเห็นความร่วมมือที่ดียิ่งขึ้นระหว่าง "บ้าน-โรงเรียน" นับเป็นเรื่องร่วมสมัยที่หลายประเทศก็กำลังส่งเสริมและฟื้นฟูอยู่

- ในอังกฤษมีการริเริ่มโครงการจัดทำ "**ข้อตกลงบ้าน-โรงเรียน**" (Home-School Agreement) ที่มิได้เน้นพันธะทางกฎหมายใด ๆ หากเน้นให้บ้านกับโรงเรียนทำ "**สัญญาใจ**" กันว่าจะร่วมมือกันอย่างไร ประสานกันอย่างไร ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาสูงสุดแก่เด็ก เป็นมาตรการที่ทั้งป้องกันอาการ "**บ้านไปทาง โรงเรียนไปทาง**" ที่พบเห็นบ่อยครั้ง กับทั้งเพื่อส่งเสริมให้บ้านกับโรงเรียนร่วมกันทำอะไร ๆ เพื่อเด็กมากขึ้น
- ในสิงคโปร์เพิ่งมีการตั้ง "**สภาผู้ปกครองและชุมชนเพื่อสนับสนุนโรงเรียน**" (Council of Parents and Communities in Support for School) ขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อหาหนทางนำผู้ปกครองและผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในแต่ละเขตพื้นที่ให้มากขึ้น

ในสหรัฐอเมริกาเอง ประธานาธิบดีคลินตันก็ประกาศเป็นนโยบายเมื่อ 2 ปีที่แล้วว่า มาตรการปฏิรูปการศึกษามาตรการหนึ่งคือการเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ

ดังนี้แล้วจึงไม่ค่อยสำคัญเท่าใดนัก หากจะมีครอบครัวเพียงไม่กี่ร้อยครอบครัวในบ้านเราที่สามารถก้าวไปจัด Home School ได้ ทว่าสิ่งที่สำคัญกว่านั้นก็คือครอบครัวอีกนับแสนครอบครัว แม้จะ

ไม่ต้องก้าวไปถึงขั้นจัด Home School แต่ก็เกิด “**แรงบันดาลใจ**” จากกลไกทางสังคมต่าง ๆ ให้หันมาสนใจ ใส่ใจกับการศึกษาของบุตรหลานของตนมากขึ้น อยากทำหน้าที่ “**ครูของลูก**”มากขึ้น และทำให้เกิด “**ความเป็นโรงเรียนในบ้าน**” มากขึ้น

ในขณะเดียวกัน โรงเรียนอีกนับพันนับหมื่นแห่งก็อาจถูกกระแสสังคมและปรากฏการณ์ Home School โน้มน้าวให้เห็นความสำคัญของการศึกษา “**นอกระบบ**” และบรรยากาศการเรียนรู้อันอบอุ่นแบบครอบครัวจนอาจเกิดแรงบันดาลใจให้อยาก “**ทำโรงเรียนให้เป็นบ้าน**” มากขึ้นเช่นกัน

สัจธรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุข
• ครูคือมัคคุเทศก์ไม่ใช่นักเทศน์ • การเรียนรู้คือการเดินทางไม่ใช่จุดหมายปลายทาง • การค้นพบคือการพบคำถามในคำตอบไม่ใช่พบคำตอบของคำถาม • กระบวนการคือการค้นหาความคิดไม่ใช่ค้นหาแต่เนื้อหาสาระ • เป้าหมายการเรียนรู้คือจิตใจที่เปิดกว้าง • การทดสอบคือการพัฒนาไม่ใช่การพิพากษา

หากเป็นเช่นนั้นได้เราคงบรรลุถึงเป้าหมายของการทำให้การศึกษาเป็นเรื่องของทุกคนและทุกคนมีส่วนในการศึกษา (Education for All and All for Education) ได้มากยิ่งขึ้น และในอนาคตเราก็อาจเห็นครอบครัว สถาบันศาสนา ชุมชน องค์กรธุรกิจ สื่อมวลชน พรรคการเมือง และสถานศึกษาร่วมมือกันเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวเพื่อพัฒนาและประสานการเรียนรู้ที่ดีที่สุดสำหรับเด็ก ๆ ของเรา

<u>บทบาทอันพึงจะเป็นของรัฐ</u>

จากประสบการณ์ของนานาประเทศชี้ชัดว่าหากจะมีแบบการศึกษา Home School เกิดขึ้นในบ้านเราแล้ว รัฐจะต้องถ่วงดุลให้ดีระหว่างมาตรการต่าง ๆทั้งที่เป็นการ “**กำกับ**” ได้แก่การวางหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมต่าง ๆ สำหรับพ่อแม่ที่จะข้ามาจัด Home School การ “**สนับสนุน**” ได้แก่การหามาตรการแนะนำ แนะแนวทางให้ข่างสารข้อมูลแก่พ่อแม่ที่จะจัดหรือกำลังจัด Home School และการ “**ตรวจสอบ**” ได้แก่ การจัดระบบนิเทศก์และการสอนวัดมาตรฐานความรู้ต่าง ๆ ของเด็ก

ทั้งนี้ ประเด็นพิจารณาเชิงนโยบายที่หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบพึงพิจารณาประกอบการวางแนวทางการจัด Home School ในบ้านเราตามนัยของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 อาจประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังตารางข้างล่างนี้

ประเด็นนโยบายเพื่อ "กำกับ-สนับสนุน-ตรวจสอบ" การจัด Home School
• รูปแบบการจดทะเบียน โดยอาจจดทะเบียนกับโรงเรียนใกล้เคียง หรือสถาบันการศึกษาที่ได้รับมอบหมายให้เป็น "โรงเรียนพี่เลี้ยง" หรือ "โรงเรียนแม่ข่าย" ให้ครอบครัว Home School • การสนับสนุนจากรัฐ ซึ่งอาจอยู่ในรูป "คูปองการศึกษา" เพื่อให้เด็ก Home School สามารถไปใช้บริการบางอย่างของโรงเรียนที่สังกัดได้ โดยนำคูปองไปให้โรงเรียนใช้เบิกค่าใช้จ่ายคืนจากรัฐ • การกำหนดเงื่อนไขหลักเกณฑ์ในการอนุมัติการจัด Home School เช่น คุณวุฒิการศึกษาขั้นต่ำของพ่อแม่ การไปเยี่ยมดูที่บ้านก่อนการอนุมัติ การเสนอ "กรอบ" หลักสูตรให้หน่วยงานการศึกษาในเขตพื้นที่นั้น ๆ พิจารณา • การวางระบบติดตาม ดูแล เช่น การไปนิเทศให้คำปรึกษาที่บ้านโดยครูพี่เลี้ยงที่ได้รับมอบหมาย • การจัดระบบการทดสอบความรู้ของเด็กที่เรียนอยู่กับบ้าน ตลอดจนเงื่อนไขระยะเวลาที่เกี่ยวข้อง เช่น ทดสอบทุกปี หรือปีเว้นปี • กลไกสนับสนุนอื่น ๆ เช่น การทำเอกสารคู่มือ รายการ ตำราและสื่อที่ได้มาตรฐาน เพื่อเผยแพร่แก่พ่อแม่ที่สนใจ

กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ฐานคิดของรัฐนั้นต้องสมดุลระหว่าง “**เสรีนิยม**” คือการสิทธิตามกฎหมายอันสอดคล้องแก่ยุคโลกาภิวัฒน์ที่พ่อแม่มีโอกาสจัดการศึกษาให้ลูกด้วยตนเอง กับฐานคิดแบบ “**อนุรักษ์นิยม**” ที่ยังคงต้องห่วงใยมาตรฐานการศึกษา ตลอดจนผลอันอาจเกิดขึ้นต่อสังคม

ที่สุดแล้ว สิ่งที่สังคมน่าจะได้เห็นคือการประสานสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นระหว่างบ้านกับโรงเรียน เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์การเรียนรู้ที่ดีและมีคุณค่าสำหรับเด็กทุกคนบนแผ่นดินนี้

โดยสรุปแล้ว รัฐพึงเร่งทำในเรื่องต่อไปนี้

- **เร่งประชุมระดมความคิดผู้ที่เกี่ยวข้องทุดฝ่ายเพื่อวางงระบบ “กำกับ-สนับสนุน-ตรวจสอบ” ที่ชัดเจน ปฏิบัติได้และเป็นธรรม**

- **ส่งเสริมการพัฒนาเครือข่ายพ่อแม่ Home School ที่เป็นทางการเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข่าวสารซึ่งกันและกันทั้งระหว่างพ่อแม่ และระหว่างเครือข่ายกับฝ่ายรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ**
- **พัฒนากลไกประสาน "บ้าน-โรงเรียน" ในรูปสมาคมผู้ปกครองและครูที่มีบทบาทในเชิงสร้างสรรค์การเรียนรู้มากยิ่งขึ้นกว่าเดิมที่เน้นแต่บทบาทของการให้ "วัตถุ"มกกว่าให้ "ปัญญา" แก่โรงเรียน**
- **ส่งเสริมการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเลกทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง**
- **ส่งเสริมการวิจัย/พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง**

มาตรการเหล่านี้น่าจะเป็นข้อเสนอเชิงนโยลายที่หน่วยงานการศึกษาของรัฐรับไปพิจารณาดำเนินการ เพื่อการส่งเสริม Home school ให้เป็นไปอย่างถูกทางและมีคุณภาพ และในขณะเดียวกัน ก็เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของคนในสังคมของเราที่พึงเป็น Independent Learner มากยิ่งขึ้น เพื่อการแข่งขัน การร่วมมือ และการดำรงอยู่ในสังคมโลกาภิวัฒน์ได้อย่างผาสุกและมั่นคง

เชิงอรรถบทที่ 7

1 Home-School Agreement Guidance ข้อมูลจากการสืบค้นผ่านระบบ Internet ของกระทรวงการศึกษาของประเทศอังกฤษ (http://www.open.gov.uk/dfee/has)

2 The Straits Times 22 December 1998.

3 Washington Post 8 May 1997.

ภาคผนวก ก

ข้อมูลเปรียบเทียบลักษณะการออกกฎหมาย และการวางระเบียบเกี่ยวกับการจัด Home School ในมลรัฐต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา

ตารางเปรียบเทียบลักษณะการออกกฎหมายและการวางระเบียบเกี่ยวกับการจัด Home School ในมลรัฐต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริกา

มลรัฐ	มีการระบุในกฎหมายอย่างเป็นทางการ?	มีการกำหนดคุณสมบัติของพ่อแม่ที่จะทำการสอน?	มีการกำหนดให้พ่อแม่เสนอหลักสูตรแผนการสอนให้หน่วยงานของรัฐเห็นชอบ?	มีการกำหนดให้เด็กต้องมารับการทดสอบมาตรฐานความรู้?
Alabama	✓	✓ ต้องมีใบประกาศนียบัตรสำหรับครูที่เป็นพ่อแม่	✓ สำหรับครูที่เป็นพ่อแม่	✘
Alaska	✓	✓ สำหรับพ่อแม่ต้องมีประกาศนียบัตรวิชาชีพครู	✘ ยกเว้นการจัดการศึกษาที่ได้รับอนุญาตจากLEA	✓ ศาลอนุญาตให้จดทะเบียนและได้รับการยินยอมให้เป็นโรงเรียนทางศาสนาเป็นโรงเรียนส่วนบุคคล
American Samoa	✘	✘	✘	✘
Arizona	✓	✓ ครูผู้สอนต้องได้คะแนนวิชาคณิต , การอ่าน และไวยากรณ์ 80%	✘	✓

มลรัฐ	มีการระบุในกฎหมายอย่างเป็นทางการ?	มีการกำหนดคุณสมบัติของพ่อแม่ที่จะทำการสอน?	มีการกำหนดให้พ่อแม่เสนอหลักสูตรแผนการสอนให้หน่วยงานของรัฐเห็นชอบ?	มีการกำหนดให้เด็กต้องมารับการทดสอบมาตรฐานความรู้?
Arkansas	✓	-	✓ SEA เป็นผู้รับรอง	✓
California	✓	✓ เฉพาะพ่อแม่ต้องมีประกาศนียบัตร	✘	✘
Colorado	✓	✓ เฉพาะครูที่มีประกาศนียบัตรวิชาชีพครู	✘	✘ สำหรับเด็กที่เรียนโดยครูที่ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพครูไม่ต้องรับการทดสอบ สำหรับเด็กที่เรียนโดยพ่อแม่ต้องมารับการทดสอบ
Connecticut	✓	✘	✘ โดยทางกฎหมายไม่มี แต่คณะกรรมาธิการเรียกร้องให้จัดทำขึ้น	✘ โดยทางกฎหมายแล้วไม่มี แต่LEA จะจัดให้มีการทดสอบ
Delaware	✓	✘	✓	✘
District of Columbia	✓	✘	✓	✘

มลรัฐ	มีการระบุในกฎหมายอย่างเป็นทางการ?	มีการกำหนดคุณสมบัติของพ่อแม่ที่จะทำการสอน?	มีการกำหนดให้พ่อแม่เสนอหลักสูตรแผนการสอนให้หน่วยงานของรัฐเห็นชอบ?	มีการกำหนดให้เด็กต้องมารับการทดสอบมาตรฐานความรู้?
Florida	✓	✗	✗	✓
Georgia	✓	✓ พ่อแม่ต้องมีประกาศนียบัตรและหากสอนโดยครู ครูต้องจบปริญญาตรี	✗	✓
Guam	✓	✗	✗ แต่คณะกรรมาธิการของรัฐต้องการให้มีการกำหนดการรับรองที่ชัดเจน	✗ แต่คณะกรรมาธิการของรัฐต้องการเข้าไปดูแล
Hawaii	✓	✓ ครูและพ่อแม่ต้องจบปริญญาตรี	✗	✗
Idaho	✓	✗	✓	✗
Illinois	✓	✗	✗	✗
Indiana	✓	✗	✗	✗
Iowa	✓	✓	✗ โดยทางกฎหมายไม่มีแต่คณะกรรมาธิการของSEA ต้องการให้มีกฎหมายใหม่	✗
Kansas	✓	✗	✗	✗

มลรัฐ	มีการระบุในกฎหมายอย่างเป็นทางการ?	มีการกำหนดคุณสมบัติของพ่อแม่ที่จะทำการสอน?	มีการกำหนดให้พ่อแม่เสนอหลักสูตรแผนการสอนให้หน่วยงานของรัฐเห็นชอบ?	มีการกำหนดให้เด็กต้องมารับการทดสอบมาตรฐานความรู้?
Kentucky	✓	✗	✗	✓
Louisiana	✓	✗	✗	✗
Maine	✓	✗	✗ SEA เป็นผู้รับรอง	✗ โดยทางกฎหมายไม่มีแต่คณะกรรมการ SEA ต้องการให้มี
Maryland	✓	✗	✗	✗
Massachusetts	✓	✗	✓	✗ แต่LEA จะจัดให้มีการทดสอบ
Michigan	✓	✓ ครูโรงเรียนราษฎร์ต้องผ่านการรับรอง	✗	✗
Mississippi	✓	✗	✗	✗
Missouri	✓	✗	✗	✗
Montana	✓	✗	✗	✗
Nebraska	✓	✓ ประกาศนียบัตรวิชาชีพครูหรือพบคณะกรรมาธิการทำเรื่องยกเว้นสำหรับโรงเรียนราษฎร์	✓ แต่SEA เป็นผู้รับรองต้องการครูที่มีประกาศนียบัตรวิชาชีพครู	✓ ทางกฎหมายจะจัดให้คณะกรรมาธิการพิจารณาให้ทำการทดสอบ

มลรัฐ	มีการระบุในกฎหมายอย่างเป็นทางการ?	มีการกำหนดคุณสมบัติของพ่อแม่ที่จะทำการสอน?	มีการกำหนดให้พ่อแม่เสนอหลักสูตรแผนการสอนให้หน่วยงานของรัฐเห็นชอบ?	มีการกำหนดให้เด็กต้องมารับการทดสอบมาตรฐานความรู้?
Nevada	✓	✓ 1.มีประกาศนียบัตรวิชาชีพครู 2.พ่อแม่ต้องปรึกษากับครูที่มีประกาศนียบัตร 3.ทำตามโปรแกรมที่ได้ตกลงกันไว้ 4.หรือคณะกรรมการ	✓	✘ แต่ SEA เรียกร้องให้มีการทดสอบ
New Hampshire	✓	✘ แต่ SEA ต้องการให้พ่อแม่ต้อง " ผ่านการรับรอง" ก่อน	✓ ตามกฎของ SEA	✘ แต่การทดสอบได้รับการรับรองแล้ว
New Jersey	✓	✘	✓ แต่มีการจำกัดในด้านการตรวจสอบที่ครอบคลุมเนื้อหาวิชา	✘

มลรัฐ	มีการระบุในกฎหมายอย่างเป็นทางการ?	มีการกำหนดคุณสมบัติของพ่อแม่ที่จะทำการสอน?	มีการกำหนดให้พ่อแม่เสนอหลักสูตรแผนการสอนให้หน่วยงานของรัฐเห็นชอบ?	มีการกำหนดให้เด็กต้องมารับการทดสอบมาตรฐานความรู้?
New Mexico	✓	✗	✗	✓
New York	✓	✗	✓ LEAมีอำนาจในการกำหนดหลักสูตรให้เหมือนกัน	✗
North Carolina	✓	✗	✗	✓
North Dakota	✓	✓ ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู	✓ ต้องให้รัฐและประเทศรับรองหลักสูตร	✗
Ohio	✓	✗	✓	✗
Oklahoma	✓	✗	✗	✗
Oregon	✓	✗	✗	✓
Pennsylvania	✓	✗	✓	✗
Puerto Rico	✗	✗	✗	✗
Rhode Island	✓	✗	✓	✗
South Carolina	✓	✓ จบปริญญาตรีหรือผ่านการทดสอบทักษะขั้นพื้นฐาน	✓	✓
South Dakota	✓	✗	✓	✓

มลรัฐ	มีการระบุในกฎหมายอย่างเป็นทางการ?	มีการกำหนดคุณสมบัติของพ่อแม่ที่จะทำการสอน?	มีการกำหนดให้พ่อแม่เสนอหลักสูตรแผนการสอนให้หน่วยงานของรัฐเห็นชอบ?	มีการกำหนดให้เด็กต้องมารับการทดสอบมาตรฐานความรู้?
Tennessee	✓	✓ พ่อแม่ต้องมีใบรับรองว่าสอนเด็กได้ต้องจบปริญญาตรี	✗	✓
Texas	✓	✗	✗	✗
Utah	✓	✗	✓	✗
Vermont	✓	✗	✓ หากเป็นการสอนที่บ้านต้องได้รับการยินยอมจาก SEA แต่หากเป็นการสอนโดยโรงเรียนรายฎร์ไม่ต้องเสนอหลักสูตร	✗
Virginia	✓	✓ หากพ่อแม่จบปริญญาตรีและผ่านการรับรองให้เป็นครู	✓ ต้องเสนอหลักสูตรหากได้รับการยินยอมจากกองที่ดูแล	✓
Virgin Islands	✓	✗	✓	✗ แต่กรมการศึกษาต้องพบกับพ่อแม่และเด็กปีละ 4 ครั้ง
Washington	✓	✓	✗	✓

มลรัฐ	มีการระบุในกฎหมายอย่างเป็นทางการ?	มีการกำหนดคุณสมบัติของพ่อแม่ที่จะทำการสอน?	มีการกำหนดให้พ่อแม่เสนอหลักสูตรแผนการสอนให้หน่วยงานของรัฐเห็นชอบ?	มีการกำหนดให้เด็กต้องมารับการทดสอบมาตรฐานความรู้?
West Virginia	✓	✓	✓ ต้องเสนอหลักสูตรหากได้รับการรับรองจาก LEA และได้รับการรับรองว่ามีคุณวุฒิ	✗ หากการสอนได้รับการรับรองจาก LEA และผ่านการรับรองคุณวุฒิ
Wisconsin	✓	✗	✗	✗
Wyoming	✓	✗	✓	✗

ภาคผนวก ข

ข้อคิดในการจัดการเรียนรู้ที่ดีสำหรับเด็ก

จากงานวิจัย What Works : Research on Teaching and Learning

โดย U.S. Department of Education

ข้อคิดในการจัดการเรียนรู้ที่ดีสำหรับเด็ก

จากงานวิจัย What Works: Research about Teaching and learning โดย U. S. Department of Education

1) ผู้ปกครอง คือ ครูคนแรกที่มีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุด สิ่งที่ผู้ปกครองทำเพื่อช่วยเด็กมีความสำคัญต่อความสำเร็จทางการศึกษามากกว่าวามร้ำรวยของครอบครัว ผู้ปกครองสามารถทำหลาย ๆ สิ่งที่บ้าน เพื่อให้เด็กประสบความสำเร็จในโรงเรียนได้ ไม่ว่าจะเป็นการสร้าง “หลักสูตรประจำบ้าน” ซึ่งสอนเรื่องราวต่าง ๆ โดยผ่านการสนทนาในแต่ละวัน งานบ้าน การใส่ใจเรื่องที่เกี่ยวกับโรงเรียนและความรักใคร่ห่วงใยในความก้าวหน้าของเด็ก
2) หนทางที่ดีที่สุดของบรรดผู้ปกครองในการช่วยให้บุตรหลานของพวกเขาเป็นผู้อ่านที่ดีขึ้น คือ การอ่านให้พวกเขาฟังแม้ตอนที่พวกเขาอายุยังน้อย เด็กจะได้รับประโยชน์มากที่สุดจากการอ่านออกเสียง เมื่อพวกเขาได้พูดคุยถึงเรื่องราวต่าง ๆ ได้เรียนรู้ตัวอักษรและคำต่าง ๆ และความหมายของคำต่าง ๆ การสนทนาพร้อม ๆ ดับการอ่านออกเสียงให้เด็กฟังมีความสำคัญเท่า ๆ กับการอ่าน
3) การอ่านมาก ๆ ช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านของเด็ก ความสำเร็จในการอ่านมีความสัมพันธ์โดยตรงกับจำนวนของการอ่านที่เด็กกระทำในโรงเรียนและนอกโรงเรียน
4) เด็กที่ได้รับการสนับสนุนให้ทดและขีดเขียนในช่วงวัยอนุบาล จะเรียนรู้ในการเรียบเรียงได้ง่ายกว่า ประสบผลกว่าและมีความเชื่อมั่นมากกว่าเด็กซึ่งไม่ได้รับการสนับสนุนจากการศึกษา เด็กที่อายุน้อยมาก ๆ แสดงให้เห็นว่า เส้นขยุกขยิกที่พวกเขาบรรจงเขียนมีความหมายต่อเขา เพราะกิจกรรมเหล่านี้จะเป็นการช่วยพัฒนาทักษะทางภาษา
5) หนทางที่ดีในการสอนเลขคณิตง่าย ๆ กับเด็ก คือ การสร้างเสริมความรู้อย่างไม่เป็นทางการของพวกเขา ด้วยเหตุนี้เองการเรียนรู้ การนับวัตถุต่าง ๆ ทุกวัน เป็นบทเรียนพื้นฐานที่ได้ผลดีเกี่ยวกับวิชาเลขขั้นเริ่มต้น
6) การดูโทรทัศน์มากเกินไป มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิทางการศึกษาในระดับต่ำ การดูโทรทัศน์พอประมาณ โดยเฉพาะเมื่อมีพ่อแม่ผู้ปกครองดูแลอยู่ด้วยสามารถช่วยในการเรียนรู้ของเด็กได้ การดูโทรทัศน์มากกว่าวันละ 2-3 ชั่วโมง มักจะส่งผลเสียต่อความสำเร็จในการอ่าน การเขียน และวิชาเลขของเด็ก โดยเฉพาะเมื่อเป็นการรบกวนการทำการบ้านและการอ่านในเวลาว่าง
7) ผู้ที่ประสบความสำเร็จอย่างสูงหลายคน มีความฉลาดหลักแหลมเหนือกว่าเกณฑ์เฉลี่ย แต่ไม่ถึงระดับฉลาดผิดธรรมดา ความสำเร็จในกิจกรรมแต่ละอย่าง มักขึ้นอยู่กับการทำงานอย่างหนักและวินัยในตัวเองมากกว่าความสามารถที่ติดตัวมา

8) ความเชื่อเรื่องคุณค่าของการทำงานอย่างหนัก เรื่องความสำคัญของความรับผิดชอบของแต่ละคน และเรื่องความสำคัญของการศึกษามีส่วนช่วยให้ประสบความสำเร็จในโรงเรียน
9) ถ้ามีการสอนเรื่องการออกเสียง เด็กจะเริ่มต้นการอ่านได้ดีขึ้น การเรียนเรื่องการออกเสียงช่วยให้พวกเขาเข้าใจถึงวามสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรและเสียงต่าง ๆ กับการตีความรหัสซึ่งเชื่อมโยงคำต่าง ๆ ที่พวกเขาได้ยินเข้ากับคำต่าง ๆที่พวกเขาเห็น
10) เด็กจะได้รับมากกว่าแค่การอ่านตามที่ได้รับมอบหมาย เมื่อคุณครูให้ข้อมูลภูมิหลัง หลังบทเรียนและตามด้วยการพูดคุยกันเมื่อเด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการโต้เถียงที่กระตุ้นความ พวกเขาจะเข้าในชัดเจนมากกว่าเดิมว่า จุดมุ่งหมายในการอ่าน คือ การได้รับข้อมูลและความเข้าใจที่ลึกซึ้ง ไม่ใช่เพียงแค่การถอดรหัสคำต่าง ๆ บนหน้ากระดาษ
11) นักเรียนในทีมที่มีการร่วมมือกัน เรียนรู้ที่จะทำงานเพื่อจุดมุ่งหมายร่วมกัน ช่วยคนอื่นเรียนรู้ ได้รับความเชื่อมั่นในตัวเอง รับผิดชอบต่อการเรียนของตัวเองมากขึ้น และลงเอยด้วยการเคารพกับชอบเพื่อนร่วมชั้น
12) การเล่านิทานให้เด็กเล็กฟัง สามารถกระตุ้นให้พวกเขาอ่าน การเล่านิทานยังแนะนำพวกเขาสู่คุณค่าทางวัฒนธรรมและธรรมเนียมทางการรู้หนังสือ ก่อนที่พวกเขาสามารถอ่าน เขียน หรือ พูด เกี่ยวกับนิทานด้วยตนเองได้
13) เด็กเรียนรู้วิทยาศาสตร์ได้ดีที่สุด เมื่อพวกเขาสามารถทำการทดลองต่าง ๆ พวกเขาเห็น “วิทยาศาสตร์ภาคปฏิบัติ” ด้วยตาตัวเอง
14) ถึงแม้ว่านักเรียนจำเป็นต้องเรียน การหาคำตอบของปัญหาทางเลขคณิตให้ได้อย่างถูกต้องตรงตัว แต่นักเรียนวิชาคณิตที่ดี จะเรียนรู้ทักษะที่ช่วยคาดคะเนคำตอบด้วยซึ่งทักษะนี้เป็นสิ่งที่สอนกันได้
15) เด็กชั้นเล็ก ๆ เรียนวิชาคณิตได้ผลมากกว่า เมื่อพวกเขาใช้วัตถุทางกายภาพในบทเรียน
16) นักเรียนจะเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาคณิตมากขึ้น หากบรรดาคุณครูสนับสนุนให้พวกเขาคิดเข้าไปในตัวปัญหาก่อน พวกเขาเริ่มคำนวณ แนะนำพวกเขาโดยผ่านขั้นตอนการคิด และมอบการฝึกฝนประจำกับสม่ำเสมอเรื่องการแก้ปัญหา
17) หนทางในการสอนการเขียนที่ได้ผลมากที่สุด คือ การสอนตามขั้นตอนของการรวบรวมความคิด การเรียบเรียง การพิจารณาแก้ไขใหม่ และการแก้ไข
18) บรรดานักเรียนใช้เวลามากเพียงใดในการเรียนรู้เพื่อความสำเร็จทางการศึกษาที่มั่นคงของพวกเขา ทักษะต่าง ๆ ของครูในทางโครงสร้างและการจัดการ กับการจัดลำดับความสำคัญโดยฝ่ายบริหารของโรงเรียนเป็นตัวตัดสินจำนวนเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้

19) การจัดการชั้นเรียนที่ดี เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบรรดาคุณครู ในการเผชิญกับบรรดานักเรียนผู้ซึ่งประพฤติตัวไม่ดีตามลำดับ แต่นักเรียนเหล่านั้นก็ยังได้รับประโยชน์จากคำแนะนำเฉพาะรายจากบรรดาคุณครูเพื่อจัดการกับความขัดแย้งและความล้มเหลวของพวกเขา วิธีนี้ยังช่วยให้พวกเขาได้รับความรู้สึกซึ้งเกี่ยวกับพฤติกรรมของพวกเขาด้วย

20) บรรดานักเรียนเรียนรู้มากขึ้น เมื่อบรรดาคุณครูอธิบายอย่างถูกต้องว่า สิ่งใดที่นักเรียนคาดหวังจากการเรียนรู้และอธิบายถึงขั้นตอนต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อให้งานหนักทางการศึกษาแต่ละอย่างได้รับผลสำเร็จ เราเรียกกระบวนการนี้ว่า คำสั่งตรง ซึ่งเป็นการพาเด็กผ่านขั้นตอนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและเป็นการช่วยพวกเขาให้มองเห็นทั้งจุดมุ่งหมายกับผลลัพธ์ในแต่ละชั้น องค์ประกอบพื้นฐานของคำสั่งตรงคือ

- ตั้งจุดมุ่งหมายสำหรับนักเรียนให้ดเจนและให้แน่ใจด้วยว่าพวกเขาเข้าใจจุดมุ่งหมายเหล่านั้น
- นำเสนองานที่มอบหมายซึ่งมีการจัดการที่ดีตามลำดับ
- ให้คำอธิบายที่ชัดเจนและรัดกุมและภาพประกอบเรื่องนั้น ๆ
- ถามคำถามบ่อย ๆ เพื่อดูว่า เด็กเข้าใจงานพวกเขาหรือไม่
- ให้โอกาสนักเรียนบ่อยครั้งในการฝึกสิ่งที่พวกเขาได้เรียนรู้มาแล้ว

21) เมื่อมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการเรียนรู้การเขียนและมีความรู้สึกชัดเจนถึงจุดมุ่งหมายในการเขียน บรรดานักเรียนจะสนใจการเขียนมากขึ้นและคุณภาพการเขียนก็พัฒนาด้วย

22) คำวิจารณ์เพื่อก่อจากคุณครูทั้งการยกย่องที่ควรได้รับและคำแนะนำเฉพาะ ช่วยนักเรียนเรียนรู้ เช่นเดียวกับช่วยพัฒนาความนิยมในตนเองทางบวก คำวิจารณ์ที่มีประโยชน์ช่วยให้นักเรียนรู้ว่า พวกเขากำลังทำอะไร พวกเขาทำมันอย่างไร และพวกเขาจะปรับปรุงมันได้อย่างไร

23) บรรดานักเรียนที่ติวให้นักเรียนอื่น สามารถทำให้ความสำเร็จทางวิชาการเกิดขึ้นทั้งกับนักเรียนอื่นและกับผู้ติวเอง และยังทำให้เกิดทัศนคติเชิงบวกในเรื่อง

24) การจดจำสามารถช่วยให้บรรดานักเรียนดูดซึมและเก็บข้อมูลข้อเท็จจริงซึ่งเป็นที่มาของความเข้าใจและความคิดเชิงวิเคราะห์ คุณครูสามารถหนุนให้นักเรียนพัฒนาทักษะด้านความจำต่าง ๆ โดยการสอนบทเรียนที่มีโครงสร้างหลากหลายและที่มีการเรียงลำดับอย่างระมัดระวัง

25) ความสำเร็จของนักเรียนสูงขึ้น เมื่อบรรดาคุณครูถามคำถามต่าง ๆ ที่ต้องการให้บรรดานักเรียนประยุกต์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินข้อมูล นอกเหนือไปจากข้อเท็จจริงต่าง ๆ อย่างง่ายได้

26) วิธีที่เด็กเรียนมีอิทธิพลอย่างมากว่า พวกเขาเรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใด บรรดาคุณครูมักจะสามารถช่วยเด็กให้พัฒนาทักษะการเรียน

27) ความสำเร็จของนักเรียนสูงขึ้นอย่างสังเกตได้ เมื่อบรรดาคุณครูมอบหมายการบ้านให้ทำอย่างสม่ำเสมอ และบรรดานักเรียนทำมันอย่างมีสติ

28) การมอบหมายการบ้านที่ออกแบบมาอย่างดี สัมพันธ์โดยตรงกับงานในชั้นเรียน และขยายการเรียนรู้นอกเหนือชั้นเรียนของเด็ก การบ้านมีประโยชน์มากที่สุดเมื่อคุณครูเตรียมงานที่จะมอบหมายอย่างระมัดระวัง อธิบายมันอย่างละเอียด และแสดงความคิดเห็นกับคำวิจารณ์โดยทันทีที่งานเสร็จ

29) การตรวจความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างมีระบบและเป็นประจำ ช่วยนักเรียน ผู้ปกครอง คุณครู ผู้บริหาร และผู้สร้างนโยบาย ในการชี้จุดแข็งและจุดอ่อนของการเรียนรู้และของคำสั่ง บรรดาคุณครู พบสิ่งที่นักเรียนรู้แล้วและสิ่งที่พวกเขาจำเป็นต้องเรียนรู้ ด้วยการประเมินงานของนักเรียน

30) บรรดาคุณครูจำเป็นต้องช่วยนักเรียนรวบรวมความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริงและความคิดต่าง ๆ ที่พวกเขาได้เรียนรู้ด้วยการประเมินงานของนักเรียน

31) ลักษณะที่สำคัญที่สุดของโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนได้ผลสำเร็จ คือ เป็นผู้นำทางโครงสร้างที่แข็งแกร่ง อยู่ในบรรยากาศที่ปลอดภัยและเป็นระเบียบ ทั้งโรงเรียนเน้นหนักเรื่องทักษะเบื้องต้นต่าง ๆ ความคาดหวังของครูต่อความสำเร็จของนักเรียนอยู่ในระดับสูงและการประเมินความก้าวหน้าของลูกศิษย์อย่างต่อเนื่อง

32) โรงเรียนต่าง ๆ ซึ่งหนุนความสำเร็จทางวิชาการให้ความสนใจในเรื่องความสำเร็จทางความรู้และเรื่องการรักษาระเบียบวินัย

33) การรายรอบบรรดานักเรียนด้วยผู้ใหญ่ที่เป็นตัวอย่างที่ดี และการสร้างโอกาสในการเรียนรู้และการฝึกฝนบุคลิกที่ดีอย่างเป็นธรรมชาติเป็นการหนุนให้เกิดบุคลิกที่ดี นักการศึกษาที่มีทักษะรู้ว่า จะจัดการโรงเรียน ห้องเรียน และบทเรียนต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนตัวอย่างเหล่านั้นได้อย่างไร

34) การใช้ห้องสมุดทำให้ทักษะต่าง ๆ ในการอ่านสูงขึ้น และหนุนการเรียนรู้อิสระ การวิจัยแสดงว่า การมีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ ของห้องสมุดเสริมทักษะและความสนใจในการอ่านของเด็กให้แน่นขึ้น การใช้ทั้งห้องสมุดสาธารณะและห้องสมุดของโรงเรียน สนับสนุนให้บรรดานักเรียนไปได้ไกลเกินกว่าตำราเรียนในการหา สำรวจ ประเมินผลและการใช้ความคิดต่าง ๆ กับข้อมูลที่ทำให้การสอนภายในชั้นเรียนดีขึ้น

35) บรรดาโรงเรียนสามารถมอบความสำเร็จทางวิชาการให้นักเรียนของพวกเขาโดยการจัดตั้งการสื่อสาร และการบังคับบนโยบายต่าง ๆ ทางวินัยที่สม่ำเสมอและเป็นธรรม

36) เจ้าหน้าที่โรงเรียนซึ่งมอบการสนับสนุนกับความสนใจเป็นการส่วนตัว และตรวจสอบการเข้าเรียนแต่ละวัน สามารถลดการโดดเรียน และการคัดชื่อออกเนื่องจากการเรียนไม่พอ

37) อาจารย์ใหญ่ที่ประสบความสำเร็จสร้างนโยบายต่าง ๆ ซึ่งสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบและหนุนการเรียนการสอนอย่างแท้จริง

38) เมื่อโรงเรียนจัดโครงการปฐมนิเทศให้บรรดานักเรียนที่ย้ายจากโรงเรียนอื่น พวกเขาผ่อนคลายความเครียดพิเศษและความยุ่งยากในการปรับตัวที่นักเรียนเหล่านั้นเผชิญหน้า ผลลัพธ์ที่มักจะได้คือ ผลการเรียนของนักเรียนที่พัฒนาขึ้น

39) บรรดานักเรียนที่ประสบความสำเร็จน้อยหรือที่ทุพพลภาพเล็กน้อย สามารถได้รับประโยชน์มากที่สุดจากการศึกษาการรักษาเมื่อบทเรียนต่าง ๆ ในชั้นเรียนเหล่านั้นสอดคล้องใกล้เคียงกับการเรียนในชั้นเรียนปกติของพวกเขา

40) บรรดานักเรียนได้รับประโยชน์ทางวิชาการ เมื่อบรรดาคุณครูของพวกเขาร่วมแบ่งปันความคิดต่าง ๆ ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ และช่วยเหลือเรื่องการเติบโตทางสติปัญญา

41) บรรดาคุณครูชอบคำแนะนำด้านอาชีพของพวกเขาเกี่ยวกับงานที่ดีขึ้น แต่พวกเขาแทบจะไม่ตอบรับคำแนะนำเหล่านั้นเลย

42) เด็กจำนวนมากผู้ซึ่งทุพพลภาพทางกาย หรือ มีปัญหาทางความรู้สึก หรือปัญหาทางการเรียนรู้ สามารถได้รับการศึกาที่เหมาะสมภายในชั้นเรียนและภายในโรงเรียนซึ่งให้การสนับสนุนอย่างดีได้

43) บรรดานักเรียนอ่านได้คล่องขึ้นและมีความเข้าใจมากขึ้น หากพวกเขามีความรู้เกี่ยวกับโลกวัฒนธรรมทั้งในอดีตและปัจจุบัน ความรู้และความเข้าใจดังกล่าวเรียกว่าวัฒนธรรมศึกษานอกเหนือไปจากความรู้ทางกายภาพของโลก ความรู้ทางวัฒนธรรมของนักเรียนตัดสินว่าพวกเขาจะรวบรวมความหมายของสิ่งที่พวกเขาอ่านได้อย่างไร

44) วิธีที่ดีที่สุดในการเรียนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน คือ การเริ่มเรียนแต่เนิ่น ๆ และการเรียนอย่างเคร่งครัดเป็นเวลาหลายปี

45) ยิ่งเน้นหนักในเรื่องวิชาทางวิชาการขึ้น เนื้อหาวิชาสูงขึ้น ตำราเรียนต่าง ๆ เข้มงวดขึ้น บรรดานักเรียนมัธยมปลายก็ยิ่งเรียนรู้มากขึ้น วิชาต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เรียนที่โรงเรียนมากกว่าที่บ้าน อาทิเช่น วิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ได้รับอิทธิพลจากจำนวนและประเภทของวิชาที่ลงเรียน

46) นักเรียนมัธยมปลายที่ทุพพลภาพ มักจะหางานทำได้หลังจากเรียนจบ หากโรงเรียนเตรียมพวกเขาให้พร้อมในการประกอบอาชีพและองค์กรธุรกิจเอกชนต่าง ๆ จัดการฝึกงานให้พวกเขา

47) วิชาบังคับที่ลงเรียนได้ยากและการไม่ยอมลงเรียนในชั้นเรียนวิชาประวัติศาสตร์ มีส่วนในการที่บรรดานักเรียนไม่ยอมรับความรู้ในอดีต

48) การเลื่อนชั้นบรรดานักเรียนที่มีพรสวรรค์ มีผลต่อความสำเร็จของพวกเขามากกว่านักเรียนที่มีพรสวรรค์เหมือนกันซึ่งเรียนชั้นธรรมดา

49) บรรดานักเรียนมัธยมปลาย ผู้ซึ่งทำให้การศึกษาทางวิชาการของพวกเขาครบถ้วนสมบูรณ์ด้วยการทำกิจกรรมนอกหลักสูตรต่าง ๆ ได้รับประสบการณ์ที่จะมีส่วนในความสำเร็จในการเรียนมหาวิทยาลัยของพวกเขา

50) เมื่อนักเรียนทำงานมากกว่า 15-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ อาจมีผลถึงคะแนนของพวกเขา อย่างไรก็ตาม พวกเขาอาจได้รับประโยชน์จากงานนอกโรงเรียนที่มีการจำกัดเวลา งานดังกล่าวช่วยปรับปรุงความรู้เกี่ยวกับสถานที่ทำงาน ช่วยสนับสนุนทัศนะและนิสัยต่าง ๆ ในทางบวก และช่วยขยายความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพต่าง ๆ

51) บรรดาผู้นำทางธุรกิจ เสนอว่า นักเรียนที่มีทักษะเบื้องต้นหนักแน่นและมีทัศนคติต่าง ๆ ในการทำงานทางบวก มักจะหาและรักษางานได้มากกว่านักเรียนที่มีทักษะด้านอาชีพอย่างเดียว พวกเขาได้เสนอแนะว่า โรงเรียนต่าง ๆ ควรทำมาตรฐานทางวิชากรให้สูงขึ้นโดยพวกเขาได้ชี้ชัดถึงความจำเป็นของโครงการช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบความสำเร็จในระดับต่ำและการลดจำนวนการออกจากโรงเรียน บรรดาผู้นำเหล่านี้ยังเน้นด้วยว่า หลักสูตรของโรงเรียนควรเน้นเรื่อง การรู้หนังสือ คณิตศาสตร์ และทักษะต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา พวกเขาเชื่อว่า โรงเรียนต่าง ๆ ควรเน้นทางด้านคุณภาพส่วนบุคคล เรื่องวินัยในตัวเอง การเชื่อใจได้ ความอุตสาหะ การทำงานเป็นหมู่คณะ การยอมรับ ความรับผิดชอบ และการเคารพสิทธิต่าง ๆ ของผู้อื่น ลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ช่วยให้นักเรียนมัธยมทุกคนดี ไม่ว่า พวกเขาจะเรียนต่อมหาวิทยาลัย หรือ จะก้าวไปสู่โลกของการทำงานในทันทีที่เรียนจบ

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนอย่างง่าย ๆ สำหรับครอบครัว Home school ในสหรัฐอเมริกา ในวิชาการอ่าน การใช้ภาษา และคณิตศาสตร์ แยกตามระดับชั้น

วัตถุประสงค์การเรียนอย่างง่ายๆ สำหรับครอบครัว Home School ในสหรัฐอเมริกาใน...
ตัวอย่างการกำหนดวิชาการอ่าน การใช้ภาษา และคณิตศาสตร์แยกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	วิชา		
	การอ่าน	**การใช้ภาษา**	**คณิตศาสตร์**
ระดับอนุบาล	การอ่านและออกเสียง - จับคู่ตัวอักษรตัวใหญ่ให้สอดคล้องกันโดยการสุ่ม - เรียนและพูดเสียงพยัญชนะต้น - บอกขนาด สีและรูปร่างของวัตถุว่าเหมือนหรือต่างกันอย่างไร ความเข้าใจ - ชี้วัตถุในภาพเพื่อที่ตอบคำถาม - อธิบายภาพ การกระทำ หรือกิจกรรมโดยใช้คำหรือประโยค เรียนรู้ความหมายของคำตรงข้าม เช่น ร้อน – หนาว , บน – ล่าง , ใน – นอก	การพูดปากเปล่า - พัฒนาการฟังและการพูดคำศัพท์โดยการให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังนี้ ● อภิปรายกลุ่ม ● ละคร ● การเล่นบ้านตุ๊กตา (playhouse area) - ใช้ประโยคที่สมบูรณ์ใช้ขณะแสดงหรือพูด ดูภาพของผู้คนในเรื่อง และให้บอกว่าคนในภาพรู้สึกอย่างไร พวกเขาน่าจะทำอะไรต่อไป	การแก้ปัญหา (การทำโจทย์) - รู้จักการแยกแยะ การจัดหมวดหมู่ของวัตถุโดยดูจาก สี ขนาด รูปร่าง และการใช้งาน - บอกตำแหน่งของวัตถุ หน้า หลัง เหนือ บน ล่าง ขวา ซ้าย หัว ท้าย - บอกขนาดของวัตถุ เช่น ใหญ่ เล็ก สั้น ยาว แคบ กว้าง ระบบจำนวน - นับเลข 0-15 - จำและเขียนเลข 1-10 - รียงจำนวนจากตัวแรกถึงตัวสุดท้าย

ระดับชั้น	วิชา		
	การอ่าน	การใช้ภาษา	คณิตศาสตร์
	- เรียงภาพจากเรื่องให้ถูกต้องและอภิปรายเกี่ยวกับลำดับเหตุการ - จำชื่อของตนเอง (ในรูปตัวพิมพ์) <u>ทักษะการเรียนรู้</u> - จัดเรียงลำดับภาพให้เป็นหมวดหมู่หรือกลุ่ม - ระบุตำแหน่งต่าง ๆ เช่น ส่วนบน-ส่วนล่าง ส่วนกลาง-ส่วนท้าย - วางวัตถุจากซ้ายไปขวา - เรียนรู้จุดบนและจุดล่างเพื่อเชื่อมเกี่ยวกับการอ่านและการเขียน จับคู่ภาพที่เหมือนกัน	<u>การฟัง</u> - สอนเด็กให้รู้จักความสำคัญกับการฟังเมื่อ ● ผู้อื่นพูด ● เรื่องราวและการอ่าน ● ให้คำชี้แนะ ● บทเรียนและการสอน <u>การเขียนภาษา</u> - เขียนชื่อตนเองแบบตัวพิมพ์โดยใช้ทั้งอักษรตัวเล็กและอักษรตัวใหญ่ - เขียนเรื่องหรืออักษรตามคำบอก - พัฒนากล้ามเนื้อให้ทำงานประสานกัน ● การตัด แปะ สิ่งต่าง ๆ	- เชื่อมต่อตัวเลขโดย ● เกมลากจุด ● กราฟ <u>การนับ</u> - บอกจำนวนสิ่งของในที่บรรจุว่ามาก น้อย หรือเท่ากัน <u>การวัด</u> - เปรียบเทียบน้ำหนัก : หนัก-เบา - เปรียบเทียบความยาว : ยาวกว่า-สั้นกว่า - เปรียบเทียบความสูง : สูงกว่า-เตี้ยกว่า <u>รูปร่างและลวดลาย</u>

ระดับชั้น	วิชา		
	การอ่าน	การใช้ภาษา	คณิตศาสตร์
		● การวาดภาพ ระบายสี ● การลอก แบบบนกระดาษหรือแผ่นไม้ ● ทำเครื่องหมายตามทางเดินในเขาวงกต ● เขียนชื่อ จำนวนเลข เป็นต้น - ทำความคุ้นเคยกับเดือนในปฏิทิน - จับคู่คำที่เหมือนกัน	- บอกรูปร่าง เช่น กลม สี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยมผืนผ้า
<u>ระดับประถม 1</u>	<u>การอ่านออกเสียง</u> - จำและบอกเสียงต่อไปนี้ ● สระเสียงสั้น สระเสียงยาว ● จำนวนพยางค์ 1 หรือ 2 พยางค์ ● นามรูปเอกพจน์ นามรูปพหูพจน์	<u>การพูดปากเปล่า</u> - สอนให้ใช้ประโยคที่สมบูรณ์ในการตอบคำถามหรือการพูด - บอกชื่อ นามสกุล ที่อยู่ และเบอร์โทรศัพท์ของตนเอง - แบ่งหมวดหมู่ คำที่บอกชื่อ และคำที่บอกการกระทำ - ใช้ท่าทาง การเคลื่อนไหว และสี	<u>การแก้ปัญหา</u> (การทำโจทย์) - ตอบคำถามเกี่ยวกับจำนวนโดยการใช้ข้อมูลจากภาพตามเนื้อเรื่อง - เรียนการใช้การบวก และการลบเพื่อหาคำตอบจากปัญหาในเนื้อเรื่อง - ใช้การบวกและการลบในการแก้ปัญหาซึ่งไม่ต้องการการทด

ระดับชั้น	วิชา		
	การอ่าน	การใช้ภาษา	คณิตศาสตร์
	• คำลงท้ายของคำ เช่น plays , Played, playing - ส่วนต่างของคำผสม เช่น into = in + to - การออกเสียงให้สั้นลง เช่น n't (can't) - การออกเสียงพยัญชนะต้นและท้ายที่มีมากกว่า 1 ตัว เช่น sh/show and st/nest - ผสมเสียงของอักษรแต่ละตัวเพื่อสร้างคำ คำศัพท์ - อ่านศัพท์ระดับพื้นฐานสำหรับ ป.1 - ให้เลือกคำที่มีความหมายเหมือนกัน และคำที่มีความหมายต่างกัน	หน้าแสดงความรู้สึกเพื่อที่จะแสดงบุคลิกลักษณะของบุคคลที่ให้ไว้ในเนื้อเรื่อง - ใช้คำซึ่งใช้บอกทำอย่างไร ที่ไหน เมื่อไหร่ การเขียน - การเปลี่ยนประโยคบอกเล่าเป็นประโยคคำถาม และเปลี่ยนประโยคคำถาม เป็นประโยคบอกเล่า - ขยายประโยค โดยการให้รายละเอียดมากขึ้น เช่น แมวตัวนั้นใหญ่ แมวสีเทาตัวนั้นตัวใหญ่ เลือกชื่อเรื่องที่เหมาะสมกับเรื่องที่อ่านไป	- เริ่มใช้ bar graph ระบบจำนวน - เข้าใจความหมาย ของมากกว่า น้อยกว่า เท่ากับ - เขียนจำนวนเลขตามที่บอก (1-10) - บอกลำดับจำนวนได้ - บอกเศษส่วนได้ - เรียงลำดับเลขที่กำหนดได้ว่าเลขใดมาก่อน-หลัง - นับตัวเลขแบบข้าม เช่น 2 , 5 , 10 การคำนวณ - บวกเลข (0-12) - ลบเลข (0-12) - บวกเลข 3 จำนวนไปจนถึง 10 - บวกเลข 2 หลักโดยไม่ต้องทด

ระดับชั้น	วิชา		
	การอ่าน	การใช้ภาษา	คณิตศาสตร์
	จากรายการศัพท์ที่กำหนดให้ <u>ความเข้าใจ</u> - อ่านเนื้อเรื่องแล้วตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน - เลือกประโยคให้สอดคล้องกับรูปภาพ - เลือกคำเพื่อเติมประโยคให้สมบูรณ์ - บอกลำดับเหตุการณ์ของเรื่องว่าเหตุการณ์ใดมาก่อน-หลัง - เลือกใจความสำคัญของเรื่อง <u>ทักษะการเรียนรู้/การอ้างถึง</u> - ใช้ตารางเนื้อหาเพื่อกำหนดเรื่องและจำนวนหน้า - ปฏิบัติตามคำแนะนำในการพูดเพื่อที่จะระบุ , เรียงลำดับ , จับคู่ ,	- คัดเลือกชื่อวัน ชื่อเดือน - คัดคำย่อ และคำนำหน้าชื่อโดยการใช้ตัวอักษรใหญ่และจุด - บอกข้อมูลที่สำคัญในการใช้เชื้อเชิญผู้อื่น เช่น อะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ - เขียนจดหมายขอบคุณ และเข้าใจถึงความหมายและจุดประสงค์ของจดหมายนั้น <u>การสะกดคำ</u> - บอกหรือระบุตัวอักษรทั้งหมดทั้งแบบตัวใหญ่และตัวเล็ก - สะกดคำโดยใช้สระเสียงสั้น เช่น sat , fat , cat , fan , man , can (นั่ง, อ้วน , แมว .....) - ให้บอกพยัญชนะที่มี 2 ตัวอักษร	<u>การวัด</u> - บอกเวลาแบบชั่วโมงและครึ่งชั่วโมง - ให้ทราบค่าของเงิน และการรวมเงิน - วัดโดยใช้หน่วยนิ้วและเซนติเมตร

ระดับชั้น	วิชา		
	การอ่าน	การใช้ภาษา	คณิตศาสตร์
	เปรียบเทียบและบอกความต่าง เฉพาะเพื่อที่จะให้กิจกรรมนั้นสมบูรณ์ (สำหรับการทำแบบฝึกหัดและการบ้าน)	เช่น that , rich (คำควบกล้ำ) การคัดลายมือ - หัดเขียนประโยคง่าย ๆ โดยการใช้การเว้นวรรคที่ตัวต่อ (การเขียนหัวใหญ่ , เล็ก , การใส่เครื่องหมายคำถาม หรือจุด) เขียนจากความคิดเองโดยไม่มีต้นแบบ (ชื่อ – นามสกุล ตนเอง)	
ระดับประถม 2	การอ่านและออกเสียง - เรียนเสียงของคำขึ้นต้น ● อักษรตัวเดียว c,h,b ● อักษร 2 ตัว sh,th,sl ● อักษร 3 ตัว thr,str,spr - เรียนเสียงต่อไปนี้ ● สระเสียงสั้น สระเสียงยาว สระผสม	การพูดปากเปล่า - มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพูดปากเปล่า เช่น แสดงบทบาทสมมติ เล่าประสบการณ์ส่วนตัว เล่าเรื่อง รายงาน มีส่วนร่วมในการอภิปราย - ฟังเพื่อที่จะปฏิบัติตามคำสั่ง - แสดงความเห็นเพื่อหาข้อมูล	การแก้ปัญหา (การทำโจทย์) - อ่านแผนภูมิภาพและแผนภูมิแท่ง - แก้โจทย์การบวกและการลบ - การคูณโจทย์ (โดยใช้เลข 0-5) - เลือกใช้เหรียญในการซื้อของ ระบบเลข - นับและเขียนเลขถึง 1000

ระดับชั้น	วิชา		
	การอ่าน	การใช้ภาษา	คณิตศาสตร์
	- บอกจำนวนพยางค์ที่ไม่เกิน 3 พยางค์ - เข้าใจวิธีการใช้คำขึ้นต้นและคำลงท้าย re+do+ing = redoing ● ผสมคำ ● ทำคำให้เป็นพหูพจน์ ● การย่อคำให้สั้นลง <u>คำศัพท์</u> - จำคำที่มีความหมายเหมือน และต่าง - รู้จักคำของคำพื้นฐานและความหมายของคำนั้น ๆ ด้วย <u>ความเข้าใจ</u> - อ่านและทำตามคำแนะนำจากงานที่	<u>การเขียนภาพ</u> - เรียนการใช้ไวยากรณ์ (หลักภาษา) ที่เหมาะสม ● present perfect และ past tense ● subject verb agreement ● สรรพนาม - การเขียนชื่อ สถานที่ วัน ถนน ชื่อเรื่อง ด้วยอักษรตัวใหญ่ - เขียนประโยคให้สมบูรณ์ - เขียน paragraph (อนุเฉท) และจดหมาย (เขียนเรื่องสั้น) <u>การสะกดคำ</u> - สะกด ชื่อที่ จำนวนเลข 1-10 - คำพ้องเสียง - สะกดคำโดย	- รู้ค่าของเลขหลักหน่วย สิบ และหลักร้อย - เรียนการทดเลข - บวกเลข 3 หลัก และมีการทดที่มากกว่า 1 - เรียนการคูณ 6x5 <u>การวัด</u> - วัดตามมาตราวัดนิ้ว ครึ่งนิ้ว และเซนติเมตร - บอกปริมาตรที่เป็นลิตร - การตวงของเหลวโดยใช้ ถ้วย ถัง ควอต - การอ่านปฏิทิน บอกเวลาที่เป็น 15 นาที หรือ 45 นาที

ระดับชั้น	วิชา		
	การอ่าน	การใช้ภาษา	คณิตศาสตร์
	มอบหมายจากเรื่องที่กำหนดให้ ● บอกความหมายของคำที่ไม่รู้และการใช้อย่างไรในประโยค ● จับใจความสำคัญ บอกรายละเอียด และลำดับเหตุการณ์ ● สรุปเรื่อง ● ชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างความจริงกับสิ่งที่สมมติขึ้น <u>ทักษะการเรียนรู้และการอ้างอิง</u> - การเรียงลำดับตามตัวอักษรไปยังอักษรตัวแรก - ระบุข้อมูลง่าย ๆ ในพจนานุกรมและตารางเนื้อหา - จัดกลุ่มคำตามความเหมือนและความต่าง	● ใช้การรวมสระ ● คำลงท้าย (ตัวสะกด) ● คำควบกล้ำ ● combination of ar…. ● s or es ending <u>การคัดลายมือ</u> - คัดอักษรตัวเล็ก ตัวใหญ่ - ใช้การย่อหน้า และการเว้นวรรค - เรียนการเขียนตัวเขียน	-

ระดับชั้น	วิชา		
	การอ่าน	**การใช้ภาษา**	**คณิตศาสตร์**
ระดับประถม 3	การอ่านและออกเสียง - เรียนคำใหม่ที่มีรากศัพท์โดยการใช้ prefix และ suffix ex replace , untie , useless - อ่านและบอกจำนวนพยางค์ที่มี 3 พยางค์ - ใช้คำย่อที่มีมากกว่า 2 คำ ex I'd , I would ..... คำศัพท์ - ให้รู้จักคำง่าย ๆ พร้อมทั้งความหมายเหมือนเป็นการแนะนำให้รู้จักการอ่าน - เรียนคำที่ไม่คล้ายคลึงกันโดยการดูตัวสะกด รูปแบบ prefix , suffix และคำผสม	การพูดปากเปล่า - ให้ตัวอย่างหน้าที่ของคำในประโยค เช่น กริยานาม คุณศัพท์ - ให้ตัวอย่าง คำผสม คำที่ผสมด้วย prefix และคำที่ผสมด้วย suffix - อธิบายเรื่องราวจากลำดับเหตุการณ์ - นำเสนอและพูดรายงานปากเปล่า - ให้บอกทางอย่างง่าย ๆ และเขียนข้อความง่าย ๆ - ฟังเรื่องสั้นร้อยกรอง กลอน หรือชีวประวัติเพื่อเป็นการพัฒนาให้เด็กรักที่จะอ่านวรรณกรรม - ฟังเพื่อที่จะได้พูดรายงานปากเปล่าเกี่ยวกับใจความสำคัญของเรื่องและรายละเอียดที่มีความสำคัญ	การแก้ปัญหา (การแก้โจทย์) - เรียนรู้ขั้นตอนการแก้โจทย์และนำไปประยุกต์ใช้ ● ใช้การบวก ลบ คูณ หาร ● ใช้กระบวนการคำนวณที่มากกว่าหนึ่งวิธีในเรื่องที่เกี่ยวกับเงิน ระบบจำนวน - ใช้สัญลักษณ์ มากกว่า น้อยกว่า เท่ากับ - รู้จักค่าหลักหน่วย สิบ ร้อย หมื่น - รู้จักการวางลำดับที่ จาก ลำดับที่ 1 ถึงสิบ - รู้จักเศษส่วนเต็ม เช่น 2/2 , 3/3 , 4/4 - นับเลขและเขียนเลขถึง 99,999

ระดับชั้น	วิชา		
	การอ่าน	การใช้ภาษา	คณิตศาสตร์
	<u>ความเข้าใจ</u> - บอกลักษณะตัวละคร ฉากและเวลาที่เกิดขึ้นในเรื่องที่กำหนดให้ - ให้สร้างเหตุและผลที่สัมพันธ์กัน - ให้รู้จักเห็นความแตกต่างระหว่างความจริงและความคิดเห็น - สรุปเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ใจความสำคัญของเรื่อง ลักษณะของตัวละครแต่ละตัว และสถานการณ์ในเรื่อง - บอกความหมายและคำ ๆ หนึ่งโดยให้มากกว่า 1 ความหมายจากการใช้คำ ๆ นั้นในประโยค <u>ทักษะการเรียนรู้/การอ้างอิง</u> - ให้เรียงลำดับคำตามตัวอักษร	<u>ภาษาเขียน</u> - รู้จักและใช้ : ● กริยาพิเศษ เช่น eat , ate , see , saw ● ใช้คำถาม เช่น เป็นใคร ที่ไหน เมื่อไหร่ อะไร ทำไม อย่างไร ● การย่อคำสรรพนามและกริยา เช่น I'd , he's , she'll ● การเปรียบเทียบคำคุณศัพท์ เช่น มากกว่า มากที่สุด ใหญ่-ใหญ่กว่า-ใหญ่ที่สุด - เขียนประโยคบอกเล่า – ประโยคคำถาม ประโยคแสดงความตกใจ (ประโยคอุทาน) - เขียนเรื่องที่เป็นของตนเอง , กลอน และเรียงความ	<u>การคำนวณ</u> - บวกและลบเลข 3 หลักโดยอาศัยการทดเลข (เลขหลักควรมี 0 อยู่ด้วย) - หารเลข 2 หลักที่ลงตัว (ใช้ถึงสูตรคูณแม่ 9) - คูณเลข 2 หลักแบบไม่ทดเลข (ใช้แค่เลขที่ไม่เกิน 9) <u>การวัด</u> - บอกเวลาที่เป็น 5 นาที - รู้ค่าของการรวมเงินซึ่งรวมถึงดอลล่าร์ - วัดความยามที่มีหน่วยเป็นนิ้ว ครึ่งนิ้ว เซนติเมตรและเมตร - รู้ความแตกต่างระหว่างเมตรกับ

ระดับชั้น	วิชา		
	การอ่าน	การใช้ภาษา	คณิตศาสตร์
	- (เลือกคำที่มี 3 ตัวอักษร) - ใช้อภิธานศัพท์หรือพจนานุกรมเป็นเครื่องช่วยในการออกเสียงและการบอกความหมายของคำ - ใช้การออกเสียง - ใช้คำนำทางเพื่อที่จะกำหนดขอบเขตของคำหนึ่ง ๆ ในอภิธานศัพท์หรือพจนานุกรม - อ่านแผนที่ แผนภูมิ และกราฟ - ใช้อักษรตัวแรกและอักษรตัวที่สองของคำในหนังสืออ้างอิง	- ตรวจทานประโยคและแก้ข้อผิดเกี่ยวกับการเขียนอักษรตัวใหญ่และการใช้เครื่องหมายวรรคตอน - แบ่งแยกกลุ่มคำในประโยคหรือวลี - เขียนจดหมายถึงเพื่อน ● วางรูปแบบจดหมายให้ถูกต้อง ● เขียนที่อยู่บนซองให้ถูกต้อง <u>การสะกดคำ</u> - สะกดคำต่อไปนี้ ● คำนามรูปพหูพจน์ที่ลงท้ายด้วย “ y ” เช่น monkey – monkeys , baby – babies ● กริยาที่มีคำลงท้าย เช่น play-plays-played-playing	- กิโลเมตร - เปรียบเทียบหน่วยการวัดที่เป็นฟุตและหลา - การวัดที่เป็นลิตร <u>วิชาเรขาคณิต</u> - รู้จักเส้นขนาน มุมฉาก และรูปเรขาคณิตที่ทับกันสนิท - วาดเส้น มุม สี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยมผืนผ้า

ระดับชั้น	วิชา		
	การอ่าน	การใช้ภาษา	คณิตศาสตร์
		• การตัดท้าย เพื่อลดรูปกริยา เช่น hope + ing = hoping • สะกดความหมายคำที่เหมือนกันและความหมายคำที่ต่างกันอย่างง่าย ๆ <u>การคัดลายมือ</u> - เขียนตัวเขียน จากความจำ ความคิด ทั้งที่เป็นอักษรตัวใหญ่และอักษรตัวเล็ก	
<u>ระดับประถม 4</u>	<u>การอ่านและการออกเสียง</u> - เรียนรู้ความหมายของคำที่มีคำที่เติมอยู่ข้างหน้า เช่น ไม่ <u>คำศัพท์</u> - เข้าใจและรู้จักใช้ศัพท์ให้เหมาะสมแก่เด็กในระดับนี้	<u>การพูดปากเปล่า</u> - อ่านออกเสียง พร้อมแสดงความรู้สึกออกมาเป็นคำพูด - ทำตามคำบอก - ให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่พูดปากเปล่า เช่น • เล่าเรื่องที่อ่านใหม่ หรือเล่า	<u>การแก้ปัญหา</u> (การแก้โจทย์) - แก้โจทย์ต่อไปนี้ • การบวกและลบ • ใช้เลขที่มี 3 หลักรวมทั้งใช้การทดเลขด้วย • การคูณเลขแล้วนำไปหาร

ระดับชั้น	วิชา		
	การอ่าน	การใช้ภาษา	คณิตศาสตร์
	<u>ความเข้าใจ</u> - เรียนรู้ความหมายของคำที่ไม่รู้จักจากการใช้เรื่อง - การจำรายละเอียดและทำการสรุปเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะและหรือความรู้สึกของตัวละคร - บอกการใช้คำอุปมาอุปไมยในประโยค เช่น กล้าหาญ เหมือนราชสีห์ - ตอบคำถามจากข้อความในหนึ่งยย่อหน้า เช่น คำถามที่ว่า ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อันไหน อย่างไร - รู้ว่าแนวความคิดใดในเรื่องที่อ่านเป็นความจริงหรือจินตนาการ <u>ทักษะการเรียนรู้/การอ้างอิง</u> - รู้จักลักษณะพิเศษเฉพาะของ		● การบวกเลข 2 ต่อ <u>การคำนวณ</u> - บวกและลบเลข 3 หลัก คูณเลข 3 หลัก โดยใช้ตัวคูณถึง - เลข 9 - หารเลข 3 หลักโดยใช้ตัวหารถึงเลข 9 - ประเมินค่าคำตอบจากการบวก การลบ และการคูณ <u>การวัด</u> - วัดยาวที่ใช้หน่วยเป็นเมตร เซนติเมตร ฟุต และหลา - หาพื้นที่สี่เหลี่ยมผืนผ้าโดยการนับหน่วยตาราง - คำนวณเส้นรอบรูปของวัตถุ

ระดับชั้น	วิชา		
	การอ่าน	การใช้ภาษา	คณิตศาสตร์
	พจนานุกรม เช่น รากศัพท์ วิธีการออกเสียงคำ และหน้าที่ของคำ - รู้จักการตีความแผนที่ แผนภูมิและกราฟ	<u>การคัดลายมือ</u> - ให้เขียนงานที่ได้รับมอบหมายให้อ่านได้ง่าย ๆ สวยงาม - เขียนตัวอักษรขนาดที่เท่ากัน หัดเขียนตัวเอียงและหัดการเขียนเว้นวรรคที่เหมาะสม	ทั้ง 6 ด้าน - รู้จักการใช้ตัวย่อให้เหมาะสม เช่น ซม. , ม. , กม. - รู้จักการวัด ● ชั่งน้ำหนักเป็นกรัมและกิโลกรัม ● หาปริมาตรที่เป็นลิตร , หน่วยความจุเท่ากับหนึ่งส่วนพันลิตรและลูกบาศก์เซนติเมตร
<u>ระดับประถม 5</u>	<u>คำศัพท์</u> - เข้าใจและรู้จักใช้ศัพท์ที่เหมาะสมในระดับประถม 5	<u>การพูดปากเปล่า</u> ● ให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่พูดปากเปล่าเหล่านี้	<u>การแก้ปัญหา</u> (การแก้โจทย์) - แก้โจทย์คณิตศาสตร์ที่มีเนื้อเรื่องและมีการใช้กระบวนการ บวก

ระดับชั้น	วิชา		
	การอ่าน	การใช้ภาษา	คณิตศาสตร์
	<u>ความเข้าใจ</u> - บอกใจความหลักและใจความสนับสนุนของเรื่อง - บอกวัตถุประสงค์ของผู้เขียน - บอกอารมณ์ แก่นของเรื่องและฉากในเรื่อง - รู้ความหมายและภาษาโดยนัย ภาพพจน์ ภาษาที่ใช้ - ใช้วิธีการอ่านคำหลาย ๆ วิธี ซึ่งรวมถึงการแบ่งพยางค์ , เนื้อหาของข้อความ การเปิดพจนานุกรม <u>ทักษะการเรียนรู้</u> - รวบรวมข้อมูลเพื่อตั้งชื่อหัวเรื่องจากแหล่งข้อมูล - เลือกคำจำกัดความของคำที่ถูกต้องเมื่อคำ ๆ นั้นสามารถแปลได้	● รายงานหนังสือที่อ่านแบบปากเปล่า ● ให้รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาข้อมูลให้มากขึ้น ● เล่าเรื่องวรรณกรรมจากความจำ ● บอกทิศทาง ● อ่านเพลงที่ใช้ร้อง ● แสดงเป็นตัวละครและย่อเรื่อง <u>ภาษาเขียน</u> - ให้เขียนประโยคโดยหัดใช้กริยา คำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ คำสรรพนาม คำนาม คำบุพบท เป็นต้น - รวมประโยค 2 ประโยคเป็น	

ระดับชั้น	วิชา		
	การอ่าน	การใช้ภาษา	คณิตศาสตร์
	หลายความหมายใจพจนานุกรม โดยการทำความเข้าใจประโยคว่าความหมายใดจะเหมาะสมกับประโยคนั้น ๆ - ย่อเรื่องสั้นที่อ่าน	- ประโยคใหม่ประโยคเดียว - เขียนเรียงความโดยมีการเรียงลำดับเรื่องที่เหมาะสม มีการเขียนประโยคนำและประโยคสรุป - เขียนขอบเขตกว้าง ๆ ของเรื่องเตรียมเขียนรายงานที่มากกว่า 1 ย่อหน้า - เขียนจดหมายแบบต่าง ๆ เช่น จดหมายส่วนบุคคล จดหมายธุรกิจ และเขียนที่อยู่ลงบนซองได้อย่างเหมาะสม <u>การสะกดคำ</u> - สะกดคำที่มีรูปแบบเหมาะสมสำหรับเด็กในระดับประถม 5 รู้จักความหมายของคำสำหรับเด็กในระดับประถม 5 จากคำที่สะกด	- ประมาณคำตอบจากการบวก ลบ คูณ หาร - หาตัวประกอบในการคูณ ของเลขจำนวนที่น้อยกว่า 100 - หารเลข 2 หลักแบบไม่มีการทดเลข (แบบลงตัว) - คูณเลข 3 หลักกับเลข 2 หลัก - ให้กลุ่มจำนวนเลขแล้วให้เด็กหาค่าเฉลี่ย - บวก ลบ คูณ เศษส่วนง่าย ๆ - บวก ลบ คูณ ทศนิยม - บวก ลบ คูณ จำนวนผสมทศนิยมเศษส่วน - ตัดเศษส่วนให้ต่ำลง <u>การวัด</u> - วัดความยาวที่เป็น 1/8 นิ้ว

ระดับชั้น	วิชา		
	การอ่าน	การใช้ภาษา	คณิตศาสตร์
		<u>การคัดลายมือ</u> - เริ่มต้นหัดเขียนด้วยหมึก - เขียนอย่างเรียบร้อย อ่านง่าย - เขียนด้วยความเร็วที่พอดี	- วัดความยาวแบบมิลลิเมตร - หาเส้นรัศมี และเส้นผ่าศูนย์กลางของวงกลม - เปรียบเทียบความยาวและน้ำหนักของระบบเมตริก - หาเส้นรอบรูป และพื้นที่ของรูปหลายเหลี่ยม
<u>ระดับประถม 6</u>	<u>คำศัพท์</u> - เข้าใจและรู้จักใช้คำศัพท์ที่เหมาะสมสำหรับระดับประถม 6 <u>ความเข้าใจ</u> - บอกความสัมพันธ์ของเหตุและผล - บอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนเรื่อง อารมณ์ของเรื่องและแก่นของเรื่อง	<u>การพูดปากเปล่า</u> - ให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดังต่อไปนี้ ● อ่านบทละครหรือบทร้องที่คัดลอกมา ● บอกทิศทางแบบกระชับได้ใจความ ● ท่องโคลงกลอน - จูงใจให้เด็กรู้จักพูดโดย	<u>การแก้ปัญหา</u> (การแก้โจทย์) - แก้โจทย์ที่ประกอบด้วย เรื่องเศษส่วน จำนวนผสม เปอร์เซ็นต์ ทศนิยม กราฟ ตารางและอัตราส่วนคำนวณเกี่ยวกับเรื่องเงิน - แก้โจทย์ที่เป็นจำนวนบวก จำนวนลบ <u>ระบบจำนวน</u>

ระดับชั้น	วิชา		
	การอ่าน	**การใช้ภาษา**	**คณิตศาสตร์**
	- ตอบคำถามตามเรื่องง่าย ๆ ตอบคำถามจากเรื่องแบบตีความ วิเคราะห์และตอบคำถามแบบสร้างสรรค์ - แยกให้เห็นถึงความแตกต่างของวรรณกรรมแต่ละชนิด เช่น ชีวประวัติ เรื่องเล่า ตำนาน บทความ นิยาย ประวัติศาสตร์ นิยายวิทยาศาสตร์ - แสดงความคิดเห็น แสดงจินตภาพ คาดเดาสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไป - บอกใจความสำคัญของเรื่อง <u>ทักษะการเรียนรู้/การอ้างอิง</u> - เขียนขอบเขตของเรื่อง และตัวเนื้อเรื่องแบบคร่าว ๆ จากสิ่งที่อ่าน - ให้รู้จักใช้เครื่องช่วยในการอ่าน	การใช้หัวข้อที่มีความขัดแย้งกัน - รู้จักฟังผู้อื่น นำเสนอ การจดโน้ตย่อ และการทำขอบเขตของเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ <u>ภาษาเขียน</u> - เข้าใจและใช้หน้าที่ของคำได้ เช่น คำนาม นามเฉพาะ กริยา คำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ - ให้มีการตรวจทานและแก้ข้อผิด - ให้เด็กหัดเขียนเรียงความสั้น ๆ เชิงสร้างสรรค์ ให้ข้อมูลหรือบรรยาย ให้เขียนร้อยแก้ว ร้อยกรอง ลางาน จดหมายส่วนตัวและจดหมายธุรกิจ	- รู้จักจำนวนเต็มและจำนวนประกอบ - อ่านและเขียนเลขจำนวนล้าน - รู้จักการประมาณเลขทศนิยม หลักสิบ หลักร้อย หลักพัน - รู้ค่าของทศนิยมหลักพัน - การคูณเศษส่วน แบบต่อไปนี้ - ? X ? = 1 หรือ ? X ? = 1 <u>การคำนวณ</u> - บวกเลข 6 หลัก - คูณและหารเลข 3 หลัก - บวก ลบ คูณ เศษส่วนด้วยตัวหารที่ต่างกันไป - หารเศษส่วนและจำนวนผสม - ประมาณผลหาร

ระดับชั้น	วิชา		
	การอ่าน	การใช้ภาษา	คณิตศาสตร์
	- เช่น พจนานุกรม พจนานุกรมคำพ้องต่าง ๆ	<u>การสะกดคำ</u> - สะกดคำที่ใช้ได้ เหมาะสมในระดับประถม <u>การคัดลายมือ</u> - ใช้หมึกในการเขียนแบบพิเศษ พัฒนาความเร็วในการเขียน	- หาตัวประกอบของจำนวน 100 เขียนจำนวนเศษส่วนเป็นทศนิยม เขียนจำนวนที่เป็นเปอร์เซนต์ <u>การวัด</u> - หาพื้นที่และเส้นรอบรูปของรูปสี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม พื้นที่วงกลม ปริมาตรของวัตถุที่มี 6 ด้าน - เปลี่ยนหน่วยลิตรเป็นมิลลิลิตร เปลี่ยนกรัมเป็นกิโลกรัม เปลี่ยนมิลลิเมตรเป็นเซนติเมตร เปลี่ยนเมตรเป็นกิโลเมตร

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างการจัดเนื้อหาสาระในหลักสูตรแยกตามระดับชั้น จากอนุบาลถึงเกรด 6 สำหรับครอบครัว Home School ในสหรัฐอเมริกา

เนื้อหาที่สามารถเรียนรู้ได้	ระดับชั้น
การสื่อสารทางการพูด	
- การฟังในเวลาว่าง เช่น การฟังเพลง ฟังนิทาน ฟังเรื่องเล่าต่าง ๆ การฟังบทกลอน เป็นต้น	อ 1 2 3 4 5 6
- การฟังที่เพิ่มเวลามากขึ้นเพื่อการรวบรวมความสนใจและสมาธิ	อ 1 2 3 4 5 6
- การแยกแยะเสียงจากการได้ยิน (เลือกคำที่มีเสียงสัมผัสที่เหมือนกันและต่างกัน)	อ 1
- ความเข้าใจเกี่ยวกับการพูด เช่น การเรียงลำดับเรื่อง การจดจำรายละเอียด การทำนายผลลัพธ์ การใช้สำนวนถ้อยคำในการแสดงความคิดความรู้สึกได้อย่างเหมาะสมในขณะที่อ่านออกเสียง	อ 1 2 3
- การเล่าเรื่องใหม่จากเรื่องที่ครูได้อ่านให้ฟังไปแล้ว	อ 1 2 3
- การเล่าเรื่องสั้น ๆ	อ 1 2 3 4 5 6
- การอธิบายเรื่องราวจากงานศิลปะของตนเอง หรืองานศิลปะผู้อื่น และการอธิบาย บรรยายภาพถ่าย	อ 1 2 3 4 5 6
- การถาม-ตอบโดยการใช้คำถาม ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ทำไม และอย่างไร	1 2 3 4 5 6
- การใช้ประโยคที่สมบูรณ์ในขณะที่พูด	1 2 3
- การใช้ประโยคที่หลากหลาย	1 2 3 4 5 6
- การใช้คำแสดงความเป็นเจ้าของ เช่น ของฉัน ของเขา ของคุณ เป็นต้น	2 3 4 5 6
- การใช้คำบุพบทบอกตำแหน่ง เช่น ใน บน ที่ เหนือ จนกระทั่ง ระหว่าง ข้างใต้	2 3 4 5 6
- รู้ถึงคุณค่าของการสื่อสาร	อ 1 2 3 4 5 6
- รู้ถึงความหลากหลายและความแตกต่างของการสื่อสาร	อ 1 2 3 4 5 6
- การใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางสังคมแบบทั่ว ๆ ไป เช่น ชนิดของยานพาหนะ สิ่งของในบ้าน ชนิดของอาคาร ตึก อธิบายเกี่ยวกับสภาพอากาศ ชนิดของเสื้อผ้า องค์ประกอบทางธรรมชาติ คำบอกเวลา	อ 1 2 3
- การใช้คำให้มีหลายความหมาย	1 2 3 4 5 6

เนื้อหาที่สามารถเรียนรู้ได้	ระดับชั้น
- การใช้สำนวน อุปมาอุปไมย และถ้อยคำ ทั่ว ๆ ไปอย่างเหมาะสม	4 5 6
- การฟังเพื่อจับใจความสำคัญ รายละเอียด ลำดับเหตุการณ์ หรือขั้นตอนต่าง ๆ	1 2 3 4 5 6
- การฟังเพื่อตอบคำถามหรือเพื่อนำมาพัฒนาการถามให้เป็นระบบเพื่อนำไปสู่การสรุปความ	1 2 3 4 5 6
- การฟังอย่างวิพากษ์วิจารณ์	4 5 6
- การสัมภาษณ์	4 5 6
- การติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน (การสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับคนที่จำนวนแตกต่างกันไป)	อ 1 2 3
- การแก้ปัญหาด้วยการพูด (ใช้การสนทนาถกปัญหาเพื่อแก้ปัญหานั้นๆ)	อ 1 2 3 4 5 6
- การฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างตั้งใจ แสดงความคิดและความรู้สึกที่แตกต่างออกไปอย่างเชื่อมั่น	2 3 4 5 6
- การสื่อสารต่อกันซึ่งรามไปถึงการเป็นผู้นำในการถกปัญหา หรือสนทนา ทั้งทักษะทางการฟังและการพูด และความสุภาพในการสนทนา ซึ่งอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นทางการ	4 5 6
- การย่อเรื่องและการทำให้การสนทนานั้นกระจ่างชัดเจนขึ้น	4 5 6
- การแสดงออกทางความรู้สึกและทางความคิดอย่างมีประสิทธิภาพและการทำเนื้อหาให้ชัดเจนในการพูดตามสถานการณ์ที่ต่างกันไป	4 5 6
- การใช้ท่าทางในขณะสื่อสารและการตีความท่าทางในขณะพูดของผู้อื่น	4 5 6
- การพูดออกเสียงให้ชัดเจนและการเน้นเสียงหนักเบาในการพูดในสถานการณ์ที่ต่างกันไป	5 6
- การสบตาและใช้สายตาในสถานการณ์การพูดและการฟังที่ต่างกันไปอย่างมีประสิทธิภาพ	5 6
- การนำเสนอสุนทรพจน์อย่างสั้น ๆ เช่น การแสดง และ การเล่าเรื่อง	อ 1 2
- การนำเสนอรายงานโดยสรุปด้วยปากเปล่า	2 3 4
- การให้การแนะนำ และ การประกาศ การเล่าเรื่อง การแสดง	3 4 5 6

เนื้อหาที่สามารถเรียนรู้ได้	ระดับชั้น
บทบาทสมมติ และ การสวมบทบาท	
- การใช้เทคนิคทางการแสดงละครทางร่างกาย สีหน้า ตา และ การใช้เสียง	5 6
- เลือกหัวข้อที่เหมาะสมในการพูดในสถานการณ์ต่าง ๆ ปรับหัวข้อการพูดให้เข้ากับสถานการณ์ ใช้หลักฐานที่มีประสิทธิภาพและข้อมูลสนับสนุนที่เหมาะสมกับหัวเรื่องที่พูด	6
- ใช้อุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมในขณะที่อยู่ในการพูด	6
- พูดหรืออ่านในลักษณะร้อง	2 3 4
- การนำเสนอละครสั้นที่ตลกขบขัน	2 3 4 5 6
- ละครเชิงสร้างสรรค์	3 4 5 6
- การอ่านออกเสียงและบรรยายบทกลอน	5 6
- แนะนำผู้พูดที่มีชื่อเสียงและสุนทรพจน์ดัง ๆ ให้ชมการกล่าวสุนทรพจน์แบบสด ๆ หลาย ๆ แบบ	5 6

เนื้อหาที่สามารถเรียนรู้ได้	ระดับชั้น
การอ่านออกเสียง สะกดคำศัพท์	
- เรียนรู้การเขียนชื่อตนเอง	อ
- เรียนรู้อักษรในลักษณะเรียงลำดับและการสุ่ม	อ 1
- เรียนรู้การออกเสียงพยัญชนะ คำควบกล้ำ	1 2
ความเข้าใจ	
- อ่านเรื่องเพื่อจดจำและทำความเข้าใจ	1 2 3 4 5 6
- การอ่านอย่างมีบทบาท เช่น การอ่านเรื่องที่บอกข้อมูลอย่างง่าย ๆ การอ่านทิศทาง การอ่านบันทึกย่อ การอ่านตำราอาหาร เป็นต้น	1 2 3 4 5 6
- การอ่านโคลงกลอน นิยาย บทละครสั้นเพื่อจดจำและทำความเข้าใจ	2 3 4 5 6
- เรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง	อ 1 2 3 4 5 6
- จดจำรายละเอียดในเรื่อง	อ 1 2 3 4 5 6
- รู้จักใช้การแสดงความคิด ความรู้สึกในระหว่างการอ่านซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน	1 2 3
- มีคาดการณ์เรื่อง (จะเกิดอะไรขึ้นต่อไป)	1 2 3
- เชื่อมโยงเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านกับเหตุการณ์จริงในชีวิต	2 3 4 5 6
- อภิปรายเกี่ยวกับเหตุและผลในเรื่อง	2 3 4 5 6
- นำวิธีการแก้ปัญหากับสถานการณ์ที่ลำบากในเรื่องมาปรับใช้	2 3 4 5 6
- เปรียบเทียบเหตุการณ์และเหตุการณ์ที่ต่างกันในเรื่องหนึ่งกับเหตุการณ์ในอีกเรื่องหนึ่ง	3 4 5 6
- รู้ถึงลักษณะของภาษา	4 5 6
- ตีความหมายของประโยคที่เป็นนัย	5 6
- ระบุคุณสมบัติ หรือลักษณะ เป้าหมายและอารมณ์ของตัวละครในเรื่อง	5 6
- ดึงองค์ประกอบทั่ว ๆ ไป จากเรื่องที่อ่าน 2 เรื่องหรือมากกว่านั้น มีการอ้างอย่างสมเหตุสมผลในการอภิปรายหรือการเขียนเกี่ยวกับองค์ประกอบทั่ว ๆ ไป	5 6
- อภิปรายลำดับเหตุการณ์และลักษณะตัวละครในละครสั้น	2 3 4 5 6
- แสดงเรื่องและอารมณ์ของโคลงที่อ่าน	2 3 4 5 6

เนื้อหาที่สามารถเรียนรู้ได้	ระดับชั้น
- การอ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้	1 2 3 4 5 6
- แลกเปลี่ยนข้อมูลในการอ่านวรรณกรรม	1 2 3 4 5 6
- รู้และจำหัวเรื่องและใจความสำคัญของวรรณกรรม	1 2 3 4 5 6
- ตอบคำถาม ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ทำไม และอย่างไร โดยพิจารณาจากรายละเอียดจากวรรณกรรมที่อ่าน	1 2 3 4 5 6
- อภิปรายเกี่ยวกับจุดประสงค์และมุมมองของผู้แต่งเรื่องสั้น	2 3 4 5 6
- จับบทสรุปและมีการอ้างอิงจากเรื่องแต่งที่อ่าน	2 3 4 5 6
- เรียนรู้เกี่ยวกับโคลงกลอน บทละคร เรื่องจริง เรื่องแต่ง เรื่องสั้น นิยาย หนังสืออ้างอิง	4 5 6
- รู้จักปรับวิธีการอ่านให้เหมาะสมกับเครื่องมือการอ่านที่แตกต่างกันไป และรู้จักจุดประสงค์ของการเรียนของผู้อื่น	4 5 6

เนื้อหาที่สามารถเรียนรู้ได้	ระดับชั้น
ความคล่องแคล่ว	
- การอ่านเพื่อฝึกการเคลื่อนไหวของสายตาจากซ้ายไปขวา	1 2 3 4 5 6
- อ่านในใจเพื่อทำความเข้าใจ	1 2 3 4 5 6
- การอ่านในใจอย่างสบายแต่ให้เพิ่มความเร็วในการอ่านโดยไม่ต้องทำความเข้าใจ	1 2 3 4 5 6
- อ่านออกเสียงอย่างเป็นจังหวะ	1 2 3 4 5 6
- อ่านออกเสียงแบบแสดงความคิดและอารมณ์ด้วยเสียงที่เหมาะสม	1 2 3 4 5 6
วรรณกรรม	
- การฟังด้วยความสนใจในเนื้อเรื่องๆ	อ 1 2 3 4 5 6
- ใช้เวลาเงียบ ๆ อ่านหนังสือที่มีภาพประกอบตามลำพังคนเดียว	อ 1 2
- พัฒนานิสัยการอ่านให้เป็นทักษะตลอดชีวิต และให้เป็นนิสัยรักการอ่าน	อ 1 2 3 4 5 6
- เลือกวรรณกรรมสำหรับเด็กจากห้องสมุดแล้วนำกลับไปอ่านที่บ้าน	อ 1 2 3 4 5 6
- ทำให้เด็กเพลิดเพลินกับวรรณกรรมของเด็กซึ่งบรรยายไว้ในภาพยนตร์ โทรทัศน์ หุ่นเชิดและละครเวที	อ 1 2 3 4 5 6
- แยกให้เห็นถึงความแตกต่างของเรื่องที่เป็นจริงกับละครเพ้อฝัน	อ 1 2 3
- พูดตอบเรื่องราวด้วยวิธีต่างๆ เช่น เพลง หุ่นเชิด ละครสั้นแบบขบขัน การเล่นละคร การอ่าน การอภิปราย	อ 1 2 3 4 5 6
- สร้างสรรค์งานศิลปะ ให้มีการบรรยายบุคลิกลักษณะตัวละครและเหตุการณ์ในเรื่องที่ได้อ่าน	1 2 3
- ใช้หนังสือสำหรับเด็กไว้เป็นต้นแบบสำหรับการสร้างสรรค์หนังสือของตัวเอง	1 2 3
- มีการวินิจฉัยเกี่ยวกับความรู้สึกและอารมณ์ของตัวละครในเรื่อง	อ 1 2 3 4 5 6
- มีการใส่อารมณ์ร่วมกับตัวละครในการบรรยาย	อ 1 2 3 4 5 6
- บรรยายเหตุการณ์ในเรื่องโดยใช้คำที่ชักจูงใจ และหรือเปลี่ยนแปลงตัวละครให้เหมาะสมโดยการใช้คำ	3 4 5 6
- ทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ตัวละคร ผู้เขียนและผู้ให้คำบรรยาย	อ 1 2
- ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์และตอนจบของเรื่องในขณะที่	2 3 4

เนื้อหาที่สามารถเรียนรู้ได้	ระดับชั้น
อภิปรายเรื่อง - ทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงเรื่อง ความขัดแย้งในเรื่อง สิ่งที่น่าสงสัยในเรื่องและความเปรียบอุปมาอุปไมยในเรื่อง - ทำความเข้าใจเกี่ยวกับอารมณ์ของเรื่องและบรรยากาศของเรื่องในขณะที่ทำการอภิปรายเรื่อง - อ่านในใจและอ่านออกเสียงจากหนังสือของเด็ก - จัดกิจกรรมเกี่ยวกับความเข้าใจกับวรรณกรรมของเด็ก - ขยายขอบเขตความรู้โดยใช้หนังสือของผู้แต่งที่เด็กคุ้นเคยและชื่นชอบ	5 6 5 6 1 2 อ 1 2 3 4 5 6 2 3 4 5 6

เนื้อหาที่สามารถเรียนรู้ได้	ระดับชั้น
ภาษาและอักษร **การคัดลายมือ**	
- จับดินสอได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	อ 1
- เขียนตามรอยปรุ	อ 1
- เขียนชื่อตนเอง	อ
- เขียนเลข 1-100	1
- เขียนคำและประโยคง่าย ๆ ที่เด็กอ่านได้	1 2 3
- ทำโปสเตอร์ และบทบรรยายภาพบนงานศิลปะของเด็ก การทำสัญลักษณ์ เป็นต้น	1 2 3
- การเขียนโน้ตย่อ (บันทึกย่อ)	2 3
- ให้เด็กเขียนเลขจากความจำตนเอง	2 3 4 5 6
การใช้ภาษา	
- ฝึกพูดประโยคง่าย ๆ ให้ถูกต้อง (พ่อแม่ควรเป็นแบบอย่างให้ลูก)	อ 1 2 3
- ฝึกพูดภาษาไทยให้ถูกต้องตามหลักภาษา	อ 1 2 3 4 5 6
- ฝึกการเขียนประโยคตามหลักภาษาและไวยากรณ์	1 2 3 4 5 6
- ทำความเข้าใจและฝึกพูดโดยใช้คำเชื่อม คำบุพบท	1 2 3 4 5 6
- ใช้และตอบประโยคคำถามที่ว่า ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ทำไม อย่างไร	1 2 3
- อภิปรายและเพิ่มประโยคตัวอย่างในการพูด	4 5 6
- อ่านแสดงความคิดและอารมณ์ให้เหมาะสม เช่น การเว้นวรรค เป็นต้น	1 2 3
- รู้จักการใช้อัญประกาศ และการขีดเส้นใต้หัวเรื่อง	2 3 4
- รู้จักการใช้บุพบทในการเขียน	3 4 5 6
- รู้จักการใช้คำคุณศัพท์และคำวิเศษณ์	3 4 5 6
- ใช้หนังสือหลักภาษาในการอ้างอิง เมื่อต้องการเขียน	4 5 6
- ใช้ประโยคโครงสร้างภาษาไทย ให้ถูกต้องตามหลักภาษา ทั้งการเขียนที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งการพูดและการเขียน	4 5 6

เนื้อหาที่สามารถเรียนรู้ได้	ระดับชั้น
การสะกดคำ	
- สะกดชื่อตนเอง	อ
- สะกดนามสกุลตนเอง	อ 1
- หัดเขียนคำที่ช่วยในการช่วยชีวิตและบอกข้อมูล เช่น ช่วยด้วย ที่อยู่ของตน เบอร์โทรศัพท์ของตน	อ 1 2
- คำใด ๆ ก็ได้ที่เด็กสามารถแสดงความสนใจในการเรียนรู้เกี่ยวกับการสะกดคำ	อ 1 2 3 4 5 6
- เขียนคำที่มีการผสมคำ	2 3 4 5 6
- เขียนคำที่มี 2 พยางค์ซึ่งเด็กสามารถอ่านเองได้	2 3
- เขียนคำ 3 หรือ 4 พยางค์	4 5 6
- เขียนคำพ้องเสียง	4 5 6
- คำที่ยากในการสะกด (คำที่สะกดยาก)	4 5 6
คำศัพท์	
- คำที่ใช้ในการตอบโต้กับผู้อื่นผ่านชีวิตประจำวัน	อ 1 2 3 4 5 6
- ใช้คำศัพท์ด้วยการพูดให้มากขึ้น	อ 1 2 3 4 5 6
- ค้นหาความหมายของคำในหนังสือ	อ 1 2
- อภิปรายและให้คำจำกัดความคำที่เป็นคำนำทางจากเรื่องก่อนอ่านและหลังอ่าน	1 2 3 4 5 6
- อ่านคำศัพท์ง่าย ๆ ซึ่งเหมาะสำหรับผู้อ่านที่เป็นเด็กที่กำลังเรียนรู้การอ่าน และในคำศัพท์ที่เด็กควรทำความเข้าใจ	1 2
- เขียนคำศัพท์พื้นฐานซึ่งนำมาจากการอ่านคำศัพท์และจากประสบการณ์	1 2
- อ่านคำศัพท์ให้มากขึ้น	2 3 4 5 6
- เขียนคำศัพท์ให้มากขึ้น ซึ่งคำศัพท์เหล่านี้ขึ้นอยู่กับคำศัพท์ที่อ่าน ความสนใจและประสบการณ์ของเด็ก รวมไปถึงขอบเขตวิชาที่ศึกษา	2 3 4 5 6
- ใช้คำที่เหมาะสม ชัดเจนในการบรรยายอารมณ์ ความรู้สึก	1 2 3 4 5 6
- ใช้พจนานุกรมเป็นเครื่องมือช่วยในการเลือกคำที่เหมาะสมและชัดเจนได้อย่างถูกต้องแม่นยำ	3 4 5 6

เนื้อหาที่สามารถเรียนรู้ได้	ระดับชั้น
- พูดและเขียนรูปแบบคำที่หลากหลายกันออกไป เช่น ฟุต ฟุตบอล ฟุตบาท เป็นต้น	1 2 3 4 5 6
- หาคำที่มีความหมายคล้ายกัน	1 2 3 4 5 6
- หาคำที่มีความหมายตรงข้ามกัน	1 2 3 4 5 6
- หาคำที่สามารถใช้ได้หลายความหมาย	3 4 5 6
- หาคำที่เป็นนามธรรม เช่น รัก ตัดสินใจ เป็นต้น	3 4 5 6
- หาคำที่แสดงอารมณ์แตกต่างกันไปซึ่งนำไปใช้ในการอธิบายวัตถุที่มีลักษณะคล้ายกันใช้ในการบรรยายเหตุการณ์หรือท่าทาง	4 5 6
- การอ่านและการตอบคำด้วยคำที่แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม	4 5 6
- ใช้คำตามอารมณ์ที่ต้องการแสดงออก มาในหลายรูปแบบ ทั้งการพูดและการเขียน	4 5 6
- ใช้คำที่แสดงอารมณ์ในเนื้อหาที่ใช้ในการดึงดูดความสนใจ หรือชักชวน เช่น คำโฆษณา หาเสียง การเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการ	5 6
- ให้ระมัดระวังเรื่องอิทธิพลของคำที่ใช้ซึ่งอาจทำให้สับสนในคำนั้น ๆ ได้ เช่น คำที่ใช้ในการโฆษณา	3 4 5 6
- ประเมินและวิเคราะห์คำที่อาจทำให้เกิดความสับสน อันเนื่องมาจากอิทธิพลของคำ	5 6

เนื้อหาที่สามารถเรียนรู้ได้	ระดับชั้น
การเขียนเชิงสร้างสรรค์	
- จัดกิจกรรมการติดต่อสื่อสารโดยการพูด	อ 1 2 3 4 5 6
- จัดกิจกรรมให้เด็กเกี่ยวกับวรรณกรรม	อ 1 2 3 4 5 6
- เล่าเรื่องสั้น ๆ แล้วเขียนออกมา หลังจากนั้นให้นำกลับมาอ่านให้นักเรียนคนอื่น ๆ ฟัง	อ 1
- เรียนรู้เกี่ยวกับการเขียนที่ดี เพราะผู้เขียนจะมีบางสิ่งบางอย่างที่จะกล่าว เช่น ข้อความในการโน้มน้าวใจ	1 2 3 4 5 6
- เขียนเรื่องสั้น ๆ ด้วยตนเอง	1 2 3 4
- เขียนคำอธิบายและบรรยายสั้น ๆ	1 2 3 4
- เขียนขั้นตอนในกระบวนการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง	3 4 5 6
- แลกเปลี่ยนงานเขียนของตนเองกับผู้อื่น : เรื่องสั้น คำบรรยาย เขียนขั้นตอนในกระบวนการต่าง ๆ	1 2 3 4 5 6
- เขียนหนังสือขึ้นมาจากงานเขียนของตนเอง	1 2 3 4 5 6
- พัฒนาการเขียน ทั้งรูปแบบและเนื้อหา	4 5 6
- ดูรูปแบบการเขียน เช่น ความเรียบร้อยในการเขียน	4 5 6
- มีการวางโครงเรื่องก่อนเขียน	4 5 6
- มีการออกความคิดร่วมกัน	3 4 5 6
- มีการระดมสมอง การทำงานร่วมกัน	3 4 5 6
- มีการเข้ารวบรวมข้อมูล การอภิปราย มีการพัฒนาหัวเรื่องก่อนที่จะเขียน	3 4 5 6
- ระบุหัวเรื่อง ผู้อ่าน และจุดประสงค์สำหรับงานเขียนได้	3 4 5 6
- สามารถบอกลักษณะของงานเขียนได้ เช่น กลอน เรื่องสั้น รายงาน	3 4 5 6
- เขียนเลียนแบบอย่างคร่าว ๆ รวมไปถึงการเขียนจากความคิดตนเอง (เขียนตามสบาย)	3 4 5 6
- แก้ไขงานเขียนที่เลียนแบบมาอย่างคร่าว ๆ	3 4 5 6
- ตรวจสอบงานเขียนที่เลียนแบบมาอย่างคร่าว ๆ เช่น หลักภาษา โดยการให้คนหรือ 2 คนให้ความเห็นเกี่ยวกับงานเขียนนั้น	3 4 5 6
- เขียนบันทึกประจำวันและเขียนบันทึกเหตุการณ์ด้วยตนเอง	1 2 3 4 5 6

เนื้อหาที่สามารถเรียนรู้ได้	ระดับชั้น
- การเขียนอย่างมีระบบ	1 2 3 4 5 6
- การเขียนจดหมายถึงเพื่อน	4 5 6
- เขียนจดหมายธุรกิจอย่างสั้น ๆ	5 6
- เขียนโครงร่างประวัติชีวิตอย่างง่าย ๆ	6
- เขียนโน้มน้าวใจ	6
- เขียนจากมุมมองที่หลากหลายและแตกต่าง	4 5 6
- เขียนงานเขียนที่หลากรูปแบบ หลากหัวข้อ หลากจุดประสงค์ และหลากผู้อ่าน	3 4 5 6
- ทำงานเขียนให้เป็นกิจกรรมที่ปกติโดยไม่แทรกแซงเวลา	1 2 3 4 5 6
- ทำงานเขียนให้เป็นกิจกรรมในยามว่าง	อ 1 2 3 4 5 6
- เขียนบทละคร	4 5 6
- เขียนโคลงกลอน	4 5 6
- รู้จักการสังเกตและค้นหารายละเอียดเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึกในฉากและเหตุการณ์ซึ่งสามารถนำมาประกอบการเขียนได้	1 2 3 4 5 6
- อภิปรายเกี่ยวกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงและสภาพแวดล้อม	3 4 5 6
- มีการกำหนดข้อมูล การอ่านเพื่อหาข้อมูล และการเขียนอย่างสั้น ๆ เกี่ยวกับหัวเรื่องที่ค้นคว้ามา	3 4 5 6
- มีการจัดวางความคิดอย่างเป็นอิสระและจัดวางข้อมูลสำหรับการเขียน	5 6
- มีการเขียนอย่างอิสระด้วยองค์ประกอบที่คร่าวแต่ให้เน้นที่รายละเอียดมากกว่ารูปแบบ	5 6
- คำศัพท์ : เลือกคำศัพท์อย่างฉลาด และพินิจพิจารณาโดยเฉพาะอย่างยิ่งความหลากหลายในการแสดงความคิด	5 6
- มีการปรับปรุงงานเขียน เพื่อให้ชัดเจน และต่อเนื่อง	5 6
- ตรวจดูตัวสะกดและหลักภาษา	5 6
- ปรับปรุงงานเขียนให้ดีขึ้น และมีการตรวจครั้งสุดท้าย	5 6
- ทำงานเขียนให้เป็นอาชีพหนึ่ง	6

เนื้อหาที่สามารถเรียนรู้ได้	ระดับชั้น
ประวัติของภาษา	
- รู้จักธรรมชาติของภาษา ซึ่งรวมถึงการสื่อสารกับผู้อื่น	4 5
- สัญลักษณ์อย่างง่าย ๆ ในยุคต้น ๆ	4 5
- รู้เรื่องกระดาษที่ใช้ในสมัยโบราณ	5 6
- การเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องของธรรมชาติของภาษา	5 6
- แนวความคิดของภาษา	6
- ความต้องการพื้นฐานในการใช้ภาษาเช่น มาตรฐานการสะกดคำ หลักภาษา และธรรมชาติของภาษาที่เปลี่ยนไป	6
ทักษะการใช้ห้องสมุด	
- การดูแลหนังสือ	อ 1 2
- ตำแหน่งการวางหนังสือ เรื่องแต่ง และหนังสือจากเรื่องจริงในห้องสมุด	อ 1 2
- เข้าใจเกี่ยวกับระบบของการใช้ห้องสมุด	อ 1 2
- การเลือกและการตรวจหนังสือ	อ 1 2
- การใช้บัตรหาหนังสือและการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยค้น	3 4 5 6
- สามารถบอกและใช้ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ เช่น สารบัญ ดรรชนี บทบรรณานุกรม เป็นต้น	3 4 5 6
- ใช้หนังสืออ้างอิงและทักษะการใช้พจนานุกรม แผนที่	3 4 5 6
- สื่อในห้องสมุด เช่น เทป สไลด์ วีดีทัศน์	3 4 5 6
- งานวิจัยในห้องสมุด	4 5 6
- การอ่านหนังสืออ้างอิง และการใช้หนังสือคู่มือ เช่น อักษรนำทางในการใช้พจนานุกรม การเรียงลำดับอักษร ตัวย่อ	5 6
- การอ่านเพื่อที่จะจัดวางข้อมูล เช่นการอ่านโครงเรื่อง การอ่านเพื่อตั้งคำถาม การอ่านเพื่อทำบันทึกย่อ	5 6
- รู้จักการอ่านหนังสือพิมพ์	5 6
- การใช้ห้องสมุดพิเศษ	4 5
- รู้จักประวัติการทำหนังสือและประวัติการกำเนิดห้องสมุด	6

เนื้อหาที่สามารถเรียนรู้ได้	ระดับชั้น
คณิตศาสตร์ **รูปแบบ**	
- รู้จักความเหมือนและความต่างของเลข 1-10	อ
- รู้จักความเหมือนและความต่างของเลข 1-100	1
- รู้จักความเหมือนและความต่างของเลข 1-1000	2
- สามารถอธิบายรูปแบบที่เห็นได้	1 2 3
ระบบจำนวน	
- บอกเลข 0-10 ในลักษณะที่เรียงลำดับและการสุ่ม	อ
- วางตำแหน่งและเขียนเลข 0-10 แบบเรียงลำดับได้ถูกต้อง	อ
- นับเลข 0-10 ได้	อ
- จับคู่จำนวนวัตถุกับจำนวนเลขที่สอดคล้องกันได้	อ 1 2
- ประมาณค่าจำนวนวัตถุประมาณ 2-3 กลุ่ม ว่ากลุ่มใดมากกว่า หรือน้อยกว่ากัน	อ 1
- บวกเลข 0-20 แบบเรียงลำดับและแบบสุ่ม	1
- วางตำแหน่งและเขียนเลข 0-20 แบบเรียงลำดับได้ถูกต้อง	1
- เรียงลำดับเลขที่กำหนดให้ได้ (0-20)	1
- เขียนเลขจากจำนวน 20 ไป 0	1 2
- นับเลข 0-20	1
- เขียนเลขในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น 6,5+1,3+3,7-1,...	1 2 3
- รู้จักหน่วยของเลข (หน่วย สิบ ร้อย)	1 2 3
- เขียนเลข 0-100 โดยใช้วิธีเพิ่มขึ้นทีละ 10	1
- อ่านและเขียนคำว่า ยี่สิบ	1
- สามารถบอกได้ว่าเลขอะไรเป็นเลขตัวต่อไป	1
- บอกได้ว่ากลุ่มวัตถุใดมากกว่าหรือน้อยกว่ากัน	1 2
- รู้จักจำนวนเลขที่ใช้ในชีวิตจริง	1 2
- นับเลข 0-100	1 2

เนื้อหาที่สามารถเรียนรู้ได้	ระดับชั้น
- เรียงลำดับเลขที่กำหนดให้ระหว่างเลข 0-100	1 2
- บอกเลข 0-1000 แบบเรียงลำดับและแบบสุ่ม	2 3
- วางจำนวนเลข 0-1000 ตามลำดับจำนวน	2 3
- อ่านและเขียนจำนวนเลขเป็นภาษาเขียน (1-100)	2 3
- อ่านและเขียนเลขเศษส่วน	2 3
- ประมาณตัวเลขและจับกลุ่มตัวเลข	4 5 6
- บอกตัวประกอบของจำนวนเลขได้	4 5 6
- เขียนตัวประกอบในการคูณได้	4 5 6
- บอกรูปแบบของจำนวนเลขได้	4 5 6
- เปรียบเทียบและทำเลขเศษส่วน 1/16 ได้	4 5 6
- บอกองค์ประกอบที่หายไปในภาพและรูปแบบของจำนวนเลข	6
- เลขโรมัน	6
- ระบบเมตริก	6

เนื้อหาที่สามารถเรียนรู้ได้	ระดับชั้น
เรขาคณิต	
- รู้จักรูปร่าง	อ 1
- บอกรูปเรขาคณิตพื้นฐานทั้ง 4 แบบ ได้แก่ วงกลม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยมและสี่เหลี่ยมผืนผ้า	อ 1
- แบ่งแยกและจับกลุ่มรูปเรขาคณิตพื้นฐานทั้ง 4 แบบ	อ 1 2
- ยกตัวอย่างรูปเรขาคณิตพื้นฐานที่ใช้ในชีวิตจริง	อ 1 2
- อธิบายรูปเรขาคณิตทั้ง 4 แบบ	2 3 4
- บอก แบ่งแยก และจับกลุ่มรูปเรขาคณิตต่อไปนี้ : รูปลูกบาศก์ รูปทรงกลม รูปกรวย ปิรามิด รูปทรงกระบอก	1 2 3
- บอกรูปร่างและขนาดว่าเหมือนหรือต่าง	1 2
- จัดประเภทรูปเรขาคณิตหลาย ๆ แบบ และวัตถุที่เป็นรูปเรขาคณิต	1 2 3
- สร้างสรรค์รูปแบบที่ซับซ้อนจากรูปเรขาคณิตง่าย ๆ	1 2 3
- เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของรูปร่างที่ง่าย ๆ และซับซ้อนหลาย ๆ แบบ	2 3 4
- บอกตำแหน่ง เช่น ภายใน ภายนอก ข้างใต้ ข้าง ๆ ข้างบน	1 2 3
- สมมาตรและความไม่สมส่วน	1 2 3
- คำศัพท์เรขาคณิต : จุด เส้น เส้นขนาน เส้นตั้งฉาก เส้นส่วนตัด	4 5 6
- แบ่งประเภท : มุม และรูปสามเหลี่ยม รูปด้าน 4 ด้าน และรูปหลายด้านอื่น ๆ	4 5 6
- ทำรูปโดยการใช้วงเวียนและไม้บรรทัดที่ใช้สอบวัดระดับราบ/ลากเส้นตรง	4 5 6
- ทำแบบร่างและสร้างรูปเรขาคณิต	4 5 6
- วัดรูปร่าง	4 5 6
- แก้ปัญหาเกี่ยวกับรูปเรขาคณิตและความสัมพันธ์ของรูปเรขาคณิต	5 6

เนื้อหาที่สามารถเรียนรู้ได้	ระดับชั้น
การวัด	
- ตรวจความกว้างและความยาว	อ 1 2
- เข้าใจและรู้จักการใช้ศัพท์ สั้นกว่า ยาวกว่า หนักกว่า เบากว่า	อ 1 2
- ประมาณวัตถุ 2 สิ่งว่า อันไหน ยาวกว่า สั้นกว่า หนักกว่า หรือเบากว่า	อ 1 2 3
- ใช้อุปกรณ์การวัดที่ไม่เป็นมาตรฐานในการวัดความยาว และชั่งน้ำหนัก เช่น ใช้ไม้จิ้มฟันวัดความยาวของดินสอ	อ 1 2
- เริ่มต้นเรียน : วัน สัปดาห์ เดือน ปี	
- รู้จักเวลาและเครื่องมือในการวัดเวลา	อ
- รู้จักศัพท์เกี่ยวกับค่าเงิน	อ
- รู้จักการใช้ปฏิทินเพื่อดู วัน สัปดาห์ เดือน ปี	อ
- รู้จักการบอกเวลาที่ใกล้นาที	1 2 3
- รู้จักและเข้าใจ และใช้ “นิ้ว” และ “ฟุต”	1 2 3
- การใช้ไม้บรรทัด 12 นิ้ว วัดความยาว	1 2
- เข้าใจและใช้คำศัพท์เกี่ยวกับการวัดอุณหภูมิ	1 2
- ใช้เทอร์โมมิเตอร์ในการเปรียบเทียบอุณหภูมิของของเหลว	1 2
- ใช้เทอร์โมมิเตอร์ในการวัดอุณหภูมิอากาศนอกห้อง	1 2 3
- ใช้เลนส์ในการสังเกตวัตถุ	1 2 3
- ใช้ในการวัดด้วยช้อนและถ้วยในการปรุงอาหาร	1 2 3
- เข้าใจและใช้หน่วยวัด “หลา”	1 2 3
- ใช้ไม้บรรทัด 36 นิ้ว วัดความยาว	2 3
- ใช้อุปกรณ์การวัดอย่างไม่เป็นมาตรฐานวัดความยาวที่มากกว่า 36 นิ้ว	2 3 3 4
- ประมาณค่า พิจารณาและเปรียบเทียบราคาสินค้าที่มากกว่า 1 รายการ	2 3 4
- ประมาณของสองสิ่งที่มีรูปร่างไม่เหมือนกัน	
- วัดโดยการประมาณค่า ของหลายชนิดและตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำโดยการใช้ค่ามาตรฐานของการวัด	2 3 4 4 5 6

เนื้อหาที่สามารถเรียนรู้ได้	ระดับชั้น
- เปรียบเทียบความเหมือนความต่างเกี่ยวกับการวัด	5 6
- ใช้ลูกบาศก์ในการวัด ใช้ไม้บรรทัด ไม้โปรแทรคเตอร์ และปริมาตรความจุในการวัด	5 6
- การวัดเส้นรอบวงและคำนวณพื้นที่	5 6
- ความจุของเหลว	5 6
- การอ่าน การสร้างตาราง สร้างกราฟ เริ่มจากแบบที่ง่าย ๆ ไปจนถึงแบบที่ซับซ้อนขึ้น	5 6
- ใช้ตารางและกราฟในการเปรียบเทียบ	5 6
- ใช้เครื่องคิดเลขและคอมพิวเตอร์ช่วยในการสร้างตารางและกราฟ	5 6
- ใช้ตาราง กราฟ และค่าการวัดในเชิงปฏิบัติโดยให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิต	5 6
- จัดข้อมูลทางสถิติตามลำดับหลังมาหน้าและหน้าไปหลัง	6
- หาค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐานและการจัดอันดับจากข้อมูลทางสถิติที่ให้มา	6
- ใช้ข้อมูลทางสถิติในการคาดเดาผลในอนาคตและแนวโน้มในอนาคต	6

เนื้อหาที่สามารถเรียนรู้ได้	ระดับชั้น
การคำนวณและการแก้โจทย์	
- บวกเลขไม่เกินหลัก 10	1
- ลบเลขไม่เกินหลัก 10	1
- ใช้สัญลักษณ์ + , - , =	1
- ใช้วิธีรวมหาจำนวนเต็ม วิธีนับถอยหลัง และวิธีลบ	1
- บวกและลบทั้งแนวตั้งและแนวนอน	1
- บวกเลข 3 จำนวนโดยใช้เลข 0-9	1
- บวกเลขเศษส่วน ? และ ? ที่สามารถหารได้ลงตัว (ex. 2/4 , 2/8)	1 2
- เขียนเลขเศษส่วน ? และ ?	1 2
- การใช้คณิตศาสตร์แก้ปัญหาในสถานการณ์ประจำวันที่เป็นจริง	1 2 3 4 5 6
- อธิบายกระบวนการที่ใช้ในการแก้ปัญหา	3 4 5 6
- อ่านและตีความแผนภูมิแท่ง แผนภูมิวงกลม แผนภูมิเส้น และกราฟรูปภาพ	1 2 3
- สร้างแผนภูมิแท่งที่มีการเปรียบเทียบข้อมูล 2 ข้อมูล และเพิ่มเป็น 3-4 ข้อมูล ตามลำดับ	1 2 3 4
- บวกและลบเลขไม่เกิน 100	2
- บวกเลข 2-3 จำนวน หรือมากกว่านั้น	2 3 4 5 6
- ใช้เครื่องคิดเลขช่วยคำนวณ	2 3
- คูณเลขแบบง่าย ๆ	2 3
- หาค่า x	2
- ฝึกประมาณจำนวนและความแตกต่าง	2 3
- บอกเศษ 1/8	2 3
- บวกและลบเลขไม่เกิน 1000	3
- ประมาณจำนวน	3 4
- บวกและลบเศษส่วน รวมไปถึงการรวมให้เป็นจำนวนเต็ม	4 5 6
- บวกและลบเลขไม่เกิน 2 หลัก และเลขเศษส่วนในใจ	4 5 6
- บวกเลข 2-3 หลัก	4 5 6
- ใช้การประมาณค่าที่สมเหตุสมผลจากคำตอบที่คำนวณได้	4 5 6

เนื้อหาที่สามารถเรียนรู้ได้	ระดับชั้น
- ฝึกการประเมินผลคูณ	4 5 6
- ประมาณเศษส่วนอย่างง่าย ๆ และประมาณขนาดอย่างง่าย ๆ	4 5 6
- แก้โจทย์เศษส่วนที่มีผลลัพธ์เท่ากัน	4 5 6
- คูณเลข 1 หลัก กับ 2 หลัก และค่อย ๆ เพิ่มให้เป็น คูณเลข 2 หลักกับเลข 3 หลัก	5 6
- เชื่อมโยงการคูณและการหาร	4
- เริ่มเรียนการหาร	4
- หารเลข 10, 100 และ 1000	5 6
- หารเลขที่มีตัวหาร 1-2 หลัก กับเลขที่เป็นตัวตั้ง 1-4 หลัก	5 6
- หาค่าผลบวก ผลต่าง ผลคูณ และผลหารซึ่งคงที่และไม่คงที่	5 6
- เรียนรู้เรื่องทศนิยม	4
- ฝึกการหาค่าผลบวก ผลต่าง ผลคูณ และผลหาร แบบที่เป็นจำนวนเต็ม เศษส่วน และทศนิยม	5 6
- หาตัวประกอบของการคูณจากเลขไม่เกิน 20	5 6
- หาตัวประกอบของการคูณจากเลขไม่เกิน 200	5 6
- หาค่าเศษส่วนที่เท่ากันและหาค่าเลขจำนวนเต็มผสมเศษส่วน	5 6
- แก้โจทย์ที่เป็นเศษส่วนโดยใช้ การบวก ลบ คูณ หาร	5 6
- บวกและลบเศษส่วนในใจ	5 6
- อ่านและเขียนเลขทศนิยมไปถึงหลักพัน	5 6
- ประมาณค่าทศนิยม	5 6
- บอกค่าทศนิยม	5 6
- แก้โจทย์ทศนิยมโดยใช้ การบวก ลบ คูณ หาร	5 6
- เปรียบเทียบและจัดจำนวนเต็ม เศษส่วน ทศนิยม	5 6
- ฝึกประมาณค่าทศนิยม	5 6
- เรียนรู้เรื่องอัตราส่วน	5 6
- หาค่าอัตราส่วนจากตัวอย่าง	5 6
- แก้โจทย์เกี่ยวกับอัตราส่วน	5 6
- เรียนรู้เรื่องร้อยละ (เปอร์เซ็นต์)	5 6

เนื้อหาที่สามารถเรียนรู้ได้	ระดับชั้น
- แปลค่าเปอร์เซ็นต์	6
- แก้โจทย์เกี่ยวกับร้อยละ (เปอร์เซ็นต์)	6
- แสดงค่าอัตราส่วนให้เป็นเปอร์เซ็นต์หรือทศนิยม	6
- เรียนรู้รูปแบบเลขยกกำลังสองและเลขยกกำลังสาม และเลขแสดงกำลัง กำลังคูณและหาราก	6
- เรียนรู้เรื่องฟังก์ชันและแก้โจทย์เกี่ยวกับเรื่องฟังก์ชัน	6
- **รับรู้เกี่ยวกับสาขาคณิตศาสตร์ที่เป็นอาชีพ**	6

เนื้อหาที่สามารถเรียนรู้ได้	ระดับชั้น
คอมพิวเตอร์	
- ศัพท์คอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐาน เช่น คีย์บอร์ด หน้าจอ แผ่นดิสก์ แป้นเคาะ	อ 1
- การดูแลคอมพิวเตอร์ : การเปิด-ปิดเครื่อง	อ 1
- ทักษะการพิมพ์ดีดอย่างง่าย ๆ	อ 1 2
- เรียนคอมพิวเตอร์เพื่อความสนุก	อ 1 2 3 4 5 6
- เล่นเกมเกี่ยวกับจำนวน	อ 1 2
- ประมวลผลคำอย่างง่าย ๆ	อ 1 2
- โปรแกรมการศึกษาคณิตศาสตร์	2 3 4 5 6
- โปรแกรมการแก้โจทย์	3 4 5 6
- ใช้โปรแกรมในการประมวลผลคำสำหรับการพิมพ์และการพิมพ์	3 4 5 6
- ใช้โปรแกรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา	3 4 5 6
- สังเกตการใช้คอมพิวเตอร์ในสถานการณ์ที่เป็นอาชีพ	4 5 6
- ภาษาคอมพิวเตอร์อย่างง่าย ๆ เช่น เบสิก โลโก้	4 5 6
- โปรแกรมคอมพิวเตอร์อย่างง่าย ๆ	5 6
- เข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายในการใช้คอมพิวเตอร์ เช่น ในชีวิตแต่ละคน ในวงการธุรกิจ ในการศึกษา ในเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ ในอุตสาหกรรม ในงานศิลป รวมไปถึงข้อจำกัดในการใช้คอมพิวเตอร์ และบทบาทของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการจัดการ	6
- มีการจัดการ เกี่ยวกับเรื่องยาก ๆ ในระหว่างการจัดการคอมพิวเตอร์ เช่น เทคนิคในการแก้ปัญหา และการใช้โปรแกรมในการแก้ปัญหา	6
- ใช้โปรแกรมเกี่ยวกับการสอนเพื่อช่วยในการเรียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ใหม่ ๆ	6
- ใช้คำสั่งพื้นฐาน และคำสั่งระบบงานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ได้	5 6
- เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้และการดูแลเครื่องมือคอมพิวเตอร์ได้	5 6
- การเก็บข้อมูล การค้นข้อมูล การแก้ไข การวิเคราะห์ การปรับปรุงและการพิมพ์ออกมา	6
- การทำคอมพิวเตอร์กราฟฟิค อย่างง่าย ๆ	6

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างแบบฟอร์มที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในบ้าน

ความรับผิดชอบภายในบ้าน

สัปดาห์ที่.....

ชื่อ

ประเภทของงานบ้าน						
เลี้ยงสัตว์						
ปัดฝุ่น						
ดูดฝุ่น						
เช็ด/ถูพื้น						
กวาด/ตักผง						
เก็บ/ทิ้งผง						
ล้าง/เช็ดจาน						
ถู/ขัดขี้ผึ้ง						
เตรียมอาหาร						
ตั้งโต๊ะจัดอาหาร						
ย้ายของ						
ซักรีด						
ทำความสะอาด/คัดเลือกขยะ						
ทิ้งขยะ						
ตัดหญ้า/ถอนหญ้า/เล็มหญ้า						
รดน้ำ						
ซ่อมแซมสิ่งของ						

แผนจัดการบ้านประจำสัปดาห์

สัปดาห์ที่.....

วัน	สิ่งที่จะทำ	โทรหาใคร?	สิ่งที่จะซื้อ	อาหาร
วันจันทร์				
วันอังคาร				
วันพุธ				
วันพฤหัส				
วันศุกร์				
วันเสาร์				
วันอาทิตย์				

การประเมินรายบุคคล

ชื่อ..... วันที่.....

จุดแข็ง :
จุดอ่อน/สิ่งต้องปรับปรุง
จุดมุ่งหมายต่าง ๆ : จุดมุ่งหมาย แผน ....
ความก้าวหน้า/การปรับปรุง

แหล่งข้อมูลในการเตรียมหลักสูตร

นักเรียน…….. ปีการศึกษา…….

วิชา / จำนวน	แหล่งข้อมูล	ข้อสังเกต / วิธีใช้

แบบบันทึกประจำวิชาหรือหน่วยการเรียน

นักเรียน…….. วิชา/หน่วยการเรียน……...

ระดับชั้น(ประมาณการ)……. ปีการศึกษา……...

แหล่งการเรียน		
การเรียนที่บ้าน	กวดวิชา	เรียนทางไปรษณีย์หรือคล้ายกัน
ศึกษาอิสระ	ฝึกอาชีพ	ฝึกงาน
ศึกษาร่วมกัน	วิทยาลัยชุมชน	……..
จุดมุ่งหมาย :		
ตำรา สื่อ และอุปกรณ์ที่ใช้ :		
ข้อสังเกตต่าง ๆ :		

แบบบันทึกความก้าวหน้าประจำสัปดาห์

ชื่อ..... สัปดาห์สิ้นสุด..... การเข้าเรียน จ, อ, พ, พฤ, ศ

วิชา/หน่วย	ความเห็นทั่วไป		การประเมิน	
หัวข้อการเรียน/งานที่มอบหมาย/กิจกรรม	นักเรียน	ครู	การบ้าน/โครงงาน	การทดสอบ/คำถาม
จันทร์				
อังคาร				
พุธ				
พฤหัส				
ศุกร์				

แผนการทัศนศึกษา

สถานที่ : ……..

การติดต่อกับเบอร์โทรศัพท์ : ……

กำหนดวัน……..

ข้อสังเกต : (สิ่งที่ต้องนำไปหรือชุดที่ใส่ , แผนการพิเศษต่าง ๆ , คุณค่าของการทัศนศึกษาครั้งนี้ เป็นต้น)

……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……

ภาคผนวก ฉ

รายชื่อวารสารเกี่ยวกับ Home school ในสหรัฐอเมริกา

Advertist Home Educator

สำหรับผู้นับถือนิกายเซเว่น-เดย์ แอดเวนติสท์ P.O. Box 836 , คามิโน , แคลิฟอร์เนีย (CA) 95709 ถึง Judy Shewmake เบอร์โทรศัพท์ (530) 647-2110หรือE-mail : tishewmake@juno.com

1 ปี 12 ฉบับ ราคา 10 $ สำหรับชาวอเมริกัน , 12 $ สำหรับชาวแคนาดากับเม็กซิโก , 25 $ สำหรับชาวต่างประเทศ คู่มือประจำปีมีจำหน่ายราคา 12.95 $ จ่ายทางไปรษณีย์

At Home in America

ผลิตโดย Homeschool Associates , 116 Third Ave. , Auburn , ME 04210. เบอร์โทรศัพท์ (207) 777-1700 หรือ E-mail : homeschool@homeschoolassociated.com.

1 ปี 3 ฉบับ ไม่เสียเงิน Homeschool Associates ให้บริการประชาชนภาคตะวันออกและมีผู้อยู่ติดกับแถบมิดเวสท์ของอเมริกา

Christian Home Business Journal

P.O. Box 402 , Belgrade , MT 59714 เบอร์โทรศัพท์ (406) 388-4429.

1 ปี 11 ฉบับ ราคา 16 $

Christian Home Education News

P.O. Box 388 , Brook , IN 47922-0388 เบอร์โทรศัพท์ (219) 275-6553 หรือ E-mail : parsonage@juno.com เดยอร่าห์ มาร์ช บรรณาธิการ

ราคา 10 $ สำหรับ 12 ฉบับข้างหน้า (ไม่ตีพิมพ์เป็นประจำ)

เข้าดูที่ www.upnadam.com/Chen ซึ่งมีบทความที่อ่านง่าย แต่ใช้เวลากว่า 15 นาทีในการดาวน์โหลด ไม่มีพื้นที่โฆษณา

Coming Home

P.O. Box 1282 , Bowling Green , KY 42102

นิตยสาร 60 หน้า เดือนละ 2 ฉบับ ราคา 20 $ ต่อปี เน้นหนักทางการปฏิบัติเป็นคริสต ศาสนิกชนและทักษะต่าง ๆ ในการใช้ชีวิตเรียบง่าย , ในเรื่องบ้านเรียน เป็นต้น

Easy Homeschooling Tips & Topics

P.O.Box 95 , Dept. HSM , NE 68871. เบอร์โทรศัพท์ (308) 372 – 3408 หรือ E – mail : Ezschool@aol.com

1 ในปี 4 ฉบับ ราคา 12 $, ราคา 20 $, จำนวน 8 หน้า

ให้ความสนใจที่ค่าใช้จ่ายต่ำ , การประหยัดเวลา , และเทคนิคคุณภาพสูง มีหนังสือเรื่องที่น่าสนใจทางการศึกษาเก่า ๆ ขายด้วย , ลอร์เรน เคอร์รี่ บรรณาธิการ

Family learning Exchange

บริการทางอินเตอร์เนตอย่างเดียว แคทเธอรีน แม็คเคอร์ดี้ บรรณาธิการ

FLExOnline แต่ละฉบับมีทั้งจดหมาย ข่าว แหล่งข้อมูลต่าง ๆ หนังสือ และคำวิจารณ์ และข้อมูลเครือข่ายเช่นเดียวกับการแนะนำไซด์ครอบครัวในอินเตอร์เนต FLExOnline สนับสนุนการศึกษาตามความต้องการของแต่ละบุคคล บทความต่าง ๆ สนับสนุนการมีครอบครัวที่เข้มแข็งและลักษณะต่าง ๆ ของบุคลิกในทางบวก มีการสะท้อนภาพความแตกต่างภายในชุมชนบ้านเรียน รากฐาน คือ คุณค่าต่าง ๆ ของชาวคริสเตียนกับชาวยิว

www.FLExOnline.org

E-mail : editor@Flexonline.org

จดหมายไปที่ family Learning Exchange , P.O. Box 5629 , Lacey , 98509-5629 เบอร์โทรศัพท์ (360) 4911-5193

Growing without Schooling

นี่คือจดหมายข่าวความเคลื่อนไหวของบ้านเรียนที่จริงจังฉบับแรก บรรณาธิการและผู้พิมพ์คนแรก คือ จอห์น โฮล์ท โดยส่วนใหญ่ประกอบด้วยจดหมายจากผู้อ่าน บทวิจารณ์หนังสือ และความคิดเห็นของโฮล์ท จะมีปรากฏเมื่อทำเสร็จ ปัจจุบันเป็นวารสารประจำและวารสารทางอาชีพ และมีหัวข้อพิเศษในแต่ละฉบับ แต่ก็ยังมีจดหมายกับความคิดเห็นต่าง ๆ หลังจากที่โฮล์ทตาย งานก็ตกอยู่กับทีมที่ศรัทธาในตัวเขา

ค่าสมาชิก 25 $ ต่อปี 6 ฉบับ ฉบับตัวอย่าง ราคา 4.50 $

GWS , 2269 Massachusetts Ave. , Cambridge , MA 02140

Home Educator's Family Times

เจน บอสเวลล์ บรรณาธิการ พิมพ์ปีละ 5 ครั้ง มีผู้อ่านจำนวนมาก ไม่เสียเงิน แต่แนะนำให้บริจาค 15 $ สนับสนุนทางการเงินในการประชุมประจำปีที่รัฐแมสสาชูเซทส์และมิชิแกน

P.O. Box 708 , Gray , ME 04039 เบอร์โทรศัพท์ (207) 657-2800 แฟ็กซ์ (207) 657-2402 E-mail : Familytimes@outrig.com

www.chfweb.com/familytimes/

Home Education Magazine

เป็นวารสารบ้านเรียนโดยการเข้าถึงอย่างเป็นธรรมชาติที่ดี

ราคา 24 $ ต่อ 6 ฉบับ , 2 เดือน ต่อ 1 ฉบับ , 68 หน้า ราคา 20 $ สำหรับผู้ต้องการระบบบ้านเรียน (แคนาดา ราคา 33.75 $) ฉบับตัวอย่างไม่เสียเงิน

HEM , P.O. Box 1083 , Tonaswet , WA 98855 เบอร์โทรศัพท์ (509) 486-1351 หรือ (800) 236-3278 E-mail : HomeEdMag@aol.com

www.home-ed-press.com

ขอหนังสือ HEM Homeschoolers International and resource Guide จำนวน 24 หน้า ได้ฟรี หนังสือเล่มนี้มีข้อมูลเกี่ยวกับบ้านเรียน แหล่งข้อมูลต่าง ๆ และกลุ่มสนับสนุน

MEM Online News

ส่งให้ทาง E-mail เป็นบริการของ Home Education Magazine ติดต่อแซนตร้า คอดด์ที่ HEMnewsltr@aol.com เพื่อให้เธอใส่ชื่อลงในรายชื่อ

Home School Digest

ถ้าคุณชอบความคิดต่าง ๆ ของการเรียนรู้โดยใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย รวมทั้ง เอาจริงเอาจัง สนุกกับคริสต์ศาสนา คุณจะพบกับข้อเขียนดี ๆ มากมายในแต่ละฉบับของ Home School Digest

ราคา 18 $ ต่อปี 4 ฉบับ 96 หน้า ตัวอย่าง 5 $ และราคา 36 $ สำหรับต่างชาติ

กำลังขยายจำนวนสมาชิกที่มีอยู่มากแล้ว ผู้ที่สมัครสมาชิกอาจขอของขวัญฟรีให้เพื่อน

HSD , Wisdom's Gate , P.O. 374 ,Covert , MI 49043

Home School Researcher

ดร. ไบรอัน ดี. เรย์ บรรณาธิการ วารสารการวิจัยทางการเรียนรู้ซึ่งสัมพันธ์กับบ้านศึกษาตั้งแต่ปี 1985

ราคา 25 $ ต่อปี สำหรับแต่ละบุคคล , 40 $ ต่อปีสำหรับสถาบันต่าง ๆ

P.O. Box 13939 , Salem , OR 973309 โทรศัพท์ (503) 364-1490 แฟกซ์ (503)364-2827

E-mail : mail@nheri.org

Homeschooling Today

เป็นหัวเรื่องย่อของ " Practical Help For Christian Families" เน้นเรื่องความคิดในการสอน เรื่องยาวประจำมีทั้งขอบเขตความเชื่อมั่นในการสอน , หน่วยศึกษา , เตรียมเข้าโรงเรียน , ศิลปะต่าง ๆ , วิทยาศาสตร์ , วัยรุ่น และบทวิจารณ์ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

ราคา 17.95 $ ต่อปี 6 ฉบับ เพิ่ม 8 $ สำหรับนอกอเมริกา

P.O.Box 1425 , Melrose , FL.32666 โทรศัพท์ (954)962-1930

E-mail : HSTodayMag@aol.com

www.homeschooltoday.com

Homeschool Seller

ราคา 12 $ 10 ฉบับ ตัวอย่างฟรี

P.O. Box 19-gp , Cherry , MA 01611-3148 โทรศัพท์ (508)791-8332

E-mail : HSSeller@aol.com

Moore Report International

เรย์มอนด์ และโดโรธี มัวร์ ร่วมแบ่งปันความคิดต่าง ๆ ของพวกเขาและกิจกรรมสำคัญต่าง ๆ ของครอบครัว Home School มีบทความที่มีค่าของนักเรียน Home School คนอื่นรวมอยู่ด้วย

ราคา 12 $ ต่อปี สำหรับในอเมริกา , แคนาดา ราคา 20 $, ต่างประเทศ ราคา 25 $ ถ้าคุณขอ พวกเขาจะส่งตัวอย่างของรายงานฉบับหน้ามาให้

P.O. Box 1 ,Camas , WA 98607 , E-mail : moorefnd@pacifier.com

www.caflink.com/morefoundation

Patriarch

นิตยสารสำหรับบวชเพื่อการพัฒนาความเป็นผู้นำเคร่งศีลธรรม

ราคา 25 $ ต่อปี 2 เดือน 1 ฉบับ แนะนำการบริจาค

P.O. Box 725 , Rolla , MO 65402 E-mail : mail@patriarch.com

Practical Homeschooling

แมรี่ ไบรค์ ผู้พิมพ์ จำนวน 72 หน้า แต่ละส่วนประกอบด้วยการแข่งขันตอบปัญหาต่าง ๆ งานศิลปะที่เลือกสรรแล้วบนจดหมาย ซอง หน้าโฆษณา และ “วันคืนที่บ้านของเขา” ซึ่งบอกเล่าเกี่ยวกับครอบครัว 3 ครอบครัว ในคอลัมน์ต่าง ๆ จะพบกลวิธี , การศึกษาแบบคลาสสิค , หน่วยศึกษาต่าง ๆ และคอลัมน์เยาวชน รวมทั้งบทวิจารณ์ผลิตภัณฑ์ด้วย บทความเรื่องยาวมีเรื่องระบบประกันสุขภาพ การดูแลปกป้องสุขภาพเด็ก , บริการชุมชนที่ไม่มีบ้านเรือน , และหลักการวิธีเข้าถึง

ราคา 19.95 $ ต่อ 1 ปี 6 ฉบับ

P.O. Box 1250 Fenton , MO 63026-1850 เบอร์โทรศัพท์ (800) 346-6322 E-mail : PHSCustSvc@aol.com

www.home-school.com

Relaxed Home Schooler

จดหมายข่าวจาก แมรี่ ฮู้ด ผู้แต่งหนังสือ The Relaxed Home School มุมมองชาวคริสเตียน วารสารขนาดสั้น

ราคา 6 $ ต่อปี 4 ฉบับ ฉบับตัวอย่างฟรี

แมรี่ ฮู้ด P.O. Box 2524 , Cartersville , GA 30120

Salt Seller

เครือข่ายในการซื้อและการขาย ส่งแสตมป์ชันหนึ่ง 6 ดวง สำหรับ 1 ปี ไปตามที่อยู่ในอเมริกา P.O. Box 56701 , Phoenix ,AZ 85079-6701 โทรศัพท์ (602)249-2699

Teacher of Good Things

จดหมายข่างมีที่มาจากมาตรฐานขั้นสูงสำหรับผู้หญิงคริสเตียน มุ่งในเรื่องพระคัมภีร์บท Titus 2:3-5

เมลิซ่า แอคกินสัน P.O. Box 499 , Willamina , OR 97396 โทรศัพท์ (503) 876-7002

The Teaching Home

นิตยสารมุมมองคริสเตียนที่มีคุณภาพ ฉบับพิเศษรวมถึงจดหมายข่าวประจำรัฐ แต่ละฉบับมีเรื่องยาวเกี่ยวกับเคล็ดลับต่าง ๆ ในการสอน , ข่าวสารต่าง ๆ , บทวิจารณ์หนังสือ และบทความภาคปฏิบัติแต่ละหัวข้อแบ่งเป็นตอน ๆ

ราคา 15 $ ต่อปี 6 ฉบับ , 20 $ สำหรับแคนาดา , 30 $ สำหรับต่างชาติ ผู้แผยแพร่ศาสนาโพ้นทะเล ลด 10 4 มีฉบับย้อนหลังในแต่ละหัวข้อ

P.O. Box 20219 , Portland , OR 97294 โทรศัพท์ (503) 253-9633 แฟกซ์ (503) 253-7345 E-mail : tlh@teachirghome.com

สมัครสมาชิกโทร. (800) 395-7760 P.O. Box 469069 , Escondido , CA 92046-9069

ภาคผนวก ช

รายชื่อหน่วยงานอิสระที่ประสานงาน
เรื่อง Home School ของประเทศต่าง ๆ

UNITED STATE

The American Homeschool Association , www.home-express.com/aha.html ; AHAonline@aol.com ; P.O. Box 3142,Palmer,Alaska 99625;(907) 746-1323;fax:(907) 746-1335.

National Homeschool Association, P.O.Box 290, Hartland,MI 48353-0290; Voice mail(513) 772-9580.

Home School Legal Defense Association, P.O. Box 159, Paeonian Springs,VA 22129,(540) 338-560.

Catholic Home School Network of America (CHSNA), P.O. Box 6343, River Forest, IL 60305-6343;(813) 931-1639 or fax…-1033. Also see below. Katie Moran,President, (330) 652-4923 or fax – 5322; moran@nlcomm.com

Muslim Home School Network and Resource Contact person:Cynthia Sulaiman, E-mail MHSNR@aol.com web sites : http://www.ici.net/cust_pages/taadah.html and http://www. Islamicity.org/MHSNR/default.html

National Association of Catholic Home Educators, P.O. Box 787, Montrose, AL 36559; http://www.nache.com.

Resource Center for Single Parents, 866 W. 126th St.,#7, Los Angeles, CA 90044, (213) 757-7128. Vicki@afewgoodwomen.com ; http://www.afewgoodwomen

Learning Disabilities Association of America, 4156 Library RD., Pittsburgh, Pa 15234, (888) 300-6700; LDAnatl@usaor.net;Our Web-site is www.ldanatl.org.

National Handicapped Homeschoolers Association NATHHAN, 5383 Alpine Rd., SE, Olalla, WA 98359; (253) 857-4257; nathannews@aol.com

Uniqueness, Twice- Gifted, Gifted Network, (UTGNET) M Bradley-Simard, 18252 Taylors Creek Road, Montpelier, VA 23192;(804) 883-6757; UniGift@aol.com

Alternative Education Resource Organization, 417 Roslyn Rd., Roslyn Hts., NY 11577; (516) 621-2195; Jerry AERO@aol.com ; http://www.speakeasy.org/ aero

National Home Education Research Institute, Brian D. Ray, Ph.D.,President. P.O. Box 13939, Salem, OR 97309; (503) 364-1490; fax …-2827;http://www.nheri.org ; mail@nheri.org

CANADA

Canadian Home School Information guide , Eagle's Nest Hme school Support services, box 984 , Okotoks, AB TOL 1T0; 102635.266@compuserve.com

Association of canadian Home-Based Education, http://www.flora.ottawa

Home School Legal Defense Association of Canada, #2 3295 Dunmore Rd. SE, Medicine Hat AB T1B 3R2. (403) 528-2704

AUSTRALIA

Australian Home Education, http://homeschool.3dproductions.com.au/content.html

Homeschoolers australia, pty. Ltd., P.O. Box 420, Kelleyvill, NsW 2153

Homeschooling Association , 640 Caboolture River Rd., Upper Caboolture, QLD.,4510. Robert Osmak. +6174 967 884

FRANCE

Grandir Sans ecole **B.P. 5, F-68480 Ferrette, Tel.(+33) 389 40 48 34 ;**
huub.haesen@wanadoo.fr

JAPAN

Clonlara branch contact : Mohoko Wakabayashi, Clonlara Japan Office, 8 Shokaku-cho, Fukakusa, Fyshimi-ku, Kyoto-city, JAPAN (075) 531-0477

NEW ZEALAND

Christian Home Schoolers of Zealand, 4 Tawa St., Palmerston North. Craig S. Smith, Director, Ph./Fax +646 357, keystone.teach@xtra.co.nz

NZ Home Education, http://ourworld.compuserve.com/homepage/astley/homeeduc.htm

SOUTH AFRICA

Association for Home Schooling, P.O. Box 31264, Totiusdal, Pretoria, 0134. Telephone and fax : +27 12 331 1018 (international) 012 331 1018 (national) e-mail curamus@lantantic.co.za ; www.lantic.co.za/~curamas

SWITZERLAND

Vereinigung Frier Schulen der Schweiz/Association Suisse des Ecoles Nouvelles(VFSS/ASEN), Davids-bodenstrasse 63, CH-4056 Basel, Tel. (+41) 61 322 50 30, Fax (+41) 61 383 25 72

THE UNITED KINGDOM

Education Otherwise, P.O. Box 7420, London, N9 9SG, UK ; e_o@netlink.co.uk ;

http://www.education-otherwise.org